

STRATEGIJA RAZVOJA KULTURE
V MESTNI OBČINI LJUBLJANA
2020 – 2023
Z USMERITVAMI DO LETA 2027

Kazalo

1. Uvod.....	4
1.1 Novim kulturnim izzivom naproti.....	4
1.2 Prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti na področju kulture v MOL	6
1.3 Grafični prikaz realizacije proračuna MOL za kulturo (2016–2019)	9
2. Vizija.....	9
3. Poslanstvo.....	9
4. Temeljne vrednote.....	10
5. Temeljna načela kulturne politike MOL	10
6. Upravljanje kulture v kriznih razmerah	10
7. Splošni strateški cilji	12
8. Podpora javnemu in nevladnemu sektorju v kulturi kot nosilcema kulturnega razvoja MOL	13
9. Strateški cilji in ukrepi na posameznih področjih kulture	14
9.1 Uprizoritvene umetnosti	14
9.1.1 Gledališče	16
9.1.2 Sodobni ples	17
9.2 Vizualne umetnosti	19
9.3 Glasbene umetnosti	24
9.4 Intermedijske umetnosti	27
9.5 Knjiga in knjižnična dejavnost	28
9.5.1 Knjiga in bralna kultura	28
9.5.2 Knjižnična dejavnost	32
9.6 Film	34
9.7 Mediji.....	36
9.8 Podporni kulturni programi.....	36
9.9 Transdisciplinarni kulturni programi	37
10. Župančičeve nagrade	38
11. Javni zavodi s področja kulture	38
12. Profesionalne nevladne organizacije s področja kulture	39
13. Ljubiteljske kulturne dejavnosti	39
14. Varstvo kulturne dediščine	42
15. Kultura v javnem prostoru	54
16. Medpodročno sodelovanje	55
16.1 Kulturno-umetnostna vzgoja	55

16.2 Kulturni turizem	57
16.3 Mladi v kulturi in umetnosti	60
16.4 Participativni (skupnostni) projekti v četrtnih skupnostih MOL	64
16.5 Kulturni programi za večjo socialno vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin.....	65
17. Kreativna Ljubljana.....	65
17.1 Kulturne in kreativne industrije.....	65
17.2 Center Rog.....	67
18. Regionalno kulturno sodelovanje	70
19. Mednarodno kulturno sodelovanje	71
19.1 Sodelovanje z evropskimi mesti in mednarodnimi organizacijami na področju kulture	71
19.2 Kandidatura MOL za pridobitev naziva Evropska prestolnica kulture za leto 2025	72
19.3 Podpora kulturnim projektom, ki so sofinancirani iz proračuna EU	73
19.4 Mobilnost umetnikov in kulturnih delavcev v evropskem prostoru	74
20. Digitalna preobrazba v kulturi.....	75
21. Investicijski projekti MOL na področju kulture 2020–2023.....	76
22. »Delež za umetnost« pri investicijskih projektih MOL	76
23. Statistika kulturnega dogajanja, spremljanje in poročanje	77
23.1 Statistika kulturnega dogajanja	77
23.2 Spremljanje in poročanje	77

1. Uvod

1.1 Novim kulturnim izzivom naproti

Mestna občina Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MOL) od leta 2008 načrtuje in izvaja svojo kulturno politiko na podlagi štiriletnih strategij razvoja kulture v mestu. Strategija razvoja kulture v MOL 2020–2023, z usmeritvami do leta 2027, je četrti strateški dokument, ki določa cilje, ukrepe in aktivnosti MOL na področju kulture v naslednjih štirih letih. Po treh zaporednih kulturnih strategijah ugotavljamo, da usklajeno in načrtno delovanje Oddelka za kulturo Mestne uprave MOL (v nadaljnjem besedilu: Oddelek za kulturo), vseh organov Mestne uprave MOL, Mestnega sveta MOL, javnih zavodov in nevladnih organizacij (v nadaljnjem besedilu: NVO) s področja kulture, ki sodelujejo pri oblikovanju, sprejemanju in izvajanju kulturne politike MOL, kaže svoje rezultate v nenehnem povečevanju širine, inovativnosti in raznolikosti kulturne ponudbe ter umetniškega ustvarjanja. Živahno umetniško in kulturno življenje bistveno prispeva k oblikovanju skupnosti kot odprte in razmišljujoče ter prispeva k mednarodni prepoznavnosti Ljubljane kot odprtega, multikulturnega in svetovljanskega mesta. Dosežki, ki so vidni tako v številnih kulturnih dogodkih, umetniških presežkih, kakor tudi v posodobljeni kulturni infrastrukturi (Švicarija, Plečnikova hiša, Art center Pionirskega doma, Zavetišče Gmajnice, Ljubljanski grad itn.), so predvsem rezultat prepoznanega pomena kulture za trajnostni razvoj MOL, in sicer kot ključnega dejavnika kakovosti življenja njegovih prebivalcev in prebivalk.

Četrti strateški dokument je začel nastajati v običajnih razmerah, zaključil pa se je v izrednih okoliščinah, ko sta se Slovenija in ves svet soočila s povsem novo vrsto krize, ki jo je povzročila globalna virusna okužba, ki je v marsičem korenito spremenila način življenja vsakega prebivalca in prebivalke MOL in države. Nove razmere odpirajo tudi nova vprašanja v zvezi z delovanjem tako javnih kulturnih zavodov, poklicnih in ljubiteljskih NVO s področja kulture kakor posameznih umetnikov in umetnic. V izrednih razmerah ni negotovo zgolj izvajanje kulturnih projektov in programov, temveč je ogrožena tudi osnovna materialna in socialna eksistenca vseh deležnikov v procesu nastajanja, še najbolj pa samozaposlenih v kulturi. Ena izmed najbolj pogosto rabljenih besed v teh kriznih časih je solidarnost, ki je, in to ni naključje, osnovna tema kandidature MOL za naziv Evropske prestolnice kulture 2025 (v nadaljnjem besedilu: EPK 2025).

Druga posebna okoliščina, ki do neke mere določa prednostne naloge in cilje nove kulturne strategije, je dejstvo, da se je MOL, skupaj s tremi slovenskimi mesti (Nova Gorica, Ptuj in Piran) konec februarja 2020 uvrstila v finalni izbor mest, ki se potegujejo za naziv EPK 2025. Priprava kandidature je sama po sebi zelo zahtevna in obsežna strokovna naloga, ki terja vrsto natančnih odgovorov, utemeljenih s konkretnimi in uresničljivimi projekti, na ključno vprašanje: *Kako postaviti kulturo v kontekst dolgoročnega razvoja MOL?* Priprave na kandidaturo smo tako izkoristili za definiranje glavnih infrastrukturnih in programskih projektov za naslednje štiriletno obdobje ter obenem za temeljit konceptualni premislek o tem, kako lahko MOL pospeši svoj gospodarski in družbeni razvoj s pomočjo kulture. Koncept t. i. urbanega razvoja na podlagi kulture (*culture-based urban development*) kot konceptualna podlaga pričujoče strategije sloni na širšem razumevanju kulture, ki presega tradicionalne (administrativne) delitve kulturnih dejavnosti na umetnost, kulturno dediščino, knjižničarstvo, ustvarjalne industrije itn. Koncept vključuje tudi dimenzijo trajnostnega, krožnega razvoja, predvsem z vidika pomembnosti mobilizacije ustvarjalnih sil za oblikovanje inovativnih rešitev ter pri povezovanju kulturne dediščine, vključno z obrtni, v nove poslovne krožne modele, ki temeljijo na popravilih, obnovah in prenovah in tako pomagajo ohranjati različne oblike vrednosti na dolgi rok.

Skrb MOL za področje kulture je tudi doslej močno presegala zakonsko določene obveznosti lokalne skupnosti, kar se kaže v sofinanciranju in podpori številnim umetniškim in kulturnim programom in projektom. Zakonski predpisi, enako kot večletna odsotnost nacionalnega programa za kulturo kot

državne kulturne strategije, MOL ne ovirajo, da ne bi izvajala odgovorne kulturne politike, ki skrbi za zagotavljanje stabilnih pogojev za vse umetnike, javne kulturne zavode, NVO s področja kulture in druge akterje kulturnega življenja, ki delujejo v javnem interesu.

Ni dvoma, da raznolikost, kakovost, dostopnost in količina kulturne ponudbe, ki jo lahko uživajo tako prebivalci kot obiskovalci Ljubljane, presega povprečje kulturne ponudbe v drugih, po velikosti primerljivih evropskih mestih. Četudi je Ljubljana kulturna prestolnica Slovenije, je prav, da se ne oziramo po drugih mestih, ampak da si zastavljamo drzne cilje, ko gre za doseganje najvišje stopnje kulturnega standarda in ustvarjalnosti. V naslednjih štirih letih bomo dodatno okrepili kakovost kulturnega življenja in mednarodno prepoznavnost Ljubljane, ki bo tako postala še bolj prepoznavna po svetu ne le po svoji vrhunski kulturni in umetniški ponudbi, temveč tudi po vpetosti kulture v vse pore življenja njenih prebivalcev. Uresničevanje slednjega cilja je še posebej velik izziv za vse umetnike in umetnice ter kulturne delavce in delavke, ne glede na to, ali so zaposleni/-e v javnih kulturnih zavodih, delujejo znotraj NVO s področja kulture, ali pa so samostojni ustvarjalci oziroma ustvarjalke na področju kulture. Še več, gre za cilj, katerega uresničevanje terja aktivno povezovanje kulturnega in ustvarjalnega sektorja z drugimi sektorji, še posebej z naslednjimi področji: izobraževanje, mladinska politika, turizem, socialno varstvo, mednarodno sodelovanje, urejanje prostora in varstvo okolja.

V primerjavi s preteklimi strateškimi dokumenti nova kulturna strategija prinaša vrsto vsebinskih novosti, ki v konceptualnem smislu pomenijo vzpostavitev nove paradigme kulturne politike MOL. Lestvico ambicioznosti dvigujemo na višjo raven. Izhajamo iz spoznanja, da je napredna samo tista kulturna politika, ki se je sposobna nenehno prilagajati in odgovarjati na izzive tako kulturnega in ustvarjalnega sektorja kot tudi celotne družbe. Med vsebinskimi novostmi, ki jih MOL, skladno s to strategijo, uvaja na področju kulture do konca leta 2023, poudarjamo naslednje:

- okrepljena mednarodna usmerjenost z namenom še močnejšega umeščanja Ljubljane kot globalno prepoznavnega mesta, ki svojim prebivalcem in prebivalkam ter obiskovalcem in obiskovalkam ponuja kulturne in umetniške programe najvišje kakovosti,
- okrepljeno kulturno sodelovanje z vsemi (25) občinami znotraj Ljubljanske urbane regije s ciljem ustvarjanja novih občinstev, nove regionalne kulturne identitete, trajnih povezav kulturnih producentov ter mobilnosti umetnikov in umetnic,
- razširitev mreže umetniških rezidenc za domače in tuje umetnike in umetnice,
- podpora participativnim kulturnim projektom in programom, ki krepijo socialno kohezijo in vključenost pripadnikov ranljivih skupin v družbeno življenje,
- podpora skupnostnim projektom, ki jih bodo predlagali prebivalci in prebivalke MOL, s ciljem izboljšanja kakovosti življenja v njihovih lokalnih okoljih,
- uvedba transdisciplinarnih kulturnih programov kot novega razpisnega področja, da bi se presegle vsakršne omejitve za umetniško ustvarjalnost, ki so posledica administrativnega razvrščanja programov po kulturnih dejavnostih,
- vzpostavitev sistema (najpozneje do leta 2023), ki bo omogočil izvajanje t. i. »umetniškega deleža« pri investicijskih projektih MOL. Za organe lokalnih skupnosti in osebe javnega prava, katerih ustanovitelji so lokalne skupnosti, ta ukrep velja kot priporočilo (79. a člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo).

1.2 Prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti na področju kulture v MOL

Strateški cilji in ukrepi kulturne politike MOL izhajajo iz naslednjih prepoznanih prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti za nadaljnji razvoj kulture v MOL:

PREDNOSTI	SLABOSTI
– stabilno financiranje umetnosti in kulture iz proračuna MOL z večletnim trendom naraščanja podpore MOL kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju – izjemno bogata in raznolika kulturna ponudba, ki je primerljiva s kulturno ponudbo v precej večjih evropskih mestih – veliko število profesionalnih kulturnih producentov, ki vsako leto organizirajo na tisoče vrhunskih umetniških in kulturnih dogodkov: 11 javnih kulturnih zavodov MOL in 18 nacionalnih javnih kulturnih zavodov, 56 NVO s področja kulture (v nadaljnjem besedilu: NVO), ki se sofinancirajo na podlagi štiriletnih pogodb, preko 100 drugih NVO in samostojnih umetnikov, preko 100 ljubiteljskih kulturnih društev itn. – izkazana sposobnost MOL, da v skladu z najvišjimi profesionalnimi standardi uspešno izvede tudi največje mednarodne dogodke, kot sta Svetovna prestolnica knjige 2010 in Unescovo mesto literature (vsako leto po letu 2015) – velik del vrhunske umetniške in kulturne ponudbe presega lokalni in regionalni značaj in je namenjen ne le prebivalcem in prebivalkam MOL, temveč vsem državljanom in državljanke Slovenije in tujim obiskovalcem – privlačnost Ljubljane za turiste zaradi bogate kulturne dediščine in pestre ponudbe tako visoke kot popularne kulture – mednarodna prepoznavnost Ljubljane kot mesta z živahno umetniško skupnostjo – strukturirani dialog Oddelka za kulturo s predstavniki vseh segmentov kulturnega sektorja, ki je podlaga za skupno oblikovanje ključnih ciljev in ukrepov kulturne politike MOL ter za sprotno reševanje tekočih problemov	– neusklajenost strateških ciljev MOL in države na področju kulture kot posledica večletne odsotnosti nacionalnega kulturnega progama – država ni sistemsko uredila (razen na področju varstva kulturne dediščine) vprašanja sofinanciranja šestih javnih zavodov, ki jih je ustanovila MOL, pretežno pa jih sofinancira država, ki deleža sofinanciranja že leta zapovrstjo ne krepi ali ga celo znižuje – nesorazmerje med obsegom kulturne ponudbe v ožjem mestnem središču in drugimi predeli MOL, ki se sicer v zadnjih letih zmanjšuje – prevelika odvisnost od sredstev države in EU za velike infrastrukturne projekte in obnovo kulturnih spomenikov – neustrezne prostorske razmere nekaterih javnih zavodov (npr. MGL) – zastarela tehnična oprema nekaterih javnih zavodov in NVO s področja kulture – pomanjkanje primernih prostorov za skladiščenje in delo v ateljejih za nevladne organizacije in samozaposlene v kulturi – pomanjkanje vadbenih prostorov za uprizoritvene umetnosti, predvsem na področju sodobnega plesa, performansa in novih/eksperimentalnih/transdisciplinarnih umetniških praks (ki jih producirajo in predstavljajo predvsem profesionalne nevladne organizacije) – pomanjkanje vadbenih prostorov in dvoran za mladinsko ustvarjalnost – umeščenost MOL v najrazvitejšo regijo države pomeni slabše izhodišče za pridobivanje evropskih sredstev

- številni festivali in brezplačne kulturne prireditve na javnih površinah
- vrhunski programi kulturno-umetnostne vzgoje (festival Bobri), ki so mednarodni primeri dobre prakse
- usklajeno načrtovanje in izvajanje strateških ciljev in aktivnosti kulturne politike z drugimi javnimi politikami MOL, zlasti s turistično, izobraževalno, prostorsko, socialno, mednarodno, okoljsko in mladinsko politiko
- ohranjena narava in zelene površine v mestu, ki nudijo ambientalen prostor za izvajanje kulturnih prireditev
- naziv Zelena prestolnica Evrope 2016 je odlično izhodišče za pospešen razvoj okoljske in naravovarstvene vzgoje

PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
– krepitev mednarodnega ugleda Ljubljane kot »mesta kulture«, ki je zgled za druga evropska in svetovna mesta po tem, kako je kultura vključena v življenje mesta kot ključni element kakovosti bivanja – pridobitev naziva Evropska prestolnica kulture 2025 – sofinanciranje strateških projektov (Galerija Cukrarna, Rog, miniplex mestni kino, Palača Cukrarna, Baragovo semenišče) iz skladov EU – razvoj kulturne diplomacije MOL, ki bo okrepila mednarodno prepoznavnost ne samo Ljubljane, temveč tudi Ljubljanske urbane regije in celotne države – razvoj intenzivnih partnerskih odnosov na področju umetnosti in kulture z evropskimi mesti, kakor tudi z mesti na drugih celinah – vpis »Plečnikove Ljubljane«, tj. izbranih stavbnih in urbanističnih del arhitekta Jožeta Plečnika, na Unescov Seznam svetovne kulturne in naravne dediščine – krepitev regionalnega kulturnega sodelovanja in tesnejše povezovanje s 25 občinami Ljubljanske urbane regije – krepitev kulturne ponudbe zunaj ožjega mestnega središča v sodelovanju s četrtnimi skupnostmi MOL – povečanje obsega kulturnih programov in projektov, ki prispevajo k boljši socialni vključenosti ranljivih in marginaliziranih družbenih skupin – ustvarjanje novih delovnih mest v kulturnem in ustvarjalnem sektorju – krepitev kulturne ponudbe v digitalni obliki – umestitev projektov s področja kulture MOL v nacionalne strateške dokumente – trajnostno izvajanje prireditev, visoka zelena ozaveščenost meščank in meščanov, potencial za ponovno uporabo materialov	– odsotnost posluha nacionalne kulturne politike za strateške projekte MOL na področju kulture, ki so nacionalnega in mednarodnega značaja – nezadostna podpora Ministrstva za kulturo in drugih državnih institucij pri uresničevanju skupnih strateških ciljev (npr. na področju razvoja regionalnega kulturnega sodelovanja in mednarodnih kulturnih odnosov) – zastarela zakonska regulativa, ki ne sledi spremembam v načinu produkcije, distribucije in konzumiranja sodobnih kulturnih vsebin – zmanjšanje deleža sofinanciranja infrastrukturnih projektov iz državnega proračuna in skladov EU (npr. zmanjšanje sredstev za kohezijsko politiko) – zmanjšanje števila tujih in domačih obiskovalcev kulturnih prireditev (kulturni turizem) zaradi ekonomske krize ali drugih nepredvidljivih okoliščin (npr. nevarnost virusne okužbe) – devastacija kulturne dediščine kot posledica vandalizma – pretirana koncentracija kulturne produkcije NVO s področja kulture v drugi polovici leta – krepitev trenda zmanjševanja sredstev iz državnega proračuna za javne zavode, ki jih je ustanovila MOL, pretežno pa se sofinancirajo iz državnega proračuna

1.3 Grafični prikaz realizacije proračuna MOL za kulturo (2015–2019)

Iz podatkov, ki zajemajo tako sredstva za delovanje, programe in projekte kot sredstva za obnovo javne kulturne infrastrukture, je razvidno, da MOL v zadnjih petih letih kontinuirano povečuje sredstva za kulturo. Povečanje deleža za kulturo znotraj proračuna MOL za 64.7 % v obdobju 2015–2019 uvršča Ljubljano med vodilna evropska mesta na področju sistematične skrbi za kulturo. Ne preseneča, da Ljubljana postaja zgled načrtovalcem kulturnih politik v drugih evropskih mestih, še posebej v bližnji regiji srednje in jugovzhodne Evrope.

Leto	Letni mestni proračun za kulturo v mestu (v evrih)	Letni proračun za kulturo v mestu (v % skupnega letnega proračuna za mesto)
2015	23.952.609	7,51 %
2016	25.288.179	9,36 %
2017	28.569.650	10,8 %
2018	33.529.140	10,61 %
2019	37.021.122	11,1 %

2. Vizija

Vizija MOL je postati globalno mesto kulture, to je mesto, prepoznavno po vsem svetu po svoji bogati kulturni dediščini, sodobni kulturni infrastrukturi, ki omogoča vrhunsko umetniško ustvarjanje, po živahnem kulturnem utripu ter odličnosti celotne kulturne ponudbe. Želimo biti mesto, ki omogoča in varuje svobodni umetniški izraz tako za slovensko oziroma ljubljansko umetniško skupnost kot za vse gostujoče umetnice in umetnike.

Želimo biti zgled drugim mestom glede vključenosti kulture v vse segmente življenja prebivalcev in prebivalk, pa tudi kot mesto v celoti. Naša vizija je mesto, ki ga bistveno zaznamuje kultura kot del vsakdanjega življenja, kar se na vsakem koraku kaže v odnosu njegovih prebivalcev in prebivalk tako do skupne snovne in nesnovne dediščine kot do drugih ljudi, narave in urbanega okolja.

3. Poslanstvo

Poslanstvo MOL na področju kulture je zagotavljanje javnih kulturnih dobrin in storitev vsem prebivalcem in prebivalkam MOL. Bistveni del poslanstva je širitev dostopnosti kakovostnih kulturnih vsebin, ki se financirajo ali sofinancirajo iz proračunskih sredstev MOL. Pri tem še posebno pozornost namenjamo družbenim skupinam ter posameznicam in posameznikom, ki imajo iz ekonomskih, socialnih ali drugih razlogov oviran dostop do kulture.

MOL uresničuje svoje poslanstvo tako, da zagotavlja finančne, infrastrukturne, organizacijske in druge pogoje za nemoteno delovanje javnih kulturnih zavodov MOL, NVO s področja kulture, ljubiteljskih kulturnih društev, samostojnih ustvarjalcev na raznolikih umetniških in kulturnih področjih ter drugih

organizacij, ki delujejo v javnem interesu in ustvarjajo kakovostne kulturne dobrine in storitve, ki zaradi svojega pomena za kulturno identiteto Ljubljane ne morejo biti prepuščene tržnim mehanizmom.

4. Temeljne vrednote

Umetniško in kulturno ustvarjanje temelji na vrednotah svobode izražanja, solidarnosti, strpnosti, odprtosti, spoštovanja različnosti in medkulturnega dialoga. Udejstvovanje meščank in meščanov v kulturnem življenju krepi medsebojno razumevanje in občutek pripadnosti skupnosti.

Za MOL je kultura vrednota sama po sebi, ki na individualni ravni bogati kakovost življenja vsakega meščana, meščanke, na ravni mesta pa je močan gradnik skupnostne identitete.

Za MOL je kultura javna dobrina, ne tržno blago, ker imajo kulturne dobrine in storitve trajno duhovno vrednost, ki se ne izkazuje izključno s takojšnjimi neposrednimi ekonomskimi učinki.

MOL podpira kulturne in umetniške dejavnosti javnih zavodov, NVO in ljubiteljskih organizacij zaradi kulturi in umetnosti lastnih vrednosti ter nasprotuje vsakršni ekonomski ali politični instrumentalizaciji, ki bi omogočala zmanjševanje proračunske podpore.

5. Temeljna načela kulturne politike MOL

Kulturna politika MOL temelji na naslednjih temeljnih načelih:

- raznolikost umetniških in kulturnih vsebin, ki vključuje podporo vsem oblikam umetniškega in kulturnega ustvarjanja, ki ustrezajo strokovnim kriterijem kakovosti in vrhunskosti,
- dostopnost javnih kulturnih dobrin in storitev vsem prebivalcem in prebivalkam MOL, ne glede na socialni status, življenjsko obdobje, jezik, narodnost, oviranost ali katerikoli drugo osebno okoliščino,
- pravica vseh prebivalcev in prebivalk MOL do udejstvovanja v kulturnem življenju.

6. Upravljanje kulture v kriznih razmerah

Kot že omenjeno, pričujoča strategija nastaja v izrednih razmerah, ko še vedno vlada negotovost glede oblike in načina izvajanja kulturnih dogodkov v letu 2020 in nemara tudi naprej. Kultura sodi med sektorje, ki jih je pandemija najbolj prizadela. Kulturne ustanove so bile med prvimi javnimi in zasebnimi institucijami, ki so morale zapreti svoja vrata za obiskovalce, eden prvih vladnih ukrepov zaradi razglašene epidemije pa je bila prav prepoved zbiranja ljudi na javnih prireditvah v zaprtih prostorih. Začasna zaustavitev opravljanja dejavnosti v kulturi je še posebej hudo prizadela vse tiste, ki niso v rednem delovnem razmerju v javnih kulturnih zavodih oziroma ki samostojno (z osebnim delom) opravljajo poklice v kulturi (umetniški in podporni poklici). Samozaposleni v kulturi, ki jih je v Sloveniji okrog 3.000, od tega jih ima večina prebivališče na območju MOL, so tudi sicer najbolj ranljiva skupina kulturnih delavcev. Kot prekarni delavci so eksistenčno odvisni od začasnih in občasnih delovnih aktivnosti, zato imajo nižjo socialno varnost. V času (prve) razglašene epidemije so se tako javni zavodi kot različni NVO na področju kulture v MOL organizirali tako, da so svoje vsebine in delo prenesli na splet in iskali načine, da ohranjajo stik z občinstvom. Pomen umetnosti in kulture je v kriznih časih ključen, saj je bilo čas nemogoče preživeti brez kakovostnih izobraževalnih vsebin, filma, knjig, glasbe, posnetkov gledaliških predstav.

Ne glede na to je izziv, na katerega bo treba najti odgovor skozi dialog tako z javnimi zavodi kot z NVO in samozaposlenimi v kulturi, vprašanje ustreznega razmerja med kulturnimi dogodki v fizičnem prostoru in kulturnimi vsebinami na spletu. Oba segmenta kulturne ponudbe sta izjemno pomembna in se dopolnjujeta. Kulturna ponudba na spletu ne more nadomestiti žive umetnosti, ki je za ljudi ključnega

pomena. Enako pomembno je tudi vprašanje ustreznega razmerja med kulturnimi dogodki v ustanovah in kulturnimi prireditvami na prostem.

Poleg temeljnih načel, navedenih v prejšnjem poglavju, kulturna politika MOL med kriznimi razmerami sledi naslednjim načelom:

1. ker se zavedamo velikega ekonomskega in družbenega pomena kulture, se tudi v letu 2020, enako kot v preteklih štirinajstih letih, proračunska sredstva, ki jih MOL namenja za kulturo, ne zmanjšujejo, prav tako se nadaljujejo vse investicije na področju kulturne infrastrukture,
2. MOL bo v obdobju 2021–2023 ohranjala stabilnost proračunskih sredstev, kar je tesno povezano z realizacijo ključnih infrastrukturnih projektov (Galerija Cukrarna, miniplex mestnega kina, Rog itn.) in morebitno pridobitvijo naziva Evropska prestolnica kulture za leto 2025,
3. MOL bo kot ustanoviteljica 11 kulturnih javnih zavodov vestno skrbela za stabilnost njihovega delovanja, saj to pomeni ohranjanje kakovostnih umetniških vsebin ter stalnost in stabilnost sodelovanj med javnimi zavodi, samozaposlenimi v kulturi in NVO,
4. načrtovane infrastrukturne projekte, zlasti kapitalne naložbe v kulturne objekte, bomo še naprej izvajali skladno s proračunskimi možnostmi MOL, pri čemer bomo dinamiko realizacije, če bo to nujno, prilagodili danim razmeram,
5. Oddelek za kulturo bo dinamiko in način realizacije kulturnih programov in projektov, ki so jih odobrile strokovne komisije, usklajeval z vsakim izvajalcem posebej, upoštevajoč spremenjene okoliščine in iščoč najboljše rešitve, ki bodo ustrezale vsem udeleženi v procesu in tako ohranjale najvišjo raven profesionalnosti in kakovosti izvedbe,
6. MOL bo, z namenom iskanja najboljših mehanizmov za upravljanje kulture, okrepila mednarodno sodelovanje in izmenjavo izkušenj z drugimi evropskimi mesti, še posebej z mesti, kot sta Berlin in Dunaj, katerih kulturna politika je tudi sicer zgled za druga mesta,
7. MOL bo okrepila dialog s samozaposlenimi v kulturi in predstavniki poklicnih NVO na področju kulture, z namenom pravočasne informiranosti o položaju nevladnega civilnega sektorja v kulturi in morebitni potrebi po uvajanju začasnih ukrepov dodatne finančne pomoči MOL za najbolj ogrožene skupine umetnikov in ustvarjalcev.

Oddelek za kulturo je v času pandemije začel izvajati ciklus spletnih videokonferenc in pogovorov z evropskimi umetniki in kulturnimi delavci ter predstavniki evropskih mest z naslovom »Plan B za kulturne politike evropskih mest« (in s podnaslovom: »Kako evropska mesta pomagajo kulturi v času krize«). Pogovori potekajo in bodo potekali v sodelovanju z Zavodom Motovila (CED Slovenija) in s člani evropske mreže centrov Ustvarjalna Evropa. Namen tega projekta je izmenjava izkušenj med evropskimi mesti v zvezi z zagotavljanjem pomoči umetniškimi in kulturnim ustvarjalcem v času krize, ki jo je sprožila pandemija novega koronavirusa. Primeri dobre prakse so lahko zgled za druga evropska mesta, zato so različne izkušnje zelo koristne v času, ko je treba poiskati nove načine delovanja kulturnih subjektov: kako evropska mesta pomagajo kulturnim in kreativnim sektorjem v kriznih časih? Katere splošne in posebne (sektorske) ukrepe pri tem sprejemajo? S kakšnimi oblikami neposredne (denarne) in posredne (nedenarne) pomoči je mogoče doseči najboljše učinke? Kako je zagotovljena finančna vzdržnost začasnih ukrepov, ki jih sprejemajo nekatera mesta? Katere nove mehanizme podpore bi bilo treba vgraditi v mestne kulturne strategije? Na ta in podobna vprašanja želimo odgovoriti s spletnimi pogovori z umetniki, ustvarjalci, kulturnimi institucijami, predstavniki mestnih organov, pristojnih za kulturo, ter drugimi akterji kulturnega in kulturnopolitičnega življenja v evropskih mestih.

7. Splošni strateški cilji

Splošni cilji kulturne politike MOL v obdobju 2020–2023 so naslednji:

1. vzpostavljanje Ljubljane kot globalnega mesta kulture, prepoznavnega kot središče vrhunske kulture in umetnosti na svetovni ravni,
2. krepitev udeležbe prebivalcev in prebivalk MOL v kulturnem življenju, in sicer ob promociji kulturne participacije kot bistvene sestavine kakovosti življenja,
3. povečanje dostopnosti kakovostnih kulturnih vsebin za vse prebivalce in prebivalke MOL,
4. krepitev regionalnega kulturnega sodelovanja,
5. krepitev mednarodne prepoznavnosti Ljubljane kot mesta, prijaznega do umetnikov in umetnic z vsega sveta in s sodobno mrežo umetniških rezidenc,
6. podpora participativnim kulturnim projektom in programom, ki krepijo socialno kohezijo in vključenost ranljivih skupin v družbeno življenje,
7. spodbujanje aktivnega kulturnega življenja občanov in občank v četrtnih skupnostih MOL s skupnostnimi umetniškimi projekti,
8. izboljšanje infrastrukturnih pogojev in posodobitev zastarele tehnične opreme za delovanje javnih zavodov na področju kulture, ki jih je ustanovila MOL (Galerija Cukrarna, Palača Cukrarna, miniplex mestnega kina, Baragovo semenišče, Festival Ljubljana, Živalski vrt Ljubljana itn.),
9. konsolidiranje finančnih, infrastrukturnih in drugih pogojev za delovanje nevladnega kulturnega sektorja,
10. krepitev medpodročnega povezovanja in sodelovanja izvajalcev kulturnih programov in projektov, ne glede na njihov pravni status, ki presega tradicionalne administrativne delitve na kulturne dejavnosti,
11. krepitev povezovanja in sodelovanja med nacionalnimi javnimi zavodi in javnimi zavodi MOL na področju kulture,
12. krepitev sodelovanja med NVO in javnimi zavodi na področju kulture ter med NVO samimi,
13. krepitev medpodročnih povezav kulture z okoljem, izobraževanjem, mladimi, socialo in zdravjem,
14. krepitev ekonomskih potencialov ustvarjalnega sektorja,
15. povečanje števila turistov, ki prihajajo zaradi bogate kulturne dediščine in raznovrstnih kulturnih dogodkov,
16. izboljšanje dostopnosti kulturnih vsebin v digitalnem okolju,
17. podpora programom s področja knjige in branja v okviru pridobljenega naziva Unescovo mesto literature,
18. zagotovitev ustrezne prezentacije kulturne dediščine MOL za večjo kakovost turistične ponudbe,
19. vpis stavbnih in urbanističnih del arhitekta Jožeta Plečnika v Ljubljani na Unescov seznam svetovne kulturne in naravne dediščine,
20. pridobitev naziva Evropska prestolnica kulture za leto 2025,
21. krepitev trajnostnega izvajanja kulturnih prireditev v skladu z našo dolgoročno usmeritvijo, da je kultura pomemben steber trajnostnega razvoja MOL,
22. podpora projektom in programom, ki omogočajo vključenost mladih v kulturno družbeno življenje in njihov profesionalni razvoj na področju umetnosti in ustvarjalnosti,

23. krepitev ozaveščenosti prebivalk in prebivalcev MOL na področju zaščite živali, varstva narave in pomena biotske raznovrstnosti kot odraz kulture mesta.

Uresničitev zgoraj navedenih splošnih ciljev bo izboljšala pogoje za delo umetniške oziroma ustvarjalne skupnosti, okrepila zadovoljstvo prebivalcev in prebivalk s kulturno ponudbo ter uvrstila Ljubljano med najboljša kulturna in ustvarjalna mesta na svetu.

8. Podpora javnemu in nevladnemu sektorju v kulturi kot nosilcema kulturnega razvoja MOL

Nosilca kulturnega razvoja MOL sta javni in nevladni sektor v kulturi. Poleg javnih zavodov na področju kulture, ki jih je ustanovila MOL, javni sektor sestavljajo še nacionalni javni zavodi na področju kulture, Javna agencija za knjigo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: JAK), Slovenski filmski center in Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, ki jih je ustanovila država. Glede na to, da se navedeni nacionalni kulturni zavodi ter državne agencije oziroma skladi financirajo pretežno iz državnega proračuna, je podpora MOL njihovim programom omejena zgolj na tiste projekte, za katere se oceni, da obstaja tudi javni interes MOL. Nevladni sektor v kulturi sestavljajo profesionalne NVO s področja kulture, ljubiteljska kulturna društva in samozaposleni v kulturi. Zasebna podjetja v kulturi delujejo predvsem na področju t. i. kulturnih in kreativnih industrij, vendar se ne sofinancirajo neposredno iz proračuna MOL.

Čeprav programi javnih kulturnih zavodov, ki jih je ustanovila MOL, presegajo lokalni pomen, se delež njihovega sofinanciranja iz državnega proračuna iz leta v leto zmanjšuje. Ministrstvo za kulturo pri svojih letnih odločitvah o sofinanciranju izhaja iz ocene, da lahko MOL kot odgovoren ustanovitelj prevzame čedalje večji delež sofinanciranja. Za ljubljanske kulturne zavode to med drugim pomeni nepriznavanje kakovosti njihovih programov in zanemarjanja pomembne vloge, ki jo imajo ne le v regionalnem in nacionalnem, temveč tudi v mednarodnem prostoru.

Tudi pri sofinanciranju štiriletnih programov NVO s področja kulture stanje ni bistveno drugačno. Medtem ko si MOL prizadeva krepiti število kakovostnih sofinanciranih javnih kulturnih programov (49 programov v obdobju 2016–2019 in 56 programov v obdobju 2020–2023), izhaja namreč iz prepričanja, da štiriletno sofinanciranje pomeni zagotavljanje stabilnih pogojev za profesionalno načrtovanje in izvajanje programov, Ministrstvo za kulturo z razpisnimi pogoji in merili omejuje število sofinanciranih javnih kulturnih programov NVO s področja kulture.

Delitev na t. i. »institucionalne« in »izveninstitucionalne« izvajalce kulturnih programov in projektov je danes povsem zastarela, saj je za ustvarjanje kakovostnih kulturnih vsebin nujno programska in organizacijsko povezovanje kulturnih producentov, ne glede na njihov pravni status. V tem smislu je dolgoročni cilj MOL krepitev sodelovanja kulturnih producentov na vseh ravneh, in sicer:

- med javnimi zavodi na področju kulture, ki jih je ustanovila MOL, in javnimi zavodi na področju kulture, ki jih je ustanovila država,
- med javnimi zavodi in NVO,
- med samimi NVO (tako poklicnimi, kot ljubiteljskimi).

S tem dolgoročnim ciljem bo MOL v obdobju 2020–2023 izvajala naslednje ukrepe:

- ohranjanje stabilnih finančnih, infrastrukturnih in drugih pogojev za delovanje tako javnih zavodov MOL kot tudi NVO s področja kulture, ljubiteljskih kulturnih društev in drugih izvajalcev kulturnih programov in projektov, ki se financirajo iz proračuna MOL,

- obogatitev javne kulturne infrastrukture z novimi objekti: Galerija Cukrarna, Palača Cukrarna, minipleks, Rog itn.,
- izboljšanje prostorskih pogojev za delovanje profesionalnih NVO in samozaposlenih v kulturi, vključno s skladiščnimi prostori,
- podpora koprodukcijskim projektom javnih zavodov MOL in nacionalnih javnih zavodov na področju kulture,
- krepitev programskega sodelovanja producentov, ki ustvarjajo kakovostne kulturne vsebine v javnem interesu in imajo sedež na območju MOL, s tovrstnimi producenti znotraj Ljubljanske urbane regije,
- krepitev programskega sodelovanja ljubljanskih kulturnih producentov z evropskimi in svetovnimi kulturnimi ustanovami in drugimi organizatorji kulturnih dogodkov,
- načrtno vključevanje javnih zavodov MOL in državnih javnih zavodov na področju kulture ter profesionalnih in ljubiteljskih NVO s področja kulture v organizirano turistično ponudbo MOL,
- podpora večjemu vključevanju mladih umetnikov in umetnic v programe javnih kulturnih zavodov MOL in NVO s področja kulture, ki jim MOL sofinancira štiriletne programe,
- posodobitev sistema elektronskih prijav (e-razpis) za štiriletne programske in letne projektne razpise, ki ga je MOL začel uvajati leta 2016,
- razvoj sistema sofinanciranja projektov NVO s področja kulture, ki se sofinancirajo iz proračuna EU.

9. Strateški cilji in ukrepi na posameznih področjih kulture

9.1 Uprizoritvene umetnosti

Gledališče in sodobni ples

Tako ljubljanska kot slovenska ustvarjalnost v okviru uprizoritvenih umetnosti sta se znašli v precepu, ki od njiju terja, da z omejenimi produkcijskimi sredstvi delata vse več in bolje. Ustvarjalci so se morda res naučili delati več, a izkazalo se je, da ta več ni premo sorazmeren z boljše. Ujetost v zahteve in pričakovanja je za ustvarjalce pogosto omejujoča. Naloga lokalnih in državnih načrtovalcev kulturnih politik je skrb za takšne sistemske razmere, ki ustvarjalcem med drugim omogočajo dovolj časa za študij, premislek, osredotočenost, vaje in pripravo novih stvaritev. To je predpogoj za presežne rezultate, ki ravno zato tudi lažje nagovorijo širši krog skupnosti in občinstev.

Zato je ob strateškem vlaganju v prostorske zmogljivosti enako pomembno, da je porast produkcije v sozvočju z drugimi ukrepi na področju izobraževanja, kulturno-umetnostne vzgoje ter oblikovanja občinstev.

Izboljšanje razmer bo imelo več pozitivnih učinkov na umetniške in produkcijske ter postprodukcijske ambicije, ki temeljijo na prepihu med generacijami, med konvencijo in provokacijo, med institucijo, NVO, društvi in manjšimi producenti, med digitalizirano resničnostjo in kritiko sodobnosti.

Javni interes na področju uprizoritvenih umetnosti se uresničuje z zagotavljanjem pogojev za produkcijo in postprodukcijo najrazličnejših uprizoritvenih praks javnih zavodov, NVO s področja kulture in posameznikov. Področje uprizoritvenih umetnosti vključuje dramsko in postdramsko gledališče, lutkovno gledališče, fizično gledališče ter performans, ambientarno gledališče, senzorialno gledališče, glasbeno gledališče, plesno gledališče, eksperimentalno oziroma raziskovalno gledališče, sodobni ples, ulično gledališče, organizacijo festivalov, vse vmesne oblike ter vse mejne oblike gledaliških praks, ki črpajo iz drugih področij ustvarjanja oziroma kreativno uporabljajo nove tehnologije.

MOL je ustanoviteljica treh javnih zavodov na področju uprizoritvenih umetnosti: Lutkovnega gledališča Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: LGL), Mestnega gledališča ljubljanskega (v nadaljnjem besedilu: MGL) in Slovenskega mladinskega gledališča (v nadaljnjem besedilu: SMG).

V obdobju 2016–2019 so v MGL gostili 1.407 dogodkov. Izvedli so 45 premier, 4 koncerte, 873 ponovitev premier, 69 ponovitev predstav iz preteklih sezon, 33 gostovanj v tujini in 194 gostovanj po Sloveniji. V tem obdobju se je zvrstilo 375.907 gledalcev. V SMG so gostili 883 dogodkov. Izvedli so 31 premier, 483 ponovitev premier, 32 ponovitev predstav iz preteklih sezon, 130 gostovanj v tujini in 112 gostovanj po Sloveniji. V tem obdobju se je zvrstilo 172.780 gledalcev. V LGL so gostili 4606 dogodkov. Izvedli so 48 premier, 988 ponovitev premier, 130 ponovitev predstav iz preteklih sezon, 88 gostovanj v tujini in 181 gostovanj po Sloveniji. V tem obdobju se je zvrstilo 506.834 gledalcev.

Čeprav je MOL ustanoviteljica omenjenih zavodov, so večinsko sofinancirani iz državnega proračuna. MOL jim sofinancira investicijsko vzdrževanje in skrbi za investicijske cikle. Ker je država njihova večinska sofinancerka, ključne odločitve o sofinanciranju njihovih programov sprejema Ministrstvo za kulturo, predvsem glede SMG in MGL. Pri javnem zavodu LGL pa MOL sofinancira tako del stroškov za plače kot tudi del stroškov za program. Glede sofinanciranja SMG, MGL in LGL velja opozoriti na trend zmanjšanja deleža sofinanciranja s strani države: delež sofinanciranja SMG iz proračuna Ministrstva za kulturo je bil leta 2016 84 %, leta 2019 pa 80 %, delež sofinanciranja MGL je bil leta 2016 78,8 %, leta 2019 pa 78 %, delež sofinanciranja LGL je bil leta 2016 48 %, leta 2019 pa 47 %.

Poleg omenjenih treh javnih zavodov na področju uprizoritvenih umetnosti del vsebin prispeva tudi javni zavod Kino Šiška. Osnovni program Kina Šiška je sicer glasbeni (75 % programa). V letu 2019, ko so izvedli 222 dogodkov, je bilo 23 % programa namenjenega uprizoritvenim umetnostim, ostale programske vsebine pa so bile predvsem s področja vizualnih in intermedijskih umetnosti.

MOL je v okviru programskega razpisa v obdobju 2016–2019 sofinancirala javne kulturne programe 18 NVO s področja kulture, ki so kot osnovno dejavnost opredelile področje uprizoritvenih umetnosti. Poleg štiriletnih programov MOL sofinancira tudi posamične, enoletne projekte NVO in samostojnih ustvarjalcev na področju kulture. V letu 2019 je bilo podprtih 35 projektov s področja uprizoritvenih umetnosti. Za MOL so na področju uprizoritvenih umetnosti posebnega pomena številni festivali v produkciji tako NVO kot tudi javnih zavodov.

V produkciji NVO so bili v okviru štiriletnih kulturnih programov in projektov v obdobju 2016–2019 sofinancirani festivali: Ana Desetnica v produkciji Društva Gledališče Ane Monroe, Mladi levi v produkciji zavoda Bunker, festival Exodos v produkciji Zavoda Exodos, Mednarodni festival sodobnih umetnosti Mesto žensk v produkciji Mesta žensk, Mini poletje, mednarodni festival Mini teatra za otroke, Festival performansa v produkciji zavoda Maska Ljubljana, festival Vzkrík v izvedbi društva KUD Krik, festival Klovnbuť v produkciji Zavoda Bufeto, festival Spider v produkciji društva Pekinpah, festival Goli oder v izvedbi Zavoda Federacija Ljubljana, bienalni festival Gibanica sodobne plesne umetnosti v produkciji Društva za sodobni ples Slovenije, festival Plesna Vesna Zavoda EN-KNAP, CoFestival 2019 v produkciji Umetniškega društva Nomad Dance Academy Slovenija ter festival plesnih perspektiv UKREP v produkciji Plesnega Teatra Ljubljana.

9.1.1 Gledališče

1. cilj: Spodbujanje sodelovanja med javnimi zavodi, med javnimi zavodi in NVO ter med samimi NVO

Ukrepi: Spodbujati sodelovanje med javnimi zavodi in NVO ter med samimi NVO v okviru enoletnih in štiriletnih javnih razpisov za NVO ter letnih pozivov javnim zavodom. Posebne pozornosti bodo deležni projekti, ki presegajo okvire zgolj ene produkcije oziroma ki temeljijo na kontinuiranem programskem sodelovanju.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki:

- večje število kakovostnih in večjih produkcij,
- izboljšanje pogojev za delo NVO in za sodelovanje z javnimi zavodi,
- pridobivanje novih izkušenj in uvajanje novih pristopov in idej.

Kazalnika:

- število koprodukcij med javnimi zavodi in NVO in med samimi NVO,
- število večjih produkcij z večjim številom sodelujočih in večjim številom ponovitev.

2. cilj: Povečanje obsega postprodukcije in širitev na Ljubljansko urbano regijo

Ukrepi: Kot prednostni kriterij določiti minimalno zahtevano število ponovitev s ciljem, da se poveča obseg postprodukcije in razširi na izvajanje v Ljubljanski urbani regiji (v nadaljnjem besedilu: LUR), v okviru enoletnih in štiriletnih javnih razpisov za NVO. Kot prednostni kriterij določiti večje število projektov v postprodukciji, in sicer v okviru štiriletnih javnih razpisov.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Zaradi velikega števila produkcij, ki vsako leto nastajajo na področju uprizoritvenih umetnosti, je ob omejenih prostorskih kapacitetah posledično mogoče manjše število ponovitev. S tem ciljem želimo doseči daljši čas uprizarjanja posameznih gledaliških in predstav sodobnega plesa ter tako povečati dostopnost predstav občinstvu in izvajanje v LUR. S tem bo mogoče doseči tudi smotrnejši izkoristek javnofinančnih sredstev glede na doseženo dostopnost.

Kazalnika:

- število izvedenih ponovitev na območju MOL,
- število izvedenih ponovitev na območju drugih občin LUR.

3. cilj: Krepitev mednarodne prepoznavnosti ustvarjanja javnih zavodov in NVO s področja MOL

Ukrepa:

- v okviru sporazumov o sodelovanju, ki jih ima MOL podpisane z mednarodnimi partnerji oziroma z različnimi mesti v Evropi in širše, omogočiti izmenjavo produkcije javnih zavodov in NVO,
- zagotoviti dodatna finančna sredstva na področju uprizoritvenih umetnosti tako v okviru štiriletnih kakor tudi enoletnih javnih razpisov.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki:

- gostovanja produkcij javnih zavodov in NVO v tujini,
- gostovanja mednarodnih produkcij v Ljubljani,
- seznanjanje domačega občinstva z aktualno, raznoliko sodobno gledališko in plesno produkcijo.

Kazalniki:

- število gostovanj v tujini,
- število gostovanj tujih produkcij v MOL,
- število obiskovalcev.

4. cilj: Ureditev osrednjih depojev in delavnic za javne zavode in NVO

Ukrep: Pripraviti pogoje za zagotovitev lokacije za osrednje depoje in delavnice za javne zavode in NVO. Gre za namero racionalizacije stroškov, saj bi lahko z enovito lokacijo za skladiščenje opustili najem trenutnih lokacij pri zasebnikih. Vzpostavitev dodatnih servisnih storitev v okviru delavnic bi omogočila prehod v krožno gospodarstvo (reciklaža starih scenografij, ponovna uporaba rekvizitov ...). V delavnicah bi potekala tudi neformalna izobraževanja za mlade: deficitarni poklici na področju uprizoritvenih umetnosti – profili za izdelavo scene, rekvizitov, lutk itn.

Čas izvedbe: 2020–2025

Pričakovani učinki:

- zagotovitev boljših pogojev dela in skladiščenja za javne zavode in NVO,
- omogočiti lažjo dostopnost skladišč in delavnic ter možnost sodelovanja in izmenjave,
- dostopnost izbranih vrhunskih umetniških dogodkov najširšemu občinstvu.

Kazalnika:

- ureditev in strukturiranje skladiščnih prostorov in delavniških kapacitet,
- dostopnost delavniških kapacitet tudi za NVO.

9.1.2 Sodobni ples

Sodobni ples ima na Slovenskem skoraj stoletno zgodovino in je eno najživahnejših umetniških področij, priznanih tako doma kot v tujini. Žal pa še vedno nima podporne nacionalne strukture v obliki javnega zavoda ali javne agencije, ki bi povezala vse deležnike na področju sodobnega plesa. Menimo, da bi to morala biti ena izmed prednostnih nalog nacionalnih struktur na področju kulturnih politik.

V Ljubljani je dejavnih več plesnih kolektivov, ki so prepoznavni tako v slovenskem kot mednarodnem okolju: Plesni teater Ljubljana ter zavodi Flota, Federacija, Emanat in EN-KNAP. Že desetletje spodbujamo sodobni ples tudi tako, da je stavba Španskih borcev, ki jo upravlja Zavod EN-KNAP, namenjena predvsem sodobni plesni umetnosti. Sodobni ples je svoje mesto našel tudi v Stari mestni elektrarni ter v javnem zavodu Kino Šiška, ki je partner umetniškega društva Nomad Dance Academy in izvajalec plesnega festivala CoFestival.

Ne moremo mimo ugotovitve, da kljub številnim produkcijam v zadnjih letih nastaja vse manj večjih, produkcijsko zahtevnih ter kreativno in izvedbeno vrhunskih uprizoritev sodobnega plesa. Produkcije postajajo manjše, odvijajo se na vse manjših prizoriščih, občinstva je manj. Ker večina produkcij nastaja

v prostorsko, terminsko in tehnično izjemno oteženih okoliščinah, se prepogosto soočamo s prisilno minimalističnimi umetniškimi izdelki. Za tehnično in scensko ambiciozne projekte onkraj sodelovanj z velikimi institucijami, ki pa so zaradi programa prav tako podvržena omejitvam, še ni ustreznega prostora.

V naslednjem strateškem obdobju bomo poskušali zagotoviti vadbene in uprizoritvene prostore za različne nevladne izvajalce na področju sodobnega plesa in drugih uprizoritvenih praks.

Sodobni ples je že zastopan v okviru izobraževalnega sistema na osnovnošolski, srednješolski in tudi visokošolski ravni. Velik del izobraževanja in dela z mladimi izvajajo NVO, društva in posamezniki s področja sodobnega plesa. To je tudi prostor in okolje, kjer mladi dobijo priložnost za prve projekte in nastope.

V perspektivi je treba na državni ravni obuditi idejo javne institucije za sodobni ples, vse iniciative je treba v konstruktivnem dialogu povezati z NVO in samozaposlenimi.

1. cilj: Zagotovitev novih vadbenih in uprizoritvenih prostorov za nevladne izvajalce na področju sodobnega plesa in drugih nekomercialnih uprizoritvenih praks

Ukrep: novi vadbeni prostori

Pojasnilo: Nove vadbene prostore bomo poskušali zagotoviti prek javnega razpisa za izbor programskega upravitelja poslovnega prostora. Programski upravitelj bo moral zagotavljati vadbene prostore za različne nevladne kulturne izvajalce na področju sodobnega plesa in drugih uprizoritvenih praks. Z dograditvijo novih dvoran za Slovensko mladinsko gledališče bomo zagotovili nove prostore za produkcijo in vadbo NVO s področja sodobnega plesa in drugih nekomercialnih uprizoritvenih praks na lokaciji Baragovega semenišča.

Čas izvedbe: 2024

Pričakovani učinki:

- boljši pogoji za ustvarjanje in razvoj,
- racionalnejši izkoristek javnofinančnih sredstev (izvajalci sofinanciranih programov in projektov veliko denarja namenijo za najem vadbenih prostorov).

Kazalnika:

- novi prostori,
- število ustvarjalcev/uporabnikov, ki delujejo v novih prostorih.

2. cilj: Promocija sodobnega plesa, vzgoja in razvoj umetniške dojemljivosti občinstva

Ukrep: Festival Junij v Ljubljani bo v svoj program vsako leto vključil produkcijo s področja sodobnega plesa v okviru tematskega dne, namenjenega sodobnemu plesu. V festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri bomo še naprej vključevali plesne predstave.

Oba ukrepa sta namenjena promociji in razumevanju sodobnega plesa, saj sta oba festivala namenjena širšemu občinstvu ter mladim in otrokom.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki:

- promocija sodobnega plesa,

- večja obiskanost predstav s področja sodobnega plesa,
- večja prepoznavnost sodobnega plesa.

Kazalnika:

- izvedene predstave in tematski dan s področja sodobnega plesa na vsakoletnem festivalu Junij v Ljubljani,
- izvedene predstave s področja sodobnega plesa na festivalu kulturno-umetnostne vzgoje Bobri.

3. cilj: Zagotovitev pogojev za delo in razvoj za mlade na področju sodobnega plesa

Ukrep: Opredeliti poseben razpisni kriterij »Sodelovanje z mladimi manj uveljavljenimi umetniki« v okviru štiriletnih javnih razpisov za NVO

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki:

- kakovostni projekti,
- podpora razvoju področja,
- sodelovanje večjih producentov z mladimi manj uveljavljenimi ustvarjalci,
- večja odprtost prostora.

Kazalnika:

- število projektov mladih manj uveljavljenih ustvarjalcev s področja sodobnega plesa,
- število kakovostnih projektov.

4. cilj: Povečanje obsega postprodukcije in širitev na Ljubljansko urbano regijo

Ukrepi: Kot enega od kriterijev določiti minimalno število ponovitev s ciljem, da se poveča obseg postprodukcije in razširi na izvajanje v Ljubljanski urbani regiji (v nadaljnjem besedilu: LUR), in to v okviru tako enoletnih kot štiriletnih javnih razpisov za NVO. V okviru štiriletnih javnih razpisov kot prednostni kriterij določiti večje število projektov v postprodukciji.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: S tem ciljem želimo doseči daljši čas uprizarjanja posameznih predstav sodobnega plesa ter tako povečati dostopnost predstav in izvajanje v LUR. S tem bo mogoče doseči tudi smotrnejši izkoristek javnofinančnih sredstev glede na doseženo dostopnost.

Kazalnika:

- število izvedenih ponovitev v okviru LUR,
- število obiskovalcev.

9.2 Vizualne umetnosti

Javni interes na področju vizualnih umetnosti se uresničuje z zagotavljanjem pogojev za izvedbo področij, ki spadajo v okvir vizualnih umetnosti: slikarstvo, risba, grafika, ilustracija, strip, kiparstvo, fotografija, video, prepleti naštetega v instalacijah in v (ambientalnih) prostorskih intervencijah ter arhitektura in oblikovanje. Podpora na področju vizualnih umetnosti je namenjena samostojnim in

skupinskim umetniškimi razstavnimi programom in projektom, izvedenim na območju MOL, ter mednarodnemu sodelovanju na omenjenih področjih.

V preteklem štiriletnem obdobju je bil javni interes na področju vizualnih umetnosti izkazan z delovanjem javnih zavodov ter s sofinanciranjem programskih in projektnih izvajalcev na podlagi javnih razpisov.

MOL je ustanoviteljica dveh javnih zavodov na področju vizualnih umetnosti: Muzej in galerije mesta Ljubljane (v nadaljnjem besedilu: MGML) in Mednarodni grafični likovni center (v nadaljnjem besedilu: MGLC), del programa vizualnih umetnosti pa izvajata še Kino Šiška, v največji meri v galeriji Dobra Vaga, in javni zavod Ljubljanski grad, ki se je uveljavil kot razstavišče z odličnimi vsebinami. Število razstavnih vizualnih dogodkov v teh javnih zavodih letno presega 120 dogodkov in v letu 2019 jih je obiskalo več kot 350.000 obiskovalcev.

MOL v okviru štiriletnega programskega razpisa v obdobju 2020–2023 sofinancira večletne javne programe NVO s področja vizualnih umetnosti. Število sofinanciranih programov v novem programskem obdobju smo povečali za 2, torej zdaj skupno sofinanciramo 9 izvajalcev na področju vizualnih umetnosti. Vsi sofinancirani programski izvajalci so s svojim delovanjem bistveno pripomogli k raznovrstnosti kulturne podobe MOL. Med sofinanciranimi izvajalci javnih kulturnih programov v prihodnjem programskem obdobju posebej izpostavljamo: zavod Masa, ki področje vizualne umetnosti razširja v področje interdisciplinarnega in eksperimentalnega delovanja, Forum Ljubljana in njihov program Svetlobne gverile, ki sledi decentralizaciji umetniške ponudbe izven ožjega mestnega jedra, KUD Mreža, ki v okviru galerije Alkatraz krepi sodelovanje z Akademijo za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani, zavod P.A.R.A.S.I.T.E, ki se posveča knjigi umetnika in umetniškim publikacijam, Društvo likovnih umetnikov Ljubljana s programom galerije na Bregu, društvo ŠKUC z vpogledom v mlajšo produkcijo, društvo Photon z vsebinami s področja fotografije, seznam pa ni izčrpen. S štiriletnimi programi bo MOL še naprej sofinancirala tudi enoletne projekte NVO in projekte samostojnih ustvarjalcev ter ustvarjalk na področju kulture, v povprečju do 20 projektov letno na področju vizualnih umetnosti.

1. cilj: Izboljšanje pogojev za izvajanje in promoviranje projektov in programov na vizualnem področju

Ukrep 1: Okrepiti medpodročno sodelovanje: povezati vizualne umetnosti z drugimi sektorji, kot so urbanizem, okolje (narava), sociala, mladi, turizem in gospodarstvo.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Poudariti pomen povezovanja med vizualnimi umetnostmi in drugimi področji, saj tako lažje dosežemo večjo prepoznavnost in razširjenost vizualnih umetnosti.

Kazalniki: Število programov in projektov, ki v svojem delovanju poudarjajo medpodročno sodelovanje in povezovanje vizualne umetnosti z drugimi sektorji.

Pojasnilo: Povezovanje z različnimi področji lahko dopolnjuje in nadgrajuje vizualne umetnosti. Večina sodobnih umetniških praks se izkazuje z vse večjim povezovanjem z drugimi področji, saj je preplet med ustvarjalnimi disciplinami nagrajen tudi z večjim umetniškim potencialom. Takšna praksa je opazna tudi pri drugih sodobnih področjih, saj so izrazna sredstva za umetniško ustvarjanje pogosto zgovornejša s prepletanjem in skupnimi imenovalci.

Ukrep 2: Predstaviti razstavne projekte v prostorih MOL (Galerija Kresija in atriji Mestne hiše).

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Ustvariti pogoje za boljšo prepoznavnost različnih podpodročij vizualnih umetnosti ter zagotoviti boljše tehnične pogoje za razstavljalce.

Kazalniki: Število izvajalcev, ki ustvarjajo na različnih podpodročjih vizualnih umetnosti.

Pojasnilo: Z izboljšanjem tehničnih pogojev za razstavljanje zagotavljamo zmožnosti kompleksnejših razstavnih projektov za vse razstavljalce in manjšamo odvisnost razstavljalcev od drugih zunanjih producentov ali pokroviteljev.

2. cilj: Okrepitev kakovosti in raznolikosti projektov v javnem prostoru in večji delež vizualne produkcije v MOL

Ukrep 1: Povečati število sofinanciranih projektov in programskih enot, ki uporabljajo javni prostor kot del svojega izražanja.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Produkcijo vizualne umetnosti, bodisi programskih bodisi projektnih izvajalcev, približati večjemu številu obiskovalcev in tako krepiti umetniško in delno tudi edukativno moč vizualnega ustvarjanja.

Kazalniki: Število programov in projektov, ki svoje ustvarjanje predstavljajo v javnem prostoru, dosegljivem za širši krog obiskovalcev.

Pojasnilo: Umetnost v javnem prostoru postaja vse pomembnejši dejavnik za izražanje ustvarjalcev tudi na področju vizualnih umetnosti. Na takšen način umetniško ustvarjanje bolj približujemo občinstvu, ki pogosto klasičen koncept bele kocke oziroma zaprtega galerijskega prostora dojema kot larpurlartistično in hermetično.

Ukrep 2: Povečati število dovoljenih mest za grafitiranje, in sicer vsako leto predvidoma za dve novi mesti.

Trenutne lokacije dovoljenih mest za grafitiranje:

1. Šiška – podhod pod Celovško cesto, pri Kinu Šiška,
2. Vič/Dolgi most – betonski stebri avtocestnega mostu, na končni postaji avtobusa št. 6,
3. Bežigrad – podvoz pod železniško progo na Drenikovi cesti,
4. Moste – podvoz pod železniško progo na Kajuhovi ulici,
5. Center – Trnovski pristan, betonski zid ob pločniku,
6. Center – Osnovna šola Trnovo, zid ob parkirišču,
7. Šentvid – podhod pred predorom Šentvid,
8. Center – transformatorska postaja pri Osnovni šoli Trnovo, na parkirišču ob igriščih,
9. Vič/Rožna dolina – podvoz pod železniško progo na Erjavčevi cesti (smer Prešernova cesta–Večna pot),
10. Vič/Rožna dolina – podhod pod železniško progo (smer Cesta v Rožno dolino–Oražnova ulica),

11. AKC Metelkova – notranji zidovi ob košarkarskem igrišču, na notranji strani kompleksa Metelkova mesto,
12. ROG – Trubarjeva cesta 74, notranji zidovi kompleksa tovarne ROG,
13. Strelišče na Dolenjski cesti (zunanje betonske stene, ki gledajo na parkirišče), posebej namenjeno navijaškemu grafitiranju,
14. Metelkova mesto – zid parkirišča ob stavbi Pešaki,
15. Metelkova mesto – zunanji zid pri hostlu Celica.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Izboljšati podobo mesta in odnos meščanov do grafitiranja kot umetniške prakse ter poudariti razliko med takšnim načinom ustvarjanja in vandalizmom.

Kazalnika:

- povečanje števila dovoljenih grafitnih mest,
- vsaki dve leti izvesti razpis v organizaciji enega od mestnih javnih zavodov (MGML, MGLC), s katerim bi povabili priznane grafitarje, ki bi ustvarjali na izbranih lokacijah.

Pojasnilo: Vizualna podoba vsakega mesta je lahko onesnažena z grafiti, ki so lahko sredstvo sovražnega govora ali žaljivih podob za nekatere prebivalce. Zato je smiselno povečevati število dovoljenih mest za grafitiranje in jih nadzorovati oziroma urejati z razpisi za izvajalce, saj tako krepimo vizualno podobo mesta, ki lahko bistveno pripomore k ozaveščanju meščanov o grafitarski umetnosti, in jim tako približati segment kulture, ki je sicer vse prepogosto negativno označen.

3. cilj: Spodbujanje in krepitev umetniške prakse in kulturnih projektov participatornega značaja

Ukrep 1: Povečati število sofinanciranih projektov in programskih enot, ki postavljajo v ospredje socialno vlogo kulture.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Več projektov in programskih enot s participatornim značajem.

Kazalniki: Število prijav na projektnem in programskem razpisu, ki v svojih prijavah transparentno vključujejo projekte in programske enote s participatornim značajem.

Pojasnilo: Vizualne umetnosti so vso zgodovino pogosto povzemale in spodbujale različne socialne vidike družb in časa, v katerih so nastajale. Umetnost ne more preživeti izolirana in brez povezave oziroma prepletenosti s spremembami, ki se dogajajo okrog nje, prav nasprotno, umetnost je velikokrat tista, ki nakaže ali povzame družbene spremembe in je tako kazalnik časa, v katerem ustvarja.

Ukrep 2: Razvijati močno mreženje med različnimi avtorji, društvi in ustanovami ter sodelujočimi iz nevladnega sektorja za vzpodbujanje tesnejšega sodelovanja pri kulturnih projektih s pristopom, usmerjenim k uporabnikom.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Boljši izkoristek vseh virov in podlag, potrebnih za ustvarjanje, in sicer prostorski, kadrovske, tehnični itn.

Kazalniki: Število prijav na projektnem in programskem razpisu, ki v svojih prijavah transparentno vključujejo projekte in programske enote, izvedene z vključevanjem sodelovanja oziroma mreženja med različnimi društvi in ustanovami.

Pojasnilo: Vse več izvajalcev in ustvarjalcev izpostavlja sodelovanje, ki je produkt mreženja kot enega izmed najbolj pozitivnih vidikov ustvarjanja v sodobni družbi, saj je takšno ustvarjanje lažje, ima več učinka in tudi dosega. Pri tem niso pomembni le rezultati, ampak tudi sam proces ustvarjanja, ki se ob tem bogati in postaja raznovrstnejši.

4. cilj: Vzpostavljanje temeljev za razvoj umetnostnega trga in vzgoje občinstva

Ukrep: Spodbujati platformo za raziskovanje ter opredeliti spoznavne in praktične temelje za razvoj umetnostnega trga in vzgoje občinstva.

Pričakovani učinki: Umetnostni trg postaja inovativen preplet digitalnega in fizičnega, ki omogoča drugačno razmerje moči in potencial novega mreženja. Z deležniki, ki se s tematiko profesionalno ukvarjajo in so že vpeti v umetnostni trg, želimo identificirati stanje in akterje na področju umetnostnega trga na področju MOL ter prispevati k preglednosti in poznavanju umetnostnega trga v Ljubljani kot primera dobre prakse za vso državo. Želimo ustvariti boljše pogoje za ustvarjanje in razvoj vizualnih ustvarjalcev, dopolniti zbirke javnih zavodov s sodobnimi vizualnimi umetniškimi deli, vzgajati odraslo občinstvo in krepiti zavest o kakovostni likovni produkciji, dostopnost programskih vsebin raznolikim družbenim skupinam s poudarkom na osebah s posebnimi potrebami (senzorno, gibalno in intelektualno ovirani) ter spodbujati razvoj programov kulturne vzgoje za tretjo triado osnovne šole, ki bodo namenjeni refleksiji likovnih del. Povečali bomo število sofinanciranih programov in projektov, ki vključujejo soudeležbo na mednarodnih umetnostnih sejnih in sodelujejo v drugih oblikah mreženja v mednarodnem tržnem sistemu umetnosti. Pozornost bomo namenili podpori novim generacijam zasebnih zbiralcev in galeristov.

Čas izvedbe: 2020–2023

Kazalniki:

- število odkupljenih likovnih del za zbirko javnih zavodov,
- število programov za doseganje novega občinstva znotraj raznolikih družbenih skupin,
- število programov, namenjenih kulturno-umetnostni vzgoji, in doseženo število obiskovalcev (tretja triada osnovne šole),
- število programov in projektov, ki vključujejo soudeležbo na mednarodnih umetnostnih sejnih in sodelujejo v drugih oblikah mreženja v mednarodnem tržnem sistemu umetnosti.

Pojasnilo: Umetnostni trg v domačem prostoru je pogosto tarča kritik, ker njegovo slabo delovanje odvzema ustvarjalcem veliko možnosti sredstev za delo, obenem pa s slabo organiziranostjo in neaktivnostjo trga in ogroža vez med ustvarjalci in porabniki oziroma kupci likovnih del. Zato je smiselno spodbuditi boljšo organiziranost in tudi učinkovitost umetnostnega trga, tako da detektiramo njegove glavne pomanjkljivosti in jih odpravimo. Lokalne oblasti imajo sicer pri tem omejen vpliv, saj je nujno in smiselno spremeniti predvsem zakonodajo, ki bi omogočala boljši razvoj umetnostnega trga.

5. cilj: Povečanje števila projektov, ki na prepričljiv način na področju vizualnih umetnosti poudarjajo posamezne avtorske opuse

Ukrep 1: Spodbujati ustvarjanje posameznih avtorskih opusov

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Več predvsem projektnih izvajalcev s poudarjenimi avtorskimi poetikami, ker odločevalci ali organizatorji vizualnih dogodkov takšne ustvarjalce pogosto prezrejo.

Kazalnik: Kakovost prijav na projektnem in programskem razpisu, ki poudarjajo posamezne avtorske opuse.

Pojasnilo: Opaziti je trend, da se posamezne avtorske poetike izgubijo oziroma pogosto ne pridejo do izraza v vse bolj izpostavljenem načinu dela in predvsem razstavljanja vizualnih ustvarjalcev, zato je nujno, da se avtorjem, ki na prvi pogled delujejo zazrti le v lastno estetiko in moč izražanja, ponudi več možnosti za ustvarjanje oziroma predstavljanje svoje estetike.

Ukrep 2: Sofinancirati in podpreti konceptualne prilagoditve razstavnih projektov v prostorih MOL (Galerija Kresija in atriji Mestne hiše) izbranih razstavljalcev posameznikov oziroma samozaposlenih v kulturi.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Zagotoviti kakovostno realizacijo razstavnih projektov glede na dotično razstavišče.

Kazalnik: Število realiziranih razstavnih projektov v prostorih MOL s poudarkom na posameznih avtorskih opusih ustvarjalcev, ki delujejo v MOL.

Pojasnilo: Razstavni projekti se z naknadnimi konceptualnimi prilagoditvami aktualizirajo in adaptirajo glede na izbrano razstavišče, s čimer je zagotovljena kakovost in nadgradnja primarnega projekta.

9.3 Glasbene umetnosti

Javni interes na področju glasbenih umetnosti uresničujemo z zagotavljanjem pogojev za izvedbo kakovostne glasbene produkcije in postprodukcije na področju praks javnih zavodov, NVO s področja kulture in posameznikov. Področje glasbenih umetnosti vključuje vse zvrsti, prakse in vsebine, ki jih družijo raziskovanje zvoka in glasbeno ustvarjanje, komorna in orkestralna glasba, etnoglasba, zborovsko petje in glasbeno-scenske predstave ter vsi sodobni načini glasbenega izražanja, ki so se uveljavili v 20. stoletju in so zajeti v naslednjih žanrih ter njihovih izpeljankah: jazz, rock, elektronska glasba, prosta improvizacija, zvočna instalacija, eksperimentalna glasba, hip hop, rap, kantavtorstvo, avdio-vizualni performans ipd.

MOL je ustanoviteljica dveh javnih zavodov na področju glasbenih umetnosti: Festivala Ljubljana in Kina Šiška. Tudi v javnem zavodu Ljubljanski grad je dober del programa namenjen glasbeni umetnosti. Vsi trije zavodi skupaj letno pripravijo skoraj 400 dogodkov in privabijo več kot 150.000 obiskovalcev.

Vse tri javne zavode večinsko sofinancira MOL, precejšen del sredstev pa pridobijo na trgu in na razpisih za evropska sredstva. Sredstev iz državnega proračuna skorajda niso deležni, čeprav njihov program daleč presega lokalne in regionalne meje in so mednarodno prepoznani in cenjeni akterji.

MOL bo v okviru štiriletnega programskega razpisa v obdobju 2020–2023 sofinancirala celoletne javne programe NVO s področja kulture, ki delujejo na področju glasbenih umetnosti, njihovo število pa bo predvidoma ostalo podobno kot v preteklem obdobju.

Poleg štiriletnih programov MOL sofinancira tudi posamezne projekte NVO s področja kulture in samostojnih ustvarjalcev na področju kulture (letno 25–40 projektov na področju glasbenega ustvarjanja). Nekaj glasbenih festivalov je sofinanciranih tudi na podlagi javnega razpisa za izbor dvoletnih kulturnih projektov na področju festivali, ki jih sofinancira MOL. Podoben razpis bo podlaga za sofinanciranje glasbenih festivalov tudi v prihodnjem obdobju.

Število sofinanciranih štiriletnih programov bo v obdobju 2020–2023 ostalo enako kot v preteklem obdobju, postopno pa se bo povišalo sofinanciranje posameznih izvajalcev kulturnih projektov na področju glasbene umetnosti, s čimer bo omogočena še bolj kakovostna produkcija in tesnejše povezovanje slovenskih glasbenih ustvarjalcev in poustvarjalcev s širšim mednarodnim prostorom.

Javni zavod Kino Šiška se je v preteklem obdobju že profiliral s svojim programom, s festivalom MENT, ki je bil razglašen za najboljši klubski festival in najboljši festival manjšega formata v Evropi v letu 2017 in je Ljubljano postavil v središče evropskega glasbenega dogajanja.

Vsakoletni mednarodni festival Praznik glasbe: že od leta 1982 po vsem svetu poteka iniciativa Fête de la musique, ki 21. junija obeležuje svetovni dan glasbe. V ospredje postavlja živo glasbo na javnih, za glasbo manj običajnih prizoriščih, muzicira se v parkih, na ulicah, balkonih, mostovih in vrtovih. Na Praznik glasbe se vse mesto spremeni v velikanski oder. Praznik glasbe združuje več kot 120 držav in 700 mest s celega sveta, med katerimi je tudi Ljubljana. Na Prazniku glasbe se predstavljajo tako profesionalni kot ljubiteljski glasbeniki vseh žanrov in generacij.

Na področju glasbe in mladih deluje tudi javni zavod Mladi zmaji; v Četrtnem mladinskem centru Črnuče (ČMC Črnuče) zagotavlja vadbene prostore za mlade glasbenike in mlade glasbene skupine, ki začenjajo poklicno pot. V okviru ČMC Črnuče deluje tudi neformalna akademija Basement, ki je okolje za razvoj glasbene, gledališke in plesne dejavnosti za mlade z dobrimi tehničnimi pogoji, usposobljenim kadrom in mentorsko podporo. Mladi vstopajo v program s svojimi idejami in se v procesu učijo dela s tehnično opremo, z izpeljavo kreativnih idej in končno produkcijo. Prav tako je to učna baza za mnoge neformalne tehnične poklice s področja kulture (tonski tehnik, producent, lučkar, multimedijec itd.).

1. cilj: Zagotoviti pogoje za kontinuirano izvajanje kakovostne glasbene produkcije in postprodukcije

Ukrepi: Vsakoletni javni razpisi omogočajo doseganje zastavljenih ciljev predvsem zaradi kriterijev, ki od predlagateljev zahtevajo vrhunsko kakovost in dobre reference. Z večletnim sofinanciranjem stremimo k izboljšanju pogojev za vrhunsko slovensko glasbeno produkcijo, ki bo pritegnila domače in tuje občinstvo. Obisk glasbenih dogodkov je sicer precej visok, pogosta ovira za množičnejši obisk poslušalcev je visoka vstopnina na posameznih glasbenih dogodkih. Okrepljena podpora MOL posameznim projektom bo omogočila večjo dostopnost občinstvu in hkrati dvignila raven že zdaj visoke kakovosti glasbenega ustvarjanja v MOL.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Glasbeni dogodki v MOL bodo dobro obiskani in predvsem bo pomembno rasla njihova kakovost.

Kazalnik: Visoka raven glasbenih dogodkov v MOL s povečanim obiskom.

Pojasnilo: Število vrhunskih glasbenih programov in projektov, ki jih bo sofinancirala MOL, bomo ohranili ali celo zvišali in omogočili še raznovrstnejšo kakovostno glasbeno produkcijo.

2. cilj: Urediti vadbene prostore za glasbenike, predvsem za sodobno avtorsko, klasično in jazz glasbo (t. i. Black Box – Šiška Hub)

Ukrepi: Urediti funkcionalnost kletnega prostora v stavbi na Trgu prekomorskih brigad nasproti Kina Šiška, prilagoditi in opremiti prostor, v katerem bodo glasbeniki lahko svoje ideje, ki jih gradijo sami na računalnikih, prevedli tudi v žive zasedbe. Prostori bodo namenjeni umetniškim procesom, refleksijam, eksperimentacijam, vadbam. Prostor bo ustrezno izoliran, v njem pa bi morala biti vsaj osnovna oprema: klavir (pianino), osnovno ozvočenje, mešalna miza ter morda tudi set bobnov. Poleg omenjenih prostorov bo treba poiskati tudi dodatne nove rešitve, saj je problematika pomanjkanja vadbenih prostorov za glasbo zelo pereča. Šiška Hub se razvija v sklopu kulturne četrti, ki programsko sicer ni omejena zgolj na glasbeno področje, temveč je zasnovana interdisciplinarno, saj vključuje tudi vizualne, plesne, intermedijske in druge programe. Tudi del zaklonišč v lasti MOL že namenjamo vajam glasbenih skupin.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Izboljšanje pogojev za delovanje glasbenih ustvarjalcev in poustvarjalcev, močna vzpodbuda za vse sodobne skladatelje, instrumentaliste, dvig ravni glasbe umetnosti, povezovanje in izmenjava idej med glasbeniki.

Kazalnika:

- prenova ustreznega prostora v MOL,
- število vadbenih in produkcijskih prostorov.

Pojasnilo: V stavbi na Trgu prekomorskih brigad, kjer je ustvarjalni prostor že našlo nekaj kulturnih ustvarjalcev (Šiška Hub), bodo kletni prostori po prenovi in zvočni izolaciji lahko namenjeni glasbenim ustvarjalcem, ki v Ljubljani težko najdejo prostor za vaje.

3. cilj: Vzpostavitev novega prostora glasbenega ustvarjanja in prezentacije

Dolgoročni cilj je v Ljubljani vzpostaviti prostor, kjer bo predstavljena zgodovina in sodobnost slovenske glasbene ustvarjalnosti. Uresničitev cilja sodi v kontekst kandidature MOL za pridobitev naziva Evropska prestolnica kulture leta 2025.

Ukrep: Izbor ustrezne lokacije

Čas izvedbe: 2021–2025

Pričakovana učinka:

- kreativno in atraktivno predstaviti slovensko glasbeno zgodovino,
- novo glasbeno prizorišče (nova glasbena četrt) v Ljubljani.

Kazalnik: prostor za predstavitev glasbene ustvarjalnosti.

Pojasnilo: Bogata glasbena dediščina in sodobna glasbena ustvarjalnost sta v Sloveniji predstavljeni zelo fragmentarno in razdrobljeno, zato bi Ljubljana kot prestolnica lahko oblikovala prostor, v katerem bodo obiskovalci iz Ljubljane, Slovenije in tujine lahko spoznavali bogastvo slovenske glasbene ustvarjalnosti na zanimiv, inovativen način.

9.4 Intermedijske umetnosti

Področje intermedijskih umetnosti zajema programe in projekte, ki se opisujejo predvsem kot spletna ali (post)internetna umetnost, navidezna oziroma mešana resničnost, multimedijски performans, interaktivna instalacija, robotska umetnost, kibernetska umetnost, digitalno arhiviranje, biotehnoška umetnost, raziskovalna medijska umetnost, digitalne skupnosti, sodelovanje ali hektivizem, oziroma različni prepleti naštetega. Gre za projekte, ki skozi umetnostno prakso uporabljajo in predstavljajo procese, produkte ter vplive tehnologij, znanosti in z njimi povezanih praks, pri čemer sodobne tehnologije uporabljajo na reflektiven, ustvarjalen in raziskovalen način. Na področju intermedijskih umetnosti so za obdobje 2020–2023 v sofinanciranje sprejeti štirje programski izvajalci, letno pa sofinanciramo okrog 10 projektov.

Na področju intermedijskih umetnosti ni ustanovljenih javnih zavodov; nekatere odmevne projekte pa je izvedel javni zavod Muzej in galerije mesta Ljubljane, med drugim festival Indigo, ki vsako leto ponudi javnosti obsežen program, ki je teoretsko dobro podkovan in ki obenem prinaša tudi vrsto odmevnih dogodkov, ki posegajo v socialno strukturo in presegajo ustaljene parametre izražanja. Pomemben del intermedijskega ustvarjanja nastaja tudi v okviru programa Kina Šiška, predvsem v obliki koprodukcije z drugimi NVO, kot sta zavoda Aksioma in Projekt Atol, ki ju programsko sofinancira MOL. Preko teh dveh javnih zavodov tako sofinanciramo v povprečju 35–40 intermedijskih projektov na leto. Poleg tega na področju intermedijskih umetnosti s svojim ustvarjanjem izstopajo tudi programski izvajalci, kot so Zavod Kersnikova, Društvo Cirkulacija 2, s programom, ki temelji na povezovanju znanosti in umetnosti, ter Zavod Cona z uveljavljenim delovanjem radioCona in v sodelovanju z Botaničnim vrtom (Steklenik v rastlinjaku Tivolija).

1. cilj: Povečati število projektov/programov, ki se pri umetniški obravnavi aktualnih znanstvenih in tehnoloških procesov, produktov ter z njimi povezanih praks lotevajo družbeno in okoljsko relevantnih tem z vključevanjem marginaliziranih družbenih skupin in okoljskih tematik, ki so zaradi hitrega tehnološkega razvoja najbolj ogrožene

Ukrep: V projektni in programski razpis vnesti dodatne točke za izvajalce, ki v prijavi utemeljijo vključitev ogroženih družbenih in okoljskih tematik ter deležnikov z dotičnih področij, npr. raziskovalcev, poklicnih sodelavcev drugih disciplin, raznih skupin civilne sfere, urbanih in neurbanih okolij.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Spodbuditi akterje s področja intermedijske umetnosti, tako programske kot projektne, k večjemu vključevanju ciljnih skupin, okolij in tem, ki nagovarjajo družbeni in okoljski prepad, ki se ob hitrem informacijsko-tehnološkem razvoju pogloblja, ter k vključevanju v prijavljene programe in projekte, ki odražajo odnos do drugačnosti in izključenih. Zastavljene teme odražajo paradigmo umeščenosti človeka s postavljanjem ekonomskih, socialnih, ekoloških in tehnoloških vprašanj.

Kazalnik: Kakovost in število prijav na projektnem in programskem razpisu, ki vključujejo ogrožene družbene in okoljske tematike s sodelovanjem deležnikov z dotičnih področij, npr. raziskovalcev, poklicnih sodelavcev drugih disciplin, raznih skupin civilne sfere, urbanih in neurbanih okolij.

Pojasnilo: Na področju intermedijskega ustvarjanja vse bolj prihaja v ospredje okoljska naravnost, ki poudarja relevantne teme z vključevanjem marginaliziranih družbenih skupin in okoljskih tematik, ki so zaradi hitrega tehnološkega razvoja najbolj ogrožene. Veliko večjih intermedijskih festivalov, kot je bila Ars Electronica, izpostavlja takšen način ustvarjanja, poleg tega pa tudi v domačem prostoru obstaja vse več NVO in posameznih avtorjev, ki se lotevajo podobnih projektov.

2. cilj: Povečati širšo zastopanost manj uveljavljenih ali še neuveljavljenih umetnic in umetnikov ter drugih deležnikov (npr. raziskovalcev ali poklicnih sodelavcev drugih disciplin) v prijavljenih programih in projektih ter s tem spodbujati raznolikost področja intermedijskih umetnosti

Ukrep: V projektni in programski razpis vnesti dodatne točke za izvajalce, ki v prijavi kakovostno ter prepričljivo utemeljijo sodelovanje z manj uveljavljenimi ali še neuveljavljenimi umetnicami in umetniki ter drugimi deležniki (npr. raziskovalci ali poklicnimi sodelavci drugih disciplin) v prijavljenih programih in projektih.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Spodbuditi predvsem programske pa tudi projektne izvajalce k večjemu vključevanju manj uveljavljenih ali še neuveljavljenih umetnic in umetnikov ter drugih deležnikov (npr. raziskovalcev ali poklicnih sodelavcev drugih disciplin) v prijavljenih programih in projektih.

Kazalniki: Kakovost in število prijav na projektnem in programskem razpisu, ki v svoji prijavi vključujejo manj uveljavljene ali še neuveljavljene umetnice in umetnike ter druge deležnike (npr. raziskovalce ali poklicne sodelavce drugih disciplin).

Pojasnilo: Intermedijske umetnosti spadajo med finančno zahtevnejši način ustvarjanja s pomembno tehnično podlago, zato je smiselno, da društva in zavodi v svojih produkcijah ponudijo možnost sodelovanja še neuveljavljenim oziroma mlajšim avtorjem.

9.5 Knjiga in knjižnična dejavnost

9.5.1 Knjiga in bralna kultura

Knjiga je temelj javnega interesa vsake kulturne politike. S promoviranjem literature, učinkovitimi modeli podpore knjigi in sodobnimi strokovnimi spoznanji s področja bralnih motivacij poudarjamo pomen branja in uveljavljamo prakse, ki knjigi dajejo vlogo pomembnega dejavnika socialne povezanosti, vse v zavedanju, da sta branje in bralna pismenost ključna dejavnika za duhovni razvoj posameznika, njegove ustvarjalnosti in znanja.

S projektom Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 smo na poseben način integrirali področje knjige v življenje in delovanje MOL ter na podlagi bogatega izročila ustvarili novo kakovost v njeni kulturni podobi in prepletki že uveljavljene knjižne prireditve z novimi. Od zaključka letnega prestolovanja knjigi se je Ljubljana še močneje umestila na literarni zemljevid. Uvedli smo nove javne razpise za podporo projektom spodbujanja branja (Knjiga in mesto na letnih razpisih ter Spodbujanje bralne kulture na štiriletnem programskem razpisu), leta 2017 smo zaradi raznolike podpore knjižnemu

sektorju prejeli naziv Branju prijazna občina, z vzpostavitvijo pisarne Unescovega mesta literature na Vodnikovih domačiji pa uspešno začeli povezovati vse člene knjižne verige na različnih dogodkih (literarni zajtrki, priložnostni knjižni sejmi, predstavitve na Slovenskem knjižnem sejmu in na sejmi v tujini itd.). Še posebej uspešna je bila predstavitev Ljubljane kot mesta v fokusu na puljskem knjižnem sejmu Sa(n)jam knjige u Istri leta 2016. Preko pisarne Unescovega mesta literature smo vzpostavili spletno stran www.mestoliterature.si, ki je osrednja referenčna točka za literarno življenje v mestu.

Številni programi spodbujanja branja potekajo v Mestni knjižnici Ljubljana, osrednji slovenski knjižnici, v okviru katere delujeta dva pomembna centra: Pionirska - Center za razvoj mladinske književnosti in Trubarjeva hiša literature. Tako v Mestni knjižnici Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MKL) izvajajo projekte Ciciuhec (za vzgojno-izobraževalne zavode), Poletavci (za otroke od 7 do 12 let), Najpoletavci (za otroke od 13 do 16 let), v sodelovanju z muzeji Megakviz (za starejše osnovnošolce) ter Mesto bere (za odrasle bralce). Pomemben prispevek k promociji kakovostnega branja je Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig ter podelitev priznanj zlata hruška za najboljše mladinske knjige.

Na področju bralne kulture od leta 2008 izvajamo projekt Ljubljana bere, s katerim triletnike, prvošolce in četrtošolce obdarimo z brezplačnimi slikanicami in knjigami vrhunskih slovenskih piscev in ilustratorjev, s čimer spodbujamo družinsko branje, branje v osnovnih šolah in predstavljanje slovenskih avtorjev.

Ljubljana je bila leta 2015 kot mesto literature sprejeta v Unescovo mrežo kreativnih mest, ki trenutno šteje 180 mest (od tega 28 mest literature), s čimer se je zavezala k trajnemu delovanju v korist knjige in branja, razvoju in podpori programov spodbujanja branja ter podporo celotni knjižni verigi.

1. cilj: Dvig zanimanja za knjigo in branje pri vseh ciljnih skupinah ter povečanje prisotnosti knjige v mestu

Ukrepi:

1. do leta 2021 zasnovati kontinuiran program knjižnih sejmov, ki bodo potekali na odprti javni površini,
2. do leta 2022 v sodelovanju z Mestno knjižnico Ljubljana pripraviti predlog za prodajo kakovostne literature v večjih enotah knjižnice,
3. do leta 2023 vzpostaviti sistem Knjižne čestitke – MOL ob polnoletnosti podari kupon za nakup knjige v ljubljanskih knjigarnah,
4. do leta 2023 vzpostaviti sistem spodbujanja nakupovanja knjig (kupon za nakup knjige ob Svetovnem dnevu knjige),
5. do leta 2023 vzpostaviti sistem podpore ustvarjalcem na področju knjige (avtorji, prevajalci), in sicer z imenovanjem letnih ambasadorjev knjige in branja,
6. v sodelovanju z Mestno knjižnico Ljubljana zasnovati posebne oddelke v knjižnicah za mlade od 15 do 19 let v tesnem sodelovanju z mladinskimi organizacijami s tega področja,
7. s projektom Ljubljana bere še naprej spodbujati družinsko branje in branje med osnovnošolci ter predstavljati vrhunske slovenske avtorje in ilustratorje; vzpostaviti programe, s katerimi bomo prejemnike spodbujali k branju in razmisleku o podarjenih knjigah,
8. podpirati izvedbo literarnega festivala Literature sveta z gostujočimi svetovnimi in domačimi pesniki in pisatelji ter izdajo cenovno dostopnih prevodov njihovih del, s katerimi bomo spodbujali kakovostno branje in spoznavali literature sveta,
9. podpirati programe in projekte, ki na inovativen način popularizirajo knjigo in branje ter področje literature povezujejo tudi z drugimi umetniškimi področji, ter vzpostaviti znamko Ljubljana – mesto literature,

10. v Palači Cukrarna vzpostaviti Palačo knjige in mladih, ki bo živahno literarno-knjižno središče in stičišče ilustratorjev; Palača knjige in mladih bo prostor sistematičnega in izvirnega razvijanja novih vsebin, povezanih s knjigo in mladimi.

Čas izvedbe: 2020–2027

Pričakovani učinki: Povečanje števila obiskovalcev kakovostnih literarnih prireditev, večanje kupovanja knjig (2 do 3 knjige na leto), prepoznavnost Ljubljane kot mesta literature.

Kazalniki:

- število izvedenih mednarodnih projektov,
- število izvedenih knjižnih sejmov in njihov obisk,
- število prodanih knjig na podlagi kuponov v ljubljanskih knjigarnah in knjižnicah,
- število imenovanih ambasadorjev knjige in branja,
- število prenovljenih oddelkov za mlade v enotah MKL,
- število obiskov domačih in tujih avtorjev ter število izdanih knjig na literarnem festivalu Literature sveta,
- število vzpostavljenih novih oddelkov za mlade (15–19 let) v MKL,
- število programov in projektov, ki potekajo pod znamko Ljubljana – mesto literature,
- vzpostavitev Palače knjige in mladih v Palači Cukrarna,
- število in obseg novih programov s področja knjige in mladih v Palači knjige in mladih,
- kakovostna nadgradnja obstoječih programov s področja knjige,
- doseganje ciljnih občinstev.

Pojasnilo: Z javnimi razpisi bomo podpirali programe in projekte, ki z novimi pristopi spodbujajo branje v javnih prostorih in bodo z znamko Ljubljana – mesto literature širili zanimanje za literaturo. V letu 2020 smo preko pisarne Unescovega mesta literature izvedli dva izjemno uspešna knjižna sejma, in sicer Sejem s kavča (spletni knjižni sejem v času epidemije) in Sejem na zraku na vrtu Društva slovenskih pisateljev (takoj po koncu epidemije).

Raziskava o bralnih in nakupovalnih navadah Knjiga in bralci IV, ki jo je naročila JAK (izvajalec raziskave je bilo podjetje Umco, d. d., pri njej so sodelovali dr. Miha Kovač, dr. Samo Rugelj, dr. Andrej Blatnik in Patricija Rupar), je pokazala, da v Sloveniji narašča število nebralcev in upada kupovanje knjig. Zato bomo v sodelovanju s knjigarnami, pisarno Unescovega mesta literature in JAK zasnovali sistem postopnega uvajanja vavčerjev za knjige za različne ciljne skupine s posebnim poudarkom na mladih (ob polnoletnosti).

Literarni festival Literature sveta bo predstavljal vrhunske sodobne pesnike in pisatelje z vseh svetovnih celin, z izdajo prevodov njihovih del pa spodbujal kupovanje knjig in spoznavanje svetovnih literarnih tokov. Literarni festival bo spodbujal tudi sodobno slovensko literaturo in kupovanje knjig.

Z izvajanjem dejavnosti, povezanih s knjigo, bomo na ravni MOL, na ravni države Slovenije in v mednarodnem merilu promovirali načela svobode izražanja, objavljanja in širjenja informacij, kot jih zagovarjajo Unesco, Splošna deklaracija o človekovih pravicah in Florentinski sporazum.

Palača Cukrarna bo odpirala vprašanja in pristope h knjigi, literaturi in ilustraciji z vidikov, ki jih obstoječe ustanove in programi s tega področja ne pokrivajo. Prispevala bo k promociji knjižne kulture: avtorjev, ilustratorjev, založnikov, knjižničarjev, knjigarnarjev ter ustanov s področja bralne kulture, posebno pozornost pa bo posvečala spodbujanju kritike na vseh področjih umetnosti. V svoji programski

dejavnosti bo usmerjena k projektom za mlade. Posebno pozornost bo program namenjal problematiki razvoja občinstva.

2. cilj: Dvigniti prepoznavnost Ljubljane kot Unescovega mesta literature

Ukrepi:

1. spodbujati in podpirati projekte in programe, ki izhajajo iz kandidate MOL,
2. še naprej sodelovati v mreži ICORN – kot izraz širine in svetovljanske odprtosti Ljubljane oziroma MOL nasproti drugim narodom in kulturam,
3. organizirati letno srečanje Unescovih mest literature.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovana učinka:

- povečan mednarodni ugled Ljubljane – mesta literature in kulture v najširšem pomenu besede,
- sodelovanje z mesti, ki nosijo Unescov naslov ustvarjalnih mest.

Kazalniki:

- število izvedenih mednarodnih projektov,
- število sledilcev na družabnih omrežjih in spletnem mestu Ljubljane – Unescovem mestu literature,
- vključevanje ICORN-ovih gostujočih pisateljev v kulturne tokove MOL.

Pojasnilo: Mreža ustvarjalnih mest (*Creative Cities Network*) je projekt, ki poteka pod okriljem Unesca. Ljubljana je bila v mrežo sprejeta decembra 2015. Kot mesto literature se bomo osredotočali na poslanstvo, da je knjiga predmet splošne omike in znanja, trajno in kontinuirano bomo skrbeli za podporo razvoja področja knjige. Povečali bomo tako mednarodni ugled Ljubljane kot mesta literature in kulture kot število kakovostnih dogodkov, ki se nanašajo na literaturo in knjigo ter promovirajo bralno kulturo in dvigajo kakovost literarnega ustvarjanja. Povezovali bomo vse člene knjižne verige: avtorje, ilustratorje, oblikovalce knjig, založnike, tiskarje, knjižničarje in knjigarne ter večali možnost razvijanja bralne kulture v vseh generacijah.

Pri tem bomo pozorni na: kakovost, količino in raznovrstnost knjižnih/literarnih objav v mestu; kakovost in količino izobraževalnih programov domače in tuje literature; organizacijo literarnih dogodkov in festivalov, ki spodbujajo domačo in prevedeno literaturo; obstoj knjižnic, knjigarn ter javnih ali zasebnih kulturnih središč, ki ohranjajo, spodbujajo in razširjajo domačo in prevedeno literaturo; aktivno udeležbo tradicionalnih in novih medijev pri promociji literature in krepitvi trga literarnih del.

V izvedbo programa bomo vključili tudi prepoznavne kakovostne programe in projekte, ki se že odvijajo, zlasti mednarodne literarne festivale, knjižne sejme in projekte, ki so usmerjeni v razvijanje bralne kulture. Tesno bomo sodelovali tudi z drugimi področji kulture in umetnosti (muzeji, gledališči, glasbenimi festivali), ki jih bomo tematsko in v duhu celotne kandidate navezovali na projekt Ljubljana – mesto literature.

V svojem delovanju bomo prebivalce nagovarjali tudi prek medijev, saj je pridobljeni naslov Ljubljana – mesto literature priložnost za intenzivno širjenje zavedanja, da je knjiga temeljna nosilka znanja, ustvarjalnosti in informacij.

9.5.2 Knjižnična dejavnost

MKL, ki deluje kot javni zavod od leta 2008, zagotavlja knjižnične storitve prebivalcem in prebivalkam MOL. MKL zajema pet knjižnic mestnega območja in 15 krajevnih knjižnic, izvaja pa tudi dejavnost potujoče knjižnice s 47 postajališči. V letu 2019 je imela MKL 83.293 aktivnih članov, od tega se jih je v tem letu na novo vpisalo 14.123. Knjižnica je izposodila več kot 4.200.000 enot knjig, revij in neknjižnega gradiva, število obiskovalcev knjižnice pa je preseglo 2.500.000. Zaloga gradiva v MKL je skoraj 1.787.931 enot knjižničnega gradiva; prirast v letu 2019 je 77.660 enot. MKL organizira vsako leto okrog 3.500 prireditev, ki se jih povprečno udeleži čez 70.000 obiskovalcev. Povprečna odprtost knjižnic v letu 2019 je bila 61.187 ur. MKL sodeluje v mednarodnih projektih, izvaja različne knjižnične in kulturne dejavnosti, izobražuje prebivalce in prebivalke MOL, spremlja stanje knjižnične mreže ter pripravlja idejne načrte za prenove krajevnih knjižnic, hkrati pa je osrednja območna knjižnica za osrednjeslovensko regijo.

MKL izvaja tudi dejavnost specialne knjižnice: Slovanska knjižnica - Center za domoznansko dejavnost in specialne humanistične zbirke. Trubarjeva hiše literature je referenčni prostor za književnost, knjigo in družbenokritično refleksijo. Pionirska - Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo izvaja razvojne programe na področju bralne kulture za otroke. Center za vseživljenjsko učenje izvaja programe na področju vseživljenjskega učenja, Učni center MKL pa programe na področju knjižničnega strokovnega usposabljanja.

MKL bo tudi v prihodnje v svojem lokalnem okolju uresničevala kulturno, informacijsko, izobraževalno in socialno vlogo ter s tem aktivno sooblikovala kakovost življenja prebivalcev, ob tem pa tudi slovenski knjižnični sistem. Kot osrednja območna knjižnica bo spodbujala sodelovanje splošnih knjižnic v osrednjeslovenski regiji, predvsem s ponudbo dobrih praks za knjižnice območja na področju novih tehnologij in sodobnih storitev v digitalnem okolju ter z usklajevanjem domoznanske dejavnosti na območni ravni (portal Kamra, digitalizacija gradiva). V skladu s standardi in zakonodajo s področja knjižničarstva bo vzdrževala in načrtovala uravnoteženo mrežo krajevnih knjižnic in bibliobusnih postajališč in tako zagotavljala najboljšo možno dostopnost knjižničnih storitev. S skrbno nabavo gradiva si bo prizadevala oblikovati obsežno, pestro in aktualno knjižnično zbirko za prebivalce in prebivalke MOL in širšega območja. Svojim uporabnikom bo nudila širok vir informacij o zbirki in omogočila njeno učinkovito uporabo v vseh svojih knjižnicah, z izposojjo e-knjig in informacijami iz podatkovnih zbirk na daljavo pa bo omogočala večjo dostopnost gradiva, ki ni več vezano na fizično lokacijo.

Za lažje vključevanje v družbo bo oblikovala posebne zbirke gradiva in informacij ter razvijala storitve in programe za ciljne skupine uporabnikov (osebe s posebnimi potrebami, osebe z različnimi oblikami zasvojenosti, različne etnične skupnosti, brezdomci, imigranti). Posebno pozornost bo namenjala mladim (15–20 let) in starejšim.

1. cilj: Krepitev dostopnosti knjižničnih storitev za prebivalce in prebivalke ter obiskovalce in obiskovalke MOL

Ukrepi:

1. vsebinsko profiliranje in sistematična evalvacija knjižnične zbirke ter njenega upravljanja,
2. spodbujanje bralne kulture in bralne pismenosti,
3. oblikovanje programov vseživljenjskega izobraževanja,
4. naročilo gradiva na izbrano lokacijo (knjižnica, dom, služba),
5. vključevanje ranljivih skupin,

6. izgradnja strateških partnerstev z drugimi knjižnicami ter kulturnimi in izobraževalnimi ustanovami.

Čas izvedbe: 2020–2023

Kazalniki:

- izposoja knjižničnega gradiva,
- delež članov knjižnice med prebivalci in prebivalkami MOL,
- obisk prireditev in izobraževanj,
- število projektov v sodelovanju s kulturnimi, izobraževalnimi in drugimi partnerji,
- letna odprtost knjižnice na prebivalca in prebivalko MOL.

Pojasnilo: Cilj in ukrepi upoštevajo osnovno poslanstvo MKL (upravljanje knjižnične zbirke, storitve za uporabnike) ter ga nadgrajujejo v skladu z usmeritvami lokalnega okolja in globalnim spreminjanjem načina življenja, kar ima za posledico tudi spremenjeno dožemanje knjižnice in njeno uporabo.

2. cilj: Digitalizacija storitev in večja ponudba e-vsebin

Ukrepi:

1. priprava strategije razvoja e-vsebin in e-storitev za uporabnike MKL,
2. zagotovitev ustrezne omrežne in digitalne infrastrukture za potrebe izobraževanja, raziskovanja in kulture,
3. vzpostavitev rešitev za trajno hrambo digitalnih kulturnih vsebin v sodelovanju s partnerskimi organizacijami,
4. razvoj in uvajanje digitalnih vsebin in e-storitev,
5. izvajanje izobraževalnih dejavnosti na področju digitalne pismenosti za ciljne skupine uporabnikov.

Čas izvedbe: 2020–2023

Kazalniki:

- število e-vsebin in e-storitev,
- število udeležencev izobraževanj in e-učilnic,
- zadovoljstvo uporabnikov (anketa).

Pojasnilo: MKL kot splošna knjižnica zagotavlja izvajanje dejavnosti za uporabnike tudi z uvajanjem sodobnih tehnoloških rešitev in z omogočanjem dostopa do elektronskih informacijskih virov. Z ustrezno skrbjo za že obstoječe e-vsebine in e-storitve pa zagotavlja kakovostno ponudbo z zagotavljanjem dolgoročnega ohranjanja in dostopa do digitalnih vsebin, kar je pogoj za hitrejši razvoj digitalne družbe in izrabo priložnosti, ki jih omogočajo informacijsko-komunikacijske tehnologije in internet za splošne gospodarske in družbene koristi. Poudarek je načrtovan na večji e-vključenosti in omogočanju dostopa do e-storitev vsem skupinam prebivalstva, še posebej ranljivim.

3. cilj: Razvoj knjižnične mreže za boljši dostop do storitev knjižnice za vse prebivalce in prebivalke

Ukrepa:

1. prenova obstoječih in vzpostavitev novih knjižnic MKL. V obdobju 2020–2023 bodo prednostno obravnavne naslednje knjižnice: izgradnja nove knjižnice Brdo, izgradnja nove knjižnice v Rogu, prenovljeni knjižnični prostori v Centru Fužine.

2. nakup novega vozila (bibliobus) za Potujočo knjižnico s prijavo na javni poziv Ministrstva za kulturo za sofinanciranje bibliobusa. Bibliobus bo v funkcijo aktivne potujoče knjižnice predvidoma vstopil leta 2023.

Čas izvedbe: 2020–2023

Kazalniki:

- povečanje članstva/obiska v prenovljenih knjižnicah,
- število knjižnic, ki jih povprečno obišče član MKL,
- število obiskov knjižnice na prebivalca,
- delež včlanjenega prebivalstva.

Pojasnilo: Pri načrtovanju sprememb v mreži MKL izhaja iz predpostavke, da bo nova mreža kot celota delovala boljše od obstoječe mreže. Dobro organizirana, vodena in strateško načrtovana knjižnična mreža je temelj za uspešnost splošne knjižnice v njenem lokalnem okolju.

9.6 Film

Javni zavod Kinodvor je osrednja ustanova za promocijo in krepitev filmske kulture v MOL. V dvanajstih letih obstoja je z inovativnimi pristopi k filmski vzgoji in raznolikimi oblikami spodbujanja obiskovanja kina naštel preko 1.300.000 obiskovalcev, ki so si ogledali preko 2.700 filmov na več kot 22.000 projekcijah. Kinodvor je mestni kino, katerega program sestavljajo trije programski stebri: redni filmski program, program za mlada občinstva (s šolskim programom) in festivalski program. Pomembna Kinodvorova dejavnost je filmska in kulturna vzgoja, zato zavod ohranja poseben poudarek na izvajanju pedagoških programov, programov promocije, pripravi strokovnih podlag, srečanj in publikacij ter izobraževalnih programov, ki se nanašajo na področje avdiovizualne kulture.

V Kinodvoru izvajajo številne programe, s katerimi pridobivajo nova občinstva, kot so programi Prvič v kino, Kino v plencah za starše z dojenčki, Zajtrk pri Kinodvoru, Zgodnja ptica in Za zamudnike.

V letu 2016 so začeli izvajati program za mlade Kinotrip, ki vključuje filmski klub, dogodke v rednem programu, posebne festivalske programe (Animateka in LIFFe) ter Mednarodni filmski festival Kinotrip. Glavno izhodišče programa je, da mladim omogoči prostor in čas za soustvarjanje filmskih vsebin, ki so jim namenjene. Na ta način mladi v reproduktivni kinematografiji postanejo aktivni programski in organizacijski člen.

Za krepitev filmske kulture, spodbujanje obiskovanja kina pa tudi zaradi prostorske stiske Kinodvor izvaja tudi prireditve izven matične kinodvorane: izjemno uspešen Film pod zvezdami v soorganizaciji z Ljubljanskim gradom ter Kinodvorišče in Letni Kinodvor na Kongresnem trgu. Tudi sicer v Kinodvoru aktivno sodelujejo s številnimi zavodi in izvajalci v MOL.

Kinodvor je tudi pomembno festivalsko središče, saj je partner, koproducent, producent in gostitelj pomembnih filmskih festivalov, kot so: Festival dokumentarnega filma, Festival frankofonskega filma, Kurja polt: festival žanrskega filma, Kino Otok, Festival migrantskega filma, Fekk – Mednarodni festival kratkega filma, Mesto žensk: filmski program, LIFFe, Festival LGBT filma in Animateko.

1. cilj: Zagotoviti dostopnost do kakovostne filmske produkcije in filmske vzgoje za vse ciljne skupine prebivalstva v mestnem središču

Ukrepi:

1. nadaljevati programsko politiko Kinodvora, razvijati programe filmske vzgoje za vse generacije in inovativne pristope k privabljanju novih občinstev tudi zunaj matične kinodvorane,

2. priprava načrta za odprtje in delovanje novega minipleksa mestnega kina,
3. izgradnja in otvoritev minipleksa mestnega kina na območju Ajdovščine v središču mesta leta 2023, ob stoletnici delovanja kina na Kolodvorski.

Pojasnilo: Javni zavod Kinodvor je pomembno zaznamoval kulturni razvoj mesta v preteklem desetletju in film znova vrnil v središče Ljubljane. Od ustanovitve leta 2008 si je preko 22.000 projekcij ogledalo več kot 1.300.000 obiskovalcev.

Veliko oviro pri dostopnosti programov v Kinodvoru narekuje omejitev na eno kinodvorano, zato zavod izvaja inovativne pristope k ciljnim občinstvom z organizacijo filmskih dogodkov na prostem ali gostuje v prostorih drugih kulturnih ustanov v MOL. Med najodmevnejšimi projekti so Film pod zvezdami na Ljubljanskem gradu, Letni Kinodvor na Kongresnem trgu ter Kinodvorišče.

Kinodvor za svoje delovanje v prihodnosti potrebuje več kinodvoran, z vsaj še 560 sedeži, zato smo izdelali dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP) za umestitev minipleksa mestnega kina na območje Ajdovščine v središču mesta. V letu 2020 se je zaključil javni arhitekturni natečaj, ki bo podlaga za pripravo dokumentacije in izgradnjo minipleksa mestnega kina – ustvarjalnega družabnega kulturnega središča za vse generacije.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Zagotavljanje kakovosti in raznolikosti filmske ponudbe v mestu, in sicer tako filmov v redni distribuciji kot filmskih festivalov in drugih kulturnih dogodkov ter pestrih spremljevalnih programov v sodelovanju z drugimi javnimi zavodi, nevladnimi organizacijami in drugimi partnerji; kontinuiran program filmske vzgoje za vse generacije.

Kazalniki: Število projekcij in dogodkov, število obiskovalcev, število udeležencev programov filmske vzgoje.

2. cilj: Utrjevati podobo Ljubljane, filmu prijaznega mesta

Javni zavod Kinodvor je v sodelovanju z Oddelkom za kulturo izdal brošuro Ljubljana – filmsko mesto, s katero Ljubljano predstavlja tujim producentom in oglaševalcem. V brošuri slikovno in podatkovno gradivo dopolnjujejo kontakti vseh ustanov in drugih organizacij, ki se ukvarjajo s filmom. Oddelek za kulturo je prevzel koordinacijsko vlogo pri izdaji dovoljenj za snemanje in s tem olajšal pridobivanje dovoljenj vsem, ki želijo posneti film na območju MOL, pomaga pa tudi pri iskanju in zagotavljanju začasnih prostorov, ki jih potrebujejo pri snemanju. Pri tem sodeluje s Slovenskim filmskim centrom, v okviru katerega deluje Slovenska filmska komisija.

Ukrep 1: Oživiti Filmsko točko MOL in se tesneje povezati s Slovenskim filmskim centrom, javno agencijo Republike Slovenije ter vzpostaviti učinkovit sistem obveščanja in promocije njunih dejavnosti za končne uporabnike – filmske producente.

Ukrep 2: Zasnovati sistem podpore dokumentarnim in kratkim filmskim projektom, ki se dogajajo v Ljubljani.

Pojasnilo: Slovenski filmski center s trženjem filmskih lokacij izvaja dejavnosti filmske komisije, ki je namenjena promociji Slovenije kot filmske lokacije. Tujim producentom in režiserjem nudi podporo z informacijami, iskanjem primernih lokacij za snemanja in pri navezovanju stikov s slovenskimi podjetji in posamezniki. V Ljubljani bi oživili Filmsko točko in z aktivno promocijo mesta in filmskih lokacij povečali število filmskih projektov v mestu ter zasnovali sistem podpore dokumentarnim in kratkim filmskim projektom, ki se dogajajo v Ljubljani.

Pričakovani učinki: Povečanje zanimanja za snemanje filmov v Ljubljani, promocija Ljubljane kot filmske, kulturne in turistične destinacije, večji turistični obisk.

Kazalnik: Število posnetih filmov, število podprtih filmskih projektov.

Čas izvedbe: 2021–2023

9.7 Mediji

1. cilj: Spodbuditi nove pristope h kritičnemu vpogledu na področju kulture

Ukrep: Sofinancirati izdajanje spletnega portala (že obstoječega ali novoustanovljenega) za aktualne kritiške vpogleda na področju kulture.

Čas izvedbe: 2021–2023

Pričakovani učinki: Ustvariti boljše pogoje za dvig kritičnega izražanja o kulturnih dogodkih oziroma o kulturi sploh.

Pojasnilo: Z izginjanjem kritičnega poročanja o vseh vrstah kulturnih dogodkov oziroma umetniških uprizorjenj in produkcije iz javnih občil se kaže potreba po sistematičnem podpiranju neprofitnega novičarskega oziroma kritiškega kulturnega portala, katerega cilj je predstaviti, analizirati in kontekstualizirati umetniško in kulturno produkcijo v širšem smislu. S predlaganim ukrepom odgovarjamo na pomanjkanje celovitega in kontinuiranega vpogleda v dejavnosti in razvoj kulture v MOL in si prizadevamo za povečanje zastopanosti kulture v medijski krajini tako na ravni informacij, kritik in refleksij kot na ravni predstavljanja kakovostne kulturne produkcije.

9.8 Podporni kulturni programi

Cilj: Krepitev podpornih kulturnih programov kot razpisnega področja v okviru štiriletnega programskega razpisa

Ukrepa:

1. povečanje števila sofinanciranih izvajalcev (s 3 na 7),
2. zagotavljanje stabilnosti proračunskih sredstev za štiriletne programske izvajalce.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki:

- izboljšani pogoji za delovanje izvajalcev podpornih kulturnih programov,
- boljša informacijska in druga podpora izvajalcem kulturnih programov in projektov, ki delujejo na različnih umetniških področjih,
- povečanje sredstev za štiriletne programske izvajalce.

Kazalniki:

- kakovost in število sofinanciranih programskih izvajalcev,
- obseg sredstev MOL za štiriletne programske izvajalce,
- število ponudnikov na umetniških področjih (uprizoritvene, glasbene, likovne in intermedijske umetnosti), ki so deležni podpore.

Pojasnilo: Podporni kulturni programi so bili prvič uvedeni v okviru programskega razpisa 2013–2015. Na to področje so se lahko prijavi predlagatelji programov, ki delujejo pretežno kot informacijska podpora na enem izmed naslednjih področij: uprizoritvene, glasbene, likovne in intermedijske umetnosti. To področje zajema aktivnosti, kot so posredovanje informacij o področju, arhiviranje in dokumentiranje, organizacija seminarjev, izobraževanj in delavnic. Od sofinanciranih izvajalcev se pričakuje, da s kontinuirano dejavnostjo informativnega, izobraževalnega, teoretskega in/ali kritiško-refleksivnega značaja pomembno prispevajo k raznolikosti in intenziteti kulturnega življenja. V obdobju 2016–2019 so bili sofinancirani programi treh NVO s področja kulture. Glede na dejstvo, da se povečuje število izvajalcev javnih kulturnih programov, ki podpirajo dejavnost drugih kulturnih akterjev, ter glede na pozitiven učinek na delovanje celotnega nevladnega kulturnega sektorja to področje krepimo s štiriletnim programskim razpisom.

9.9 Transdisciplinarni kulturni programi

Cilj: Spodbuditi delovanje poklicnih NVO s področja kulture, ki izvajajo transdisciplinarne kulturne programe in presegajo tradicionalne delitve med umetniškimi dejavnostmi

Ukrep: Objava posebnega področja za transdisciplinarne kulturne programe v okviru javnega razpisa Izbor javnih kulturnih programov, ki jih bo v obdobju od 2020 do 2023 sofinancirala MOL.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Večje število javnih kulturnih programov poklicnih NVO s področja kulture, ki so preplet različnih umetniških form in praks.

Kazalnika:

- število sofinanciranih izvajalcev transdisciplinarnih kulturnih programov iz proračuna MOL,
- prepoznavnost transdisciplinarnih kulturnih programov v okviru kulturne ponudbe.

Pojasnilo: Iz leta v leto se povečuje število programov profesionalnih NVO s področja kulture, pri katerih so programske enote med seboj tako vsebinsko in produkcijsko povezane, da ni možna njihova delitev po tradicionalnih področjih: uprizoritvene, glasbene, vizualne, intermedijske ali druge umetnosti. Z drugimi besedami, nekatere NVO s področja kulture izvajajo programe, ki so rezultat različnih umetniških form in praks ter jih ni smiselno deliti zgolj iz administrativnega razloga razvrščanja po tradicionalnih razpisnih področjih.

10. Župančičeve nagrade

Župančičeva nagrada je priznanje MOL za izjemne stvaritve na področju umetnosti in kulture, ki trajno bogatijo kulturno zakladnico slovenskega glavnega mesta in s svojo vrhunskostjo odmevajo tudi v širšem nacionalnem in mednarodnem prostoru. Nagrada je poimenovana po Otonu Župančiču (23. 1. 1878–11. 6. 1949), ki je s svojim pesniškim delom postavil temelje slovenski moderni poeziji, s svojimi izvirnimi in prevedenimi dramskimi deli, dramaturškim in umetniškim vodenjem osrednjega nacionalnega gledališča pa temelje slovenski gledališki umetnosti in kultivirani odrski slovenščini.

Župančičeve nagrade namenjamo ustvarjalcem z območja MOL za življenjsko delo (1 nagrada) in za stvaritve, ki so bile javnosti predstavljene v obdobju preteklih dveh let pred podelitvijo (3 nagrade). Merila za nagrajevanje zapisuje Odlok o priznanjih MOL.

Cilj: Promocija in dvig zanimanja za vrhunske umetniške stvaritve in umetnike

Ukrep: Vsakoletna objava razpisa in podelitev nagrad ob najširši promociji prejemnikov nagrad.

Čas izvedbe: Vsako leto ob 11. juniju, na dan smrti Otona Župančiča.

Pričakovani učinki: Povečanje dostopnosti vrhunskih kulturnih dogodkov, večja promocija nagrad, nagrajencev in njihovega ustvarjanja v medijih.

Kazalnika:

- število objav v medijih,
- prepoznavnost Župančičevih nagrajencev in njihovega opusa.

Pojasnilo: V MOL se zavedamo, da je umetnost darilo ljudi, ki se s svojo ustvarjalnostjo bližajo človeški biti. Umetniki in umetnice s svojim delovanjem bogatijo mesto s sodobnimi umetnostnimi tokovi in vplivajo na mlajše umetnice in umetnike.

11. Javni zavodi s področja kulture

Cilj: Ustvariti še stabilnejše finančne, infrastrukturne in organizacijske pogoje za delovanje javnih zavodov na področju kulture, ki jih je ustanovila MOL, s programskim poudarkom na krepitvi koprodukcije z drugimi javnimi zavodi in NVO ter s spodbujanjem razvoja kulturnega turizma

Za posamezen javni zavod bomo tudi v obdobju 2020–2023 spremljali poslovanje zavoda na podlagi naslednjih podatkov:

- število zaposlenih,
- obseg programa,
- število obiskovalcev,
- število dogodkov,
- sredstva sponzorjev/donatorjev,
- prihodki,
- odhodki,
- delež lastnih prihodkov,
- število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi,

- število koprodukcij z NVO s področja kulture,
- število tujih koprodukcij,
- število kulturnoturističnih dogodkov.

Osnova za spremljanje poslovanja javnih zavodov so njihovi podatki o poslovanju iz leta 2019.

12. Profesionalne nevladne organizacije s področja kulture

Cilj: Ustvariti stabilne finančne in druge pogoje za delovanje profesionalnih NVO s področja kulture, ki bodo izvajale javne kulturne programe v obdobju 2020–2023, ob proračunski podpori MOL

Za 56 profesionalnih NVO, ki so bile izbrane na podlagi Javnega razpisa za izbor javnih kulturnih programov, ki jih bo v obdobju od 2020 do 2023 sofinancirala MOL, bomo spremljali:

- obseg programa,
- število obiskovalcev,
- število dogodkov,
- prihodke:
od tega:
 - sredstva iz državnega proračuna,
 - sredstva iz proračuna MOL,
 - sredstva EU,
- delež lastnih prihodkov,
- odhodke,
- število koprodukcij z javnimi zavodi,
- število koprodukcij z drugimi NVO s področja kulture,
- število mednarodnih sodelovanj (tuje koprodukcije, gostovanja ipd.).

Osnova za spremljanje uspešnosti programskega in poslovnega delovanja bodo letna poročila izvajalcev javnih kulturnih programov in neposredno spremljanje programa na terenu s strani skrbnika pogodbe o sofinanciranju na Oddelku za kulturo.

13. Ljubiteljske kulturne dejavnosti

Od leta 1998 za razvoj in uresničevanje nacionalnega potenciala ljubiteljskih kulturnih dejavnosti skrbi Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: JSKD); od leta 2006 deluje na območju MOL območna izpostava JSKD Ljubljana. MOL tako že od tega leta zagotavlja ključni nalogi področja: skrbi za obstoječo ljubiteljsko kulturo ter za spodbudo razvoju ustvarjalnih kapacitet na področju ljubljanske ljubiteljske kulture s pogodbo s Skladom. Prav tako na osnovi te pogodbe občina zagotavlja strokovno podporo in pomoč tistim kulturnim društvom, skupinam in posameznikom, ki so že vključeni v program izpostave oziroma si želijo vključitve. Na isti način MOL zagotavlja še dve temeljni načeli mestne kulturne politike: široko dostopnost in možnost vključitve v kulturno ustvarjanje slehernemu posamezniku, ki si želi javne predstavitve in pridobitve strokovnega mnenja glede njegove osebne participacije v ljubiteljsko kulturo.

Območna izpostava JSKD Ljubljana izvaja triletni javni poziv za izbor kulturnih programov. V obdobjih med letoma 2010 in 2019 je bil na podlagi poziva sofinanciran program Šentjakobskega gledališča Ljubljana.

Uradna baza podatkov iz leta 2015 kaže, da je v MOL registriranih 453 društev kulturno-umetniškega področja. S strani MOL je zagotovljeno redno sofinanciranje celoletnih dejavnosti posameznih društev in skupin (145 kulturnih društev in skupin v letu 2019), v katere je vključenih preko 5.000 posameznikov. Na podlagi sofinanciranja letno izvedejo okrog 800 kulturnih dogodkov, njihovo produkcijo si ogleda okrog 100.000 obiskovalcev.

1. cilj: Ohranitev in nadaljnje zagotavljanje stabilnih pogojev in uveljavljenih standardov za delovanje ljubiteljskih kulturnih društev ter podpora novim vsebinam na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti

Ukrepi:

1. skrb za obstoječo aktivno ljubiteljsko kulturo, spodbuda, podpora, svetovanje pri oblikovanju in nastajanju novih skupin/zasedb,
2. vključitev akterjev ljubiteljske kulture v aktualne programe kulturnega turizma,
3. vključitev novih vsebin v programe kulturnih društev.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Ohranitev števila kulturnih društev, povečanje interesa posameznikov za aktivno vključitev v polje ljubiteljske kulture in povečanje števila občinstva.

Pojasnilo: Ljubljanska kulturna društva imajo za svoje delovanje in izvedbo svojih produkcij v obliki priložnostnih nastopov, rednih letnih samostojnih produkcij in preglednih srečanj/revij JSKD zagotovljeno stabilno organizacijsko, finančno in tehnično podporo. Vsako leto je vsem akterjem ljubiteljske kulture v okviru projekta Teden ljubiteljske kulture omogočena dodatna prepoznavnost tako z možnostjo dodatnih spodbud in raznih olajšav za nastope na javnih površinah kot tudi z vidika nepogrešljivega člana socialne povezanosti, ki nudi slehernemu posamezniku možnost vključitve v kulturne vsebine JSKD.

2. cilj: Približanje kakovostne produkcije ljubiteljske kulture širši javnosti in razširitev dostopnosti

Ukrepi:

1. oblikovanje vsebin Abonmaja ljubiteljske kulture v posameznih četrtih skupnostih in vključitev lokalnih kulturnih društev v organizacijo izvedbe v posameznih četrtih skupnostih,
2. zagotovitev dostopnosti ranljivim skupinam (tehnične ovire, socialno izključeni ipd.),
3. usposabljanje animatorjev za vključitev socialno izključenih oseb v občinstvo,
4. dodatna medijska podpora.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Samovzdržna realizacija programa Abonmaja ljubiteljske kulture in doseganje širšega občinstva, povečanje povezovanja kulturnih društev v posameznih četrtih skupnostih, povečanje zavedanja širšega družbenega pomena glede prisotnosti ljubiteljske kulture v posameznih četrtih skupnostih, ureditev tehničnih ovir v kulturnih domovih za dostopnost gibalno oviranim osebam (klančine, stranišča itn.), vključitev ranljivih skupin v občinstvo, krepitev skupnosti.

Pojasnilo: V letu 2019 se je v sodelovanju Oddelka za kulturo in Oddelka za lokalno samoupravo MU MOL oblikoval projekt za vključitev Abonmaja ljubiteljske kulture v programe četrtih skupnosti. Vsebina projekta je pripravljena v sodelovanju Šentjakobskega gledališča Ljubljana, Zveze kulturnih društev Ljubljana in OI JSKD Ljubljana. Izvajalsko funkcijo projekta je prevzelo Šentjakobsko

gledališče Ljubljana, ki so mu bila preko sofinanciranja OI Ljubljana zagotovljena zagonska sredstva. V letu 2020 se projekt nadaljuje in nadgrajuje z dodatnimi vsebinami v četrtnih skupnostih: vključitev aktivnega kulturnega društva na območju posamezne četrtne skupnosti v soorganizacijo abonmaja v njihovem lokalnem okolju, kar pomeni tudi dodano vrednost za krepitev skupnosti. Iz naslova doseganja širšega občinstva so potrebne načrtovane investicije za premagovanje tehničnih ovir za gibalno ovirane in dodatni angažma pri konkretizaciji uporabe znakovnega jezika, dodatne informacije o fizični dostopnosti kulturnih domov v četrtnih skupnosti.

3. cilj: Ohranitev in razširitev podpore krepitevi sodelovanja ljubiteljskih NVO in profesionalnih kulturnih organizacij na področju kulturno-umetnostne vzgoje

Ukrepi:

1. dodatna podpora vključitvi instrumentalnih vsebin za mlade,
2. dodatna krepitev podpore lutkovni dejavnosti,
3. podpora razvijanju intermedijskih vsebin,
4. oblikovanje dodatnih vsebin v skladu s spodbudami in potrebami okolja.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Instrumentalne vsebine za mlade vključiti v obvezni program JSKD, povečati število lutkovnih skupin za vključitev otrok in mladih, oblikovati intermedijske vsebine, pripraviti in oblikovati dodatne vsebine v skladu z razvojem in povpraševanjem občinstva.

Pojasnilo: Nastop najstniških instrumentalnih zasedb na novih urbanih lokacijah (na primer: Prekmurski trg). Vključitev lutkovnega animatorja v šolski prostor kot pomoč mentorju lutkovnih skupin pri nastajanju novih lutkovnih produkcij. Tehnična in medijska podpora inovativnim vsebinam tudi na polju ljubiteljske kulture. Dodatno oblikovane kulturne vsebine, ki so posledica povpraševanja iz okolja in podpirajo ustvarjalnost kulturno-umetnostne vzgoje.

4. cilj: Povečati prepoznavnost ljubljanske ljubiteljske kulture

Ukrepi:

1. dodatna uporaba in podpora s strani sodobnih komunikacijskih omrežij za promocijo ljubiteljske kulture,
2. realizacija mednarodno odmevnega projekta,
3. dodatne investicije v promocijo.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: večja prepoznavnost JSKD, vključitev v mednarodni projekt in sodelovanje s sorodnimi zasedbami mednarodnega prostora (Europa Cantat 2021), uspešna vključitev v področje kulturnega turizma.

Pojasnilo: Izvedba projekta Europa Cantat 2021, ki bo največji evropski koncertno-izobraževalni dogodek, največji glasbeni dogodek v zgodovini Slovenije, festival z udeleženci s celega sveta, ki nagovarja tako različne starostne skupine kot skupine različnih zahtevnosti in zvrsti. Tristopenjski piramidni sistem JSKD (območni, regijski in državni) na različnih umetnostnih področjih zagotavlja kakovostno ljubiteljsko produkcijo, ki se lahko suvereno vključi v dogodke kulturnega turizma in prispeva tudi h krepitevi samozavednosti o visoki ravni izvedbe ljubljanske ljubiteljske produkcije. OI JSKD Ljubljana bo v okviru Strateškega načrta JSKD sledila načrtovanim ciljem. Z dodatno medijsko

prepoznavnostjo bo preko sodobnih medijskih omrežij utrdila aktivno navzočnost na področju kulturnega turizma v Ljubljani. Kontinuirano bo zagotavljala široko dostopnost programskih vsebin, z možnostjo aktivne participacije zainteresiranega posameznika v polje ljubiteljske kulture. JSKD je organizacijski, strokovni in finančni servis izvajalcev, nosilcev prepoznavnih programov in žlahtne kulturne tradicije, ki je osnova za večjo prepoznavnost.

14. Varstvo kulturne dediščine

Kulturna dediščina so dobrine, podedovane iz preteklosti, ki jih opredeljujemo kot odsev in izraz vrednot, identitet, etnične pripadnosti, verskih in drugih prepričanj, znanj in tradicij. Vključuje vidike okolja, ki izhajajo iz medsebojnega vplivanja med ljudmi in prostorom skozi čas.

Kulturna dediščina se deli na materialno, premično in nepremično, ter nesnovno dediščino. Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg; v nadaljnjem besedilu: ZVKD-1) določa načine varstva kulturne dediščine ter pristojnosti pri njenem varstvu z namenom, da se omogoči celostno ohranjanje dediščine.

Javna korist varstva dediščine obsega:

- identificiranje dediščine, njenih vrednot in vrednosti, njeno dokumentiranje, preučevanje in interpretiranje,
- ohranitev dediščine in preprečevanje škodljivih vplivov nanjo,
- omogočanje dostopa do dediščine ali do informacij o njej vsakomur, še posebej mladim, starejšim ter senzorno, gibalno in kako drugače oviranim,
- predstavljanje dediščine javnosti in razvijanje zavesti o njenih vrednotah,
- vključevanje vedenja o dediščini v vzgojo, izobraževanje in usposabljanje,
- celostno ohranjanje dediščine,
- spodbujanje kulturne raznolikosti s spoštovanjem različnosti dediščine in njenih interpretacij,
- sodelovanje javnosti v zadevah varstva.

MOL uresničuje javno korist varstva tako, da organizira in podpira dejavnosti in ravnanja iz prejšnjega odstavka in izvaja ukrepe na podlagi ZVKD-1.

V skladu z 21. členom Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUJFO, 11/18 – ZSPDLS-1, 30/18 in 61/20 – ZIUZEOP-A) sodi varstvo kulturne dediščine med naloge MOL; varstvo zajema upravljanje s premoženjem in skrb za kulturno dediščino na svojem območju v skladu z zakonodajo.

Pri izvajanju nalog varstva kulturne dediščine MOL sodeluje z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: ZVKDS, OE Ljubljana), ki je strokovno pristojen na območju MOL. Na območju MOL je razglašanih 487 enot kulturne dediščine, ki imajo status kulturnega spomenika lokalnega ali državnega pomena.

Za MOL je izjemnega pomena Plečnikova dediščina, ki ima status kulturnega spomenika državnega pomena (Odlok o razglasitvi del arhitekta Jožeta Plečnika v Ljubljani za kulturne spomenike državnega pomena – Uradni list RS, št. 51/09, 88/14, 19/16, 76/17 in 17/18). S tem aktom je zaščiteno 111 enot kulturne dediščine, od tega 30 objektov, 22 javnih spomenikov in 42 grobov.

Varstvo premične dediščine v MOL je zagotovljeno prek javnih zavodov MGML, MGLC in Lutkovnega muzeja, ki deluje kot enota v okviru javnega zavoda LGL.

Varstvo arhivskega gradiva, ki nastaja pri delovanju MOL, se zagotavlja s stalnim sodelovanjem z Zgodovinskim arhivom Ljubljana pa tudi z Arhivom Republike Slovenije.

1. cilj: Nadgradnja upravljanja z arheološko dediščino na širšem območju MOL

Ukrep 1: Vzpostavitev arheološkega centra v okviru MGML.

Vzpostavitev centra za obdelavo arheološkega gradiva MGML, ki bo izvedena v skladu s Pravilnikom o arheoloških raziskavah (Uradni list RS, št. 3/13), bo omogočila osnovno poterensko obdelavo arhivov arheoloških najdišč (gradiva in spremljajoče dokumentacije) ter hrambo gradiva in dokumentacije. Center oziroma na novo pridobljeni procesno-depojski prostori bodo omogočili organizacijske, kadrovske in stroškovno optimizirane izvedbe tekočih poterenskih postopkov ter obdelave arhivov najdišč in sodelovanje s službami in institucijami na ravni MOL. Center bo oblikovan na podlagi koncepta odprtega depoja s prostori za študijsko obdelavo in se bo nahajal v nekdanjem hangarju na Letališki cesti.

Čas izvedbe: 2020–2021

Pričakovani učinki:

- poterensko obdelani arhivi arheoloških najdišč,
- urejena hramba gradiva in dokumentacije v skladu z muzeološkimi standardi,
- nadzor stanja gradiva in dokumentacije v skladu z muzeološkimi standardi,
- popularizacija in ozaveščanje širše javnosti o arheološki dediščini Ljubljane.

Kazalniki:

- število obdelane dokumentacije prostorskih izmer ter vizualno-grafične in pisne dokumentacije,
- število vizualno-grafičnega dokumentiranja najdb,
- število konserviranih-restavriranih najdb,
- število izvedenih analiz osteoloških, paleobotaničnih in geoloških ostankov,
- število izdelanih strokovnih poročil/študij.

Pojasnilo: V skladu z Zakonom o varstvu kulturne dediščine pristojni muzej na podlagi stvarne in območne pristojnosti hrani arhiv arheološkega najdišča, ki je rezultat raziskave posameznega arheološkega najdišča skupaj z vsemi arheološkimi najdbami, vzorci in celotno dokumentacijo, ki spremlja arheološko raziskavo in poterensko obdelavo in ki mora biti trajno hranjena kot zbirka tako, da je omogočen dostop strokovni in širši javnosti.

Arheološki center za obdelavo gradiva MGML, ki se financira s sredstvi iz arheoloških raziskav, je trenutno lociran v najetih prostorih, ki ne nudijo optimalne obdelave gradiv. Za potrebe nemotenega delovanja potrebuje skupaj približno 1.250 m² "operativno-depojske površine" in dvorišče. Glede na izdana kulturnovarstvena soglasja Ministrstva za kulturo od leta 2001 do leta 2018 naj bi v trajno hrambo prejeli še okoli 1.432 arhivov najdišč izvedenih arheoloških raziskav drugih izvajalcev (gradivo in dokumentacijo). Manipulacija s tako velikimi količinami gradiva, ki prihaja v obdelavo iz arheoloških (tekočih in zaključenih) raziskav, ter njihova muzealizacija potrebuje večjo delovno površino, zato je predvidena nova lokacija delovanja centra v primernih prostorih nekdanjega hangarja na Letališki cesti.

Ukrep 2: Prezentacija Severnih emonskih vrat z vzpostavitvijo izobraževalne točke za obdobje Emone.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: S predlaganim ukrepom bomo poskrbeli za obnovo prezentiranih Severnih emonskih vrat, saj je prišlo v procesu izgradnje stanovanjskega objekta v neposredni bližini do nekaterih poškodb. Hkrati bomo v sodelovanju s Slovenskim arheološkim društvom poskrbeli za informacijsko točko in izobraževalni program o rimski Emoni, s čimer bomo pripomogli k ozaveščanju in popularizaciji arheološke dediščine Ljubljane. Dediščini Emone, prezentirane na območju Kongresnega trga, bomo zagotovili javno funkcijo in jo ponovno vključili v življenje mesta, jo naredili spet opazno in lažje dostopno – prezentacija je namreč samo začetna faza v okviru predstavitve spomenika, oživitve predstavljajo vsi nadaljnji procesi, s katerimi bomo poleg turistov dosegli predvsem lokalno prebivalstvo.

Kazalniki:

- kakovost prezentirane dediščine,
- število obiskovalcev Severnih emonskih vrat,
- število izvedenih dogodkov in izobraževalnih delavnic.

Pojasnilo: Vloga dediščine postaja v zadnjih desetletjih vedno bolj pomembna, predvsem v mednarodnem okolju, saj s procesom pretirane globalizacije narašča pomen lokalnih identitet. Dediščina rimske Emone je del zgodovine in identitete Ljubljančanov, o kateri pa je treba z javnostjo komunicirati in jo ozavestiti. Danes se prezentirani ostanki Emone večinoma nahajajo na območju znotraj nekdanjega mestnega obzidja. Severna emonska vrata se nahajajo v jugozahodnem kotu današnjega Kongresnega trga, na vhodu v Chopinov prehod.

Ukrep 3: Vzpostavitev kulturne poti z informacijskimi točkami o urbanem razvoju mesta Ljubljane.

V sklopu »Kulturne poti z informacijskimi točkami o urbanem razvoju mesta Ljubljane« je Emona (iEmona) že prezentirana, predvidevamo pa še nadgradnjo prezentacije srednjeveške Ljubljane na Krekovem trgu (ostaline v tlaku na območju stare Ljubljane – Mačkova ulica, Vicedomska vrata – so že prezentirane) ter vzpostavitev informacijske točke na Špici s prezentacijo prazgodovinske dediščine v Ljubljani, predstavitve poselitve Ljubljane in Ljubljanskega barja, kot kulturne dediščine, vpisane na Unescov seznam. Kulturna pot se bo zaključila z informacijsko točko na Livadi, kjer bo prezentiran pomen Ljubljanice kot plovne poti od prazgodovine do danes.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Predlagani ukrep bo osnova za strateško upravljanje arheološke dediščine v mestu in bo omogočal trajnostni razvoj mestnega središča. Z vzpostavitvijo vsebin bodo dani pogoji za ohranjanje in boljše varovanje kulturne dediščine v mestu, hkrati pa bodo na voljo številni vzgojni in izobraževalni potenciali dediščine ter obogatena turistična ponudba glavnega mesta in države Slovenije. Kulturna pot bo vzpostavljena preko oblikovno poenotenih informacijskih točk na širšem mestnem območju, zaključila pa se bo na Livadi, kjer bodo kulturne vsebine nadgradile predviden program vodnih športov na tem območju.

Kazalniki:

- kakovost prezentacije dediščine,
- število novih produktov kulturnega turizma,
- število pedagoških in andragoških programov.

Pojasnilo: Območje današnje Ljubljane je bilo poseljeno že od prazgodovine dalje, o čemer pričajo arheološke najdbe na različnih mestih po Ljubljani. Kulturna pot oziroma informacijska mreža z uporabo

najnovejših načinov interpretacije dediščine (informacijske table in situ, multimediji, spletna stran, virtualne rekonstrukcije ipd.) bo vzpostavljena s ciljem meščanom in obiskovalcem približati bogato arheološko dediščino Ljubljane. Vsebine bodo zasnovane tako, da bodo aktivno vključevale lokalno prebivalstvo, krepile identiteto prebivalcev mesta ter ustvarjale povezavo med življenjem v prostoru v preteklosti in sedanjosti. Hkrati pa bo treba dediščino obogatiti s primernimi pedagoškimi programi in programi za animacijo širše javnosti.

2. cilj: Povečati stopnjo varovanja dediščine in izboljšati njeno upravljanje

Cilj se nanaša na obnovo in revitalizacijo kulturne dediščine z novimi vsebinami, ki so pomembne za razvoj kulturne dejavnosti MOL.

Mednarodni grafični likovni center (Grad Tivoli)

Grad Tivoli je najstarejši objekt na območju današnjega Tivolskega parka in ima bogato zgodovino, ki sega vse do 13. stoletja. Gre za nekdanji primestni dvorec, ki je skozi stoletja postal del mestnega parka, danes pa je del samega središča mesta. Arhitektura zunanjsčine gradu kaže čas 19. stoletja, v notranjščini so vidne sestavine iz baročnega časa, ki se spajajo s sestavinami in arhitekturno členitvijo 19. stoletja. Visokega estetskega pomena je ohranjeno zgodovinsko stavbno pohištvo.

S postopno obnovo Gradu Tivoli bi objekt, v katerem deluje MGLC, postal dostopen, prijazen, sodoben, mednarodno relevanten muzej grafične umetnosti sedanjosti in prihodnosti ter živahen kulturno-izobraževalni center. Prenova bo izboljšala prepoznavnost muzeja in posodobila njegovo delovanje.

Pričakovani učinki: S predlaganimi ukrepi se bo zaradi novih površin v mansardi povečala uporabna površina objekta na 1.990 m². MGLC bo pridobil večje razstavne prostore, kar bo omogočilo postavitev stalne razstave. Z umestitvijo dvigala se bo bistveno povečala tudi dostopnost za obiskovalce.

Ukrepi:

1. zagotovitev dostopnosti za gibalno ovirane,
2. prenova sanitarij, sanacija vlage v kleti, prezračevanje v 2. nadstropju in mansardi,
3. vzpostavitev pisarn.

Čas izvedbe: 2020–2022

Ljubljanski grad

Na lokaciji Ljubljanskega gradu so nedokončani še naslednji projekti: parkirna hiša, druga kabina tirne vzpenjače z izogibalnim tirom ali tunel in dvigalo na dvorišče, sanacija vstopnega mostu, Kazemate, dvigalo na razgledni stolp, srednjeveško obrambno obzidje, cisterna.

V tem strateškem obdobju so prioritetni naslednji projekti:

Ukrep 1: Dokončna ureditev Bastije.

Izdelana je idejna zasnova v sodelovanju z MGML-jem in Ljubljanskim gradom. V prvi fazi se izvajajo arheološke raziskave, za nadaljevanje je predvidena izdelava DIIP, pridobitev gradbenega dovoljenja (v nadaljnjem besedilu: PGD) in projektna dokumentacija za izvedbo gradnje (v nadaljnjem besedilu: PZI). Pred izkopavanji bomo zagotovili statično sanacijo zidanih struktur. V izredno slabem stanju so zidovi vhodnega stolpa (Stolp piskačev), zato bomo naročili konservatorski načrt za ogrožene ostanke zidnih struktur ter nato čim prej izvedli nujna konservatorska dela.

Ukrep 2: Projekt Ljubljanski grad za vse.

Izvedba projekta obsega ureditev prehoda iz trakta G v Galerijo S, ki bo omogočil gibalno oviranim dostop do Galerije in Grajskega gledališča (izdelava PZI, DIIP, IP).

Ukrep 3: Šance – širitev dejavnosti Javnega zavoda Ljubljanski grad na celoten kompleks grajskega griča.

Gre za prezentacijo Plečnikove dediščine, ki povezuje Ljubljanski grad z nekdanjim gradom Padav, odstranitev antene, izvedbo amfiteatra na prostem (načrtovan že leta 1968 z natečajem sedanjega projektivnega biroja Ambient, d. o. o.), ureditev sprehajališča, otroških igral in prostora za dodatna druženja.

Ukrep 4: Obnova Stolbe z namenom pridobitve dodatnih upravnih prostorov za Javni zavod Ljubljanski grad, ki jih v spomeniško varovanem kompleksu ne moremo pridobiti.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Z izvedenimi projekti obnove bo Ljubljanski grad kot najbolj obiskana turistična točka Slovenije dobil dodatne površine za prezentacijo vsebin za obiskovalce ter nove prostore za delo sodelavcev javnega zavoda. Izboljšana bo dostopnost za gibalno ovirane osebe.

Križanke

Križanke imajo status kulturnega spomenika državnega pomena (Odlok o razglasitvi Samostana Križanke v Ljubljani za kulturni spomenik državnega pomena; Uradni list RS, št. 58/16). Pred izdelavo dokumentacije za obnovo je treba izdelati konservatorski načrt obnove.

Objekt Križanke je potreben celovite obnove. MOL je delna lastnica celotnega kompleksa, zato bo pri pripravi celovitega konservatorskega načrta sodelovala z drugimi lastniki. Ker so Križanke (Križevniška cerkev) še vedno v postopku denacionalizacije, je v tem strateškem obdobju predvidena izdelava konservatorskega načrta.

Ukrepi:

1. izvedba nove strehe nad poletnim gledališčem,
2. izdelava konservatorskega načrta,
3. izdelava investicijske dokumentacije,
4. projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja in projekt za izvedbo obnove Križank.

Čas izvedbe:

- 2020–2021 (projekt in izvedba nove strehe nad avditorijem poletnega gledališča, nakup tehnične opreme za poletno gledališče),
- 2020–2021 (izdelava konservatorskega načrta),
- 2022–2023 (izdelava investicijske dokumentacije, projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja ter projekta za izvedbo obnove Križank).

Pričakovani učinki: Ker je kompleks Križank izjemno zahteven objekt za obnovo, bomo s strokovnim pristopom, ki pomeni pridobitev vse potrebne dokumentacije od posnetka obstoječega stanja in izdelave konservatorskega načrta do izdelave investicijske dokumentacije zagotovili tudi kvaliteten in strokoven pristop pri obnovi.

Mestna galerija Ljubljana

Ukrep: Obnova Mestne galerije Ljubljana z namenom vzpostavitve sodobnih predstavitvenih prostorov za izvedbo projektov s področja vizualnih umetnosti.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Predlagani ukrep bo zagotovil izboljšanje pogojev za izvedbo projektov in razstav s področja vizualnih umetnosti, saj lokacija galerije v središču starega mestnega jedra predstavlja temeljno infrastrukturo za izvedbo takšnih projektov. Vizija Mestne galerije Ljubljana je usmerjena predvsem v predstavitev domače in tuje produkcije, ki je druge podobne ustanove v Ljubljani ne pokrivajo, predvsem s področja slikarstva in male plastike ter ostalih zvrsti, ki so v našem prostoru zapostavljene. Osredotočenost bo posvečena predstavitvi opusov posameznih umetnikov in umetniških smeri iz preteklosti ter tekoče produkcije. Program Mestne galerije Ljubljana bo komplementarno dopolnjeval program Cukrarne in bo lahko gostil tudi predstavitve projektov iz bogatih likovnih zbirk MGML.

Kazalniki:

- število izvedenih razstav in dogodkov,
- število vodstev po razstavah,
- število obiskovalcev.

Pojasnilo: Stavba Mestne galerije Ljubljana je doživela svoje zadnje prenovitvene posege v šestdesetih letih prejšnjega stoletja in nujno potrebuje osnovno infrastrukturo osvežitev. Objekt prav tako potrebuje dvigalo za obisk ljudi s posebnimi potrebami, prenovo stavbne opreme (oken, vrat) ter ustrezno prenovo elektrifikacije objekta in varnostnih mehanizmov. Zaradi zastarele tehnične infrastrukture je prirejanje razstav močno oteženo.

Galerija Cukrarne

Ljubljana kot pomembno središče za vizualno umetnost nima na razpolago ustreznega razstavišča, ki bi bilo primerljivo z drugimi umetniškimi centri v Evropi za izvedbo večjih in zahtevnih razstav. Prav potreba po večjih razstavnih projektih, ki jih Ljubljana ne nudi v zadostni meri, je ena izmed glavnih prioritet razvoja kulture v Ljubljani. Mesto bo pridobilo razstavišče, ki bo omogočilo predstavitve umetnostnih razstav in projektov sodobnih likovnih smeri oziroma specifičnih pomembnih avtorjev in avtoric.

Vsebina novih programov v Galeriji Cukrarne se bo osredotočala na vsa področja sodobne umetnosti, pripravo večjih razstav ter na koprodukcije z mednarodnimi institucijami.

Glavna značilnost programskih izhodišč bo zato izvedba razstav, ki jih zaradi obsega, kompleksnosti in zahtevnosti ni bilo mogoče izvesti v razstaviščih, ki so v Ljubljani trenutno na voljo. Prostori bodo zato zagotavljali visoke razstavne standarde, ki omogočajo pridobitev zahtevnih razstavnih projektov. Glavni poudarki programa bodo ob domačem občinstvu nagovarjali tudi obiskovalce, ki bodo v Ljubljano prihajali prav zaradi razstav, ki jih bo mogoče videti v novi Galeriji Cukrarne.

Gradbena dela so v teku in potekajo nemoteno. Datum odprtja je predviden v prvi polovici leta 2021.

Čas izvedbe: 2020–2021

Pričakovani učinki: Galerija Cukrarne bo zapolnila vrzel, ki je nastala ob odsotnosti večjih razstavnih projektov v MOL zaradi neustreznih prostorskih in infrastrukturnih kapacitet. Na ta način bo zavod MGML pridobil ustrezno galerijsko infrastrukturo ter referenčni prostor, ki bo MOL umestil na mednarodni zemljevid sodobne produkcije na področju vizualnih umetnosti. Z galerijo Cukrarne se bo dodatno izboljšala ponudba, ki bo zanimiva za domače in tuje občinstvo, kar bo dodatno oplemenitilo kulturni turizem glavnega mesta.

Vila Zlatica

Na objektu Vila Zlatica, domovanju legendarnega ljubljanskega župana Ivana Hribarja, so se dela celovite prenove začela v letu 2019. Prenova pomeni pomemben infrastrukturni projekt, ki bo obenem poklon enemu najpomembnejših županov mesta Ljubljane.

Ukrep: Vzpostavitev muzejske predstavitve, posvečene delu župana Ivana Hribarja.

V hiši bo poleg zbirke originalnega pohištva postavljena tudi stalna razstava z zgodbo o Ivanu Hribarju in času, v katerem je soustvarjal podobo našega glavnega mesta. Ker je bil župan Ivan Hribar velik zagovornik panslavizma, začetnik slovanske knjižnice, prejemnik večjega števila odlikovanj s strani slovanskih držav ter veleposlanik Kraljevine Jugoslavije na Češkoslovaškem, bo v hiši Vile Zlatica svoj domicil pridobil Forum slovanskih kultur, ki danes neguje to pomembno tradicijo. S tem bo hiša postala živa ustanova, ki bo svojo bogato tradicijo oplemenitila s sodobnim poslanstvom zbliževanja slovanskih kultur, narodov in držav.

Čas izvedbe: 2020–2021

Pričakovani učinki: S predlaganim ukrepom bomo meščanom in meščankam ter obiskovalcem Ljubljane približali prelomne čase v razvoju mesta v prvi polovici 20. stoletja in poskrbeli za popularizacijo meščanske dediščine in pomen meščanstva. Pri obiskovalcih iz Ljubljane in Slovenije bomo z razstavo spodbudili tudi večanje samozavesti in ponosa na lastno zgodovino. Razstava bo namenjena vsem ciljnim skupinam, od najmlajših do najstarejših, z njo pa se bo povečala tudi vpetost MGML v socialno dogajanje v mestu.

Kazalniki:

- število obiskovalcev,
- število izvedenih delavnic in dogodkov,
- število vodstev po razstavi.

Vodnikova domačija

Od leta 2015 v Vodnikovi domačiji izvajajo program, ki je posvečen knjigi, branju in pripovedovanju. To je eden najmočnejših literarnih centrov v Sloveniji, s številnimi prireditvami vse leto. Literarni dogodki, galerijska dejavnost, možnosti uporabe prostora za ustvarjalne aktivnosti, hkrati pa pestra ponudba kakovostnih knjižnih del – vse to je Vodnikovo domačijo preobrazilo v stičišče, kjer se srečujejo ljubitelji branja in kakovostne literature. Ljubljana je leta 2015 postala tudi Unescovo mesto literature. Pisarna tega projekta se nahaja v Vodnikovi domačiji. Objekt se nahaja v programskem upravljanju, tako da je hkrati tudi skrbnik projekta Unescovo mesto literature.

Ukrep: Vodnikovo domačijo postopoma prenavljamo od leta 2012 in jo redno opremljamo s sodobno avdiovizualno opremo. V obdobju 2020–2021 bomo izvedli celovito prenovo, in sicer statično sanacijo vseh treh objektov, izgradnjo požarnih stopnic in dvigala za gibalno ovirane, preureditev podstrehe stavbe Pri kamniti mizi v pisarne, ureditev zunanjega paviljona za prireditve, ureditev dvorišča in odvoda meteorne vode ter ureditev strojnih in elektro inštalacij.

Čas izvedbe: 2020–2021

Kazalniki:

- število obiskovalcev,
- število izvedenih prireditev, delavnic in dogodkov,

- število vodstev po Vodnikovi domačiji.

Pričakovani učinki: S predlaganim ukrepom bomo meščanom in meščankam Ljubljane, literarnim ustvarjalcem in drugim izvajalcem dejavnosti, povezanih z literaturo, ponudili kakovosten večnamenski prostor za srečevanja, izobraževanja in delo.

Center kulture Španski borci

Center kulture Španski borci (v nadaljnjem besedilu: CK Španski borci) v Mostah je objekt, zgrajen leta 1980, in je od leta 2009 namenjen vsem plesnim zvrstem, predvsem sodobnemu plesu. MOL programskemu upravitelju zagotavlja sredstva za stalno plesno skupino in splošno delovanje. Program izvajajo z namenom oblikovanja odprte in dinamične kulturne ustanove, ki nadomešča manjkajočo javno ustanovo za sodobni ples in ki si prizadeva predstaviti vrhunsko slovensko in mednarodno produkcijo s tega področja. Delovanje tovrstne institucije obenem presega zgolj vrhunsko umetniško ustvarjanje, saj programski upravitelj Zavod EN-KNAP zagotavlja pogoje za izvedbo partnerskih programov na različnih umetnostnih področjih, in sicer v sodelovanju s kulturnimi organizacijami in posamezniki, ki nimajo lastnih odrov. Poleg tega v sodelovanju z lokalno skupnostjo in lokalnimi pobudami sooblikuje nov (kulturni) habitat – »Kulturno četrt Moste«.

Ukrep: Do zdaj smo v celoti prenovili klet, prezračevanje, vse sanitarije, stavbno pohištvo, streho in oder. V letu 2020 bomo prenovili fasado, v letu 2021 pa avditorij, kar bo zadnje večje investicijsko vzdrževanje za obdobje prihodnjih let.

Čas izvedbe: 2020–2021

Kazalniki:

- število obiskovalcev,
- število izvedenih plesnih prireditev in drugih dogodkov,
- število gostovanj profesionalnega ansambla sodobnega plesa po Sloveniji in v tujini.

Pričakovani učinki: S predlaganim ukrepom bomo plesnim kolektivom, ustvarjalcem na področju plesnih umetnosti in obiskovalcem ponudili kakovosten in varen prostor za plesne predstave, vaje in skupnostna srečevanja.

Vzdrževanje javnih spomenikov in spominskih obeležij

Varstvo in vzdrževanje javnih spomenikov v MOL obsega zagotavljanje njenega celostnega ohranjanja v skladu z Zakonom o varstvu kulturne dediščine. Na območju MOL se nahaja več kot 290 javnih spomenikov, obeležij in spominskih plošč, od česar jih je preko 140 v lasti MOL. Letno zagotavljamo sredstva za obnovo, vzdrževanje, čiščenje ipd. za dobro četrtino vseh spomenikov in spominskih obeležij v lasti MOL.

Čas izvedbe: 2020–2023

Kazalnik: število vzdrževanih spomenikov/obeležij.

Pričakovani učinki: redno vzdrževanje zagotavlja ohranjanje spomenikov/obeležij.

Vzpodbujanje, ohranjanje in prezentacija starih obrti

Pomemben del kulturne dediščine in identitete, tako lokalne kot nacionalne, predstavljajo stari poklici in tradicionalne obrti, zato je opazen trend oživljanja izumirajočih poklicev. Oživljanje starih obrti je pomembno tudi z vidika kulturnega turizma, hkrati pa predstavlja dragocen uvid v življenje v Ljubljani skozi čas. Osvetlitev ljubljanskih obrtnikov bo bistveno prispevala k ozaveščanju lokalnega prebivalstva o pomenu ohranjanja kulturne in obrtne dediščine, nosi pa tudi širši potencial vključevanja mladih v opravljanje starih obrti, njihovo prezentacijo ter razvoj turistične ponudbe.

Ukrepi:

1. izdelava študije o prisotnosti in dejavnosti poklicev v Ljubljani od srednjega veka do danes,
2. povezave z javnim zavodom Turizem Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: Turizem Ljubljana), Slovenskim etnografskim muzejem in MGML za vzpostavitev turističnega produkta na temo starih obrti v Ljubljani,
3. promocija starih obrti kot turističnega produkta,
4. vzpostavitev delavnice za ročno izdelavo papirja v okviru EU projekta APPLAUSE.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovana učinka:

- ozaveščanje javnosti o starih obrteh,
- ohranjanje in prezentacija starih obrti.

Kazalniki:

- študija o prisotnosti in dejavnosti poklicev v Ljubljani od srednjega veka do danes,
- vzpostavitev prezentacij obrti *in situ* skupaj z digitalnimi informacijskimi točkami in kontinuirano predstavljanje obrti z izbranimi muzejskimi predmeti v namenskem prostoru,
- število prezentacij starih obrti,
- promocija starih obrti kot turistični produkt.

3. cilj: Povečanje stopnje varovanja Plečnikove dediščine

Plečnikov opus v Ljubljani je obsežen in raznovrsten, je kulturna dediščina izjemne vrednosti in kulturni spomenik državnega pomena. Poleg zgradb, ki so izjemni arhitekturni dosežki, je arhitekt Jože Plečnik oblikoval številne parke, ulice in druge javne površine, ki značilno zaznamujejo današnjo podobo MOL. MOL mora skladno z zakonskimi obveznostmi zagotoviti javno korist varovanja kulturne dediščine, ki jo uresničuje tudi in predvsem s fizično ohranitvijo dediščine in s preprečevanjem škodljivih vplivov nanjo. Poskrbeti je treba za usmeritve za ohranjanje in varovanje spomenikov, pri tem pa paziti na uskladitev z mednarodnimi konservatorskimi standardi, ki sledijo ohranjanju materialne substance spomenikov v čim večji meri in s čim manjšimi posegi, s poudarkom na rednih preventivnih in vzdrževalnih posegih.

Ukrepi:

1. izdelava konservatorskih načrtov,
2. obnova Mahrove hiše in izgradnja garažne hiše pod tržnico,
3. obnova Plečnikovega stadiona za Bežigradom.

Da bi ohranili ustvarjalno delo arhitekta Jožeta Plečnika kot dragoceno kulturno vrednoto, bomo poskrbeli za izdelavo konservatorskih načrtov obnove za Pokopališče Navje in Levstikov trg, s katerima bomo določili usmeritve za ohranitev in varovanje posameznega spomenika. Po potrebi bomo določili tudi sestavine spomenika, ki jih je treba ohraniti oziroma obnoviti.

Ob obnovi Mahrove hiše in izgradnji parkirne hiše pod tržnico bomo ukinili motorni promet na tržnici in s tem omogočili kakovostno prezentacijo Plečnikovih tržnic in njihovo trajnejše ohranjanje. Za delo na tržnici bodo zagotovili boljše pogoje, obiskovalcem lažji dostop do tržnice, stanovalcem območja za pešce pa možnost parkiranja. V delu prenovljene Mahrove hiše bodo novi prostori za pokrito tržnico, obiskovalcem pa bo namenjeno tudi novo muzejsko središče s prikazom arheologije srednjeveške Ljubljane.

Po strokovnih načelih in zakonskih predpisih si bomo z vsemi deležniki prizadevali za obnovo Plečnikovega stadiona za Bežigradom, da bi ta lahko spet prevzel svojo nekdanjo funkcijo.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Predlagani ukrepi so osnova za zmanjšanje grožnje nevarnosti uničenja Plečnikove dediščine. Konservatorski načrti bodo podlaga za sistematičen pristop k obnavljanju in vzdrževanju dediščine, skladno z zakonom. Ljubljana bo tako kulturna prestolnica z visoko stopnjo varovanja kulturne dediščine in urejeno zunanjo podobo.

Avditorij Tivoli

Arhitekt Jože Plečnik je leta 1933 v osi sprehajališča po grških vzorih uredil tudi poletno gledališče z avditorijem. Od konca druge svetovne vojne pa vse do sredine šestdesetih let je na tem prostoru deloval poletni kino, ki so ga nato odstranili in zatravili. V luči ohranjanja Plečnikove ideje in zaokrožitve kulturnega programa v parku Tivoli skupaj z MGLC in Švicarijo smo na lokaciji nekdanjega avditorija obudili prostor za poletne kulturne prireditve na prostem.

Ukrep: Vzdrževanje parkovne površine Avditorija.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Promocija Ljubljane z učinkovitejšim razvojem kulturnega turizma ter povezovanjem kulturnih dobrin z naravnim okoljem parka Tivoli. Poletni kulturni dogodki v Avditoriju Tivoli bodo preusmerili občinstvo in turiste iz središča Ljubljane in tako slednjega tudi razbremenili.

4. cilj: Unescova dediščina v Ljubljani

V Ljubljani bo poleg Ljubljanskega barja, ki je bilo že vpisano na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine, do konca leta 2020 na ta seznam predvidoma vpisana tudi arhitekturna dediščina Jožeta Plečnika. Nominacijo vpisa koordinira Ministrstvo za kulturo, vključenih je več deležnikov, ki so lastniki oziroma upravljalci Plečnikove dediščine. Za vso vpisano dediščino bo treba izdelati celosten sistem upravljanja, označevanja in informiranja. V ta namen bo MOL uredila informacijsko točko v sklopu obstoječih informacijskih centrov (Turistično informacijski center Ljubljana ali Slovenski turistični informacijski center) ali v sklopu novega enotnega informacijskega centra na Adamič-Lundrovem nabrežju.

Unescova svetovna dediščina ima veliko prepoznavno vlogo, pomembno vpliva tudi na kulturni turizem. Namen prezentacije kulturne dediščine Ljubljanskega barja je omogočiti bolj kakovostno turistično ponudbo, tudi zunaj strogega mestnega jedra, doseči večje povezovanje lokalnega prebivalstva in

učinkovitejšo promocijo kulturne dediščine čim širši javnosti. Posebno poglavje pa namenjam tudi promociji Plečnikove arhitekturne dediščine.

Plečnikova arhitekturna dediščina – celostna valorizacija, popularizacija in upravljanje

Ukrep: Nominacija arhitekturne dediščine Jožeta Plečnika v Ljubljani na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine.

Čas izvedbe: 2020–2021

Pričakovani učinki: Povečanje vidnosti arhitekturne dediščine Jožeta Plečnika v mednarodnem prostoru in s tem vpliv na kulturni turizem ter prispevek k ozaveščenju in promociji kulturne dediščine. Dodana vrednost vpisa na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine je umeščanje slovenske kulturne dediščine v svetovno družino izjemnih spomenikov in spomeniških območij, katerih ohranitev je izjemnega pomena za celotno mednarodno skupnost in presega lokalni ter nacionalni pomen.

Kazalniki:

- vpis arhitekturne dediščine Jožeta Plečnika na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine,
- število turističnih obiskov Plečnikove dediščine,
- število strokovnih srečanj, raziskav in razstav na temo Plečnikovega dela v tujini.

Pojasnilo: V teku je priprava nominacije »Brezčasna humanistična arhitektura Jožeta Plečnika v Ljubljani« za Unescov seznam svetovne kulturne dediščine. Nominacijo koordinira Ministrstvo za kulturo z več deležniki, ki so lastniki ali upravljalci Plečnikove dediščine, ter s strokovnimi organizacijami (ZVKDS, MGML, Muzej za arhitekturo in oblikovanje). V okviru tega se MOL zavezuje, da bo sodelovala pri nominaciji, upravljanju in varovanju izjemne univerzalne vrednosti nominiranih nepremičnin, ki jih ima v lasti. MOL v okviru svojih in z upravljavskim načrtom dodeljenih pristojnosti zagotavlja potrebna finančna sredstva v sorazmerju s svojimi zmožnostmi in ravna kot dober gospodar kulturne dediščine. Nominirane enote, katerih lastnica ali upraviteljica je MOL, so:

- Ljubljana – Regulirana struga Ljubljanice (EŠD 386), vključuje samostojne enote: Ljubljana – Tromostovje (EŠD 398), Ljubljana – Čevljarški most (EŠD 5642), Ljubljana – Trnovski pristan (EŠD 22826),
- Ljubljana – Trg francoske revolucije in Vegova ulica (EŠD 5635),
- Trnovski most (EŠD 5648),
- Kongresni trg in park Zvezda (EŠD 368),
- Rimski zid na Mirju (EŠD 22658),
- Plečnikove tržnice (EŠD 8822),
- Plečnikove Žale, Vrt vseh svetih (EŠD 14625).

Arheološka in etnološka dediščina Ljubljane

Ukrep 1: Vstopna točka za Ljubljansko barje – izleti peš ali s kolesi.

Južno od izvoza AC-Center (Mestni park Rakova Jelša) bomo vzpostavili vstopno točko za Ljubljansko barje, ki bo vezni člen med mestom ter kulturno dediščino in naravo Krajinskega parka barje. S tem bo omogočena združitev kulturne ponudbe mesta s specifično krajino barja. Lokacija info točke Centra Barje bo omogočila dobro dostopnost za vse obiskovalce. Info točko bomo združili s ponudbo ogledov in izletov na Ljubljansko barje peš ali s kolesi.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pojasnilo: Ljubljansko barje je pomembno zaradi svojih naravnih danosti, obenem pa je tudi zibelka kulturne dediščine Ljubljanske kotline. Prazgodovinska kolišča so vpisana na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine. S tem jim je po najstrožjih mednarodnih standardnih priznana izjemna univerzalna vrednost, prispevek k poznavanju prazgodovinskih koliščarskih civilizacij, ki so se raztezale v zaokroženem geografskem območju več kot 4500 let.

Kot spomenik državnega pomena je razglašena tudi struga reke Ljubljanice predvsem zaradi izjemnih najdb iz različnih arheoloških obdobij od prazgodovine do novega veka, še posebej pa iz rimskega obdobja. Posebno vrednost predstavlja etnološka dediščina Ljubljanskega barja, ki ji želimo v prihodnje posvetiti več pozornosti. Strategijo razvoja kulturne dediščine in njene prezentacije na Ljubljanskem barju dopolnjujemo s predvidenimi programi prezentacije kulturne dediščine sosednjih občin ter s Strategijo trajnostnega razvoja in trženja Krajinskega parka Ljubljansko barje kot turistične destinacije.

Ukrep 2: Info točka Plečnikove cerkve sv. Mihaela in razstava etnološke dediščine Ljubljanskega barja v Črni vasi.

Čas izvedbe: 2020–2022

Pričakovani učinki: S postavitvijo razstave o etnološki dediščini Ljubljanskega barja v stari šoli v Črni vasi (Center Barje) bomo spodbudili lokalno prebivalstvo k tesnejšemu medsebojnemu povezovanju, obenem pa bomo odstrili nova vedenja o zgodovini tega področja. Vzpostavitev nove kulturne točke na obrobju mesta bo pomembno vplivala na razpršitev kulturne ponudbe na širše območje mesta ter preusmeritev obiskovalcev Ljubljane ven iz strogega mestnega jedra.

Kazalniki:

- število obiskovalcev razstave etnološke dediščine Ljubljanskega barja,
- število obiskovalcev cerkve sv. Mihaela,
- število spremljevalnih dogodkov razstave,
- število organiziranih vodstev po razstavi.

Pojasnilo: Ljubljansko barje je bilo do kolonizacije leta 1830 skoraj neposeljeno. Šele konec 19. stoletja lahko govorimo o večjem poseljevanju in zidanju hiš na kolih. Iznajdljivost ljudi in življenje v okolju močvirnatih področij in pogostih poplav sta prispevala k zelo samosvoji etnološki dediščini tega območja. S postavitvijo razstave o etnološki dediščini Ljubljanskega barja v stari šoli v Črni vasi (Center Barje) bomo spodbudili lokalno prebivalstvo k tesnejšemu povezovanju, obenem pa bomo odstrili nova vedenja o zgodovini tega področja. Razstava pomeni tudi pomembno turistično dopolnitev, saj je v neposredni bližini Plečnikove cerkve sv. Mihaela. Tako bosta skupaj tvorili dragoceno kulturno točko s področja dediščine na obrobju mesta.

5. cilj: Dokumentiranje in vzpostavitev arhiva javnih spomenikov MOL

Skrb za ohranjanje javnih spomenikov je ena ključnih nalog MOL na področju kulturne dediščine. Vzpostavitev digitalnega arhiva javnih spomenikov v lasti MOL sledi javnemu interesu varstva kulturne dediščine, in sicer dostopnosti in trajnemu hranjenju digitalnih vsebin kulturne dediščine. S sodobnimi tehnologijami lahko ohranjamo, 3D arhiviramo in digitaliziramo spomenike na območju MOL. Poleg 3D digitalizacije za potrebe arhiviranja je na podlagi pridobljenih podatkov v primeru hujših poškodb na javnih spomenikih mogoče izvesti popravilo oziroma v primeru odtujitve spomenika izdelati kopijo.

Ukrep: izvedba 3D skeniranja javnih spomenikov v lasti MOL in vzpostavitev arhiva na podlagi pridobljenih podatkov.

Čas izvedbe: 2020–2023. V letu 2020 priprava projekta in izvedba pilotnega skeniranja na vzorčnih primerih, v letu 2021 javno naročilo ter izvedba v letih 2022 in 2023.

Pričakovana učinka:

- zagotavljanje kakovosti varstva in ohranjanja kulturne dediščine,
- zmanjšanje tveganja izgube podatkov o javnih spomenikih.

Kazalnik: število 3D skeniranih spomenikov.

15. Kultura v javnem prostoru

Javne skulpture in kultiviranje javnih površin s kakovostnimi umetniškimi posegi

Cilj: Dvig kakovosti javnih skulptur v javnem prostoru

Ukrep: Vsa v javni prostor umeščena dela, ki jih financira MOL, se izvedejo v sodelovanju vseh organov Mestne uprave MOL z Oddelkom za kulturo.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Spodbujanje kakovosti umetniškega ustvarjanja, večanje raznovrstnosti javnih plastik, kultiviranje javnega prostora.

Kazalniki:

- število novih javnih skulptur,
- kakovost javnih spomenikov in njihove umeščenosti v prostor,
- število novih javnih natečajev za spomenike in skulpture v javnem prostoru.

Pojasnilo: Kultivirani, estetski, programsko živahni in za prebivalce in obiskovalce privlačni javni prostori so z vidika kakovosti življenja v mestu ključnega pomena in tudi navzven sooblikujejo podobo Ljubljane. Pri tem ključno vlogo igra prav umetnost. V ta namen se bodo na javnih površinah, v parkih in novih naseljih postavljale javne plastike vrhunskih likovnih ustvarjalcev in povezale arhitekturo, krajinsko arhitekturo in likovno umetnost. S povečanjem kakovosti likovne opreme javnega prostora in vključevanjem prebivalcev v njegovo sooblikovanje skrbimo za kultiviranje podobe mesta s kakovostnimi umetniškimi posegi.

16. Medpodročno sodelovanje

16.1 Kulturno-umetnostna vzgoja

Kulturno-umetnostna vzgoja je področje na presečišču vzgoje in izobraževanja ter kulture in je temeljna pravica posameznika. Skrb za dostopnost kakovostne kulturno-umetnostne vzgoje v otrokovem prostem in šolskem času sodi v javni interes MOL. Področje zajema tako vzgojo in izobraževanje o umetnosti in kulturi kot izražanje lastne ustvarjalnosti v vseh življenjskih obdobjih in na vseh področjih kulture in umetnosti.

V javnem interesu so skrb za kakovostne kulturno-vzgojne programe in projekte na vseh področjih kulture, omogočanje čim širšega dostopa do teh programov in projektov ter povezovanje med vzgojno-izobraževalnimi, socialnovarstvenimi in kulturnimi ustanovami.

MOL je ustanoviteljica javnega zavoda Pionirski dom - Center za kulturo mladih, katerega osnovno poslanstvo je izvajanje programov kulturno-umetnostne vzgoje. Zavod razvija širok nabor raznolikih programov kulturne in umetnostne vzgoje za otroke in mlade, s čimer kakovostno zapolnjuje primanjkljaje v formalnejših oblikah izobraževanja ter jih predvsem dopolnjuje z metodami, ki temeljijo na osebnem pristopu, spodbujanju posameznikove ustvarjalnosti in podpori pri iskanju lastnega izraza. Ob tem udeležencem ponuja prostor, kjer lahko raziskujejo, se osebno razvijajo, povezujejo z vrstniki in odpirajo v širše okolje. V zadnjih letih zavod krepi interdisciplinarnost znotraj programov, posebno pozornost namenja izobraževanju zaposlenih in strokovnih sodelavcev v vzgojno-izobraževalnih zavodih, v svoje programe vključuje profesionalne umetnike z različnih področij ter se povezuje z ostalimi akterji na tem področju. V okviru festivalov, ki jih izvajajo, še naprej uspešno izobražujejo mentorje ter tako omogočajo dvig kakovosti izvedenih gledaliških produkcij ter likovnih, filmskih in literarnih izdelkov.

V MOL od leta 2009 prirejamo festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri, ki otrokom, staršem, vzgojiteljem in učiteljem omogoča brezplačen ogled kakovostnih gledaliških, filmskih in glasbenih prireditev ter obisk delavnic v knjižnicah, muzejih in galerijah. Bobri so največji festival kulturno-umetnostne vzgoje v državi, v letu 2019 je dogodke v okviru festivala obiskalo preko 15.000 otrok in njihovih spremljevalcev.

Javni zavodi, katerih ustanoviteljica je MOL, in NVO s področja kulture izvajajo prepoznavne in kakovostne programe kulturno-umetnostne vzgoje: Kinobalon, projekt MOL generacije in Kinotrip v Kinodvoru, festivala Lutke in Zlata paličica v LGL, program Muzej v malem MGML, programi in projekti Pionirskega doma - Centra za kulturo mladih, Špil liga v Kinu Šiška, programi MGLC, MKL in programi NVO s področja kulture. Javni zavod Mladi zmaji v četrtih mladinskih centrih izvaja različne kulturne programe, s čimer predvsem mladim z manj priložnostmi in iz socialno šibkejših okolij omogoča stik s profesionalno umetnostjo. Prav tako projekte in programe na področju kulture in kulturno-umetnostne vzgoje pripravljajo v Živalskem vrtu Ljubljana, pogosto v sodelovanju z ostalimi akterji.

1. cilj: Vzpostaviti dolgoročnejša sodelovanja med javnimi zavodi, katerih ustanoviteljica je MOL, NVO s področja kulture in vzgojno-izobraževalnimi ustanovami

Ukrepi:

1. javne zavode spodbuditi, da do leta 2022 oblikujejo strategijo kulturno-umetnostne vzgoje, v katero so vključeni vzgojno-izobraževalni zavodi na območju MOL, ter strategijo razvoja programov za družine, ki jih izvajajo strokovno izobraženi kadri,
2. do leta 2021 vzpostaviti sistem gostujočih umetnikov v vzgojno-izobraževalnih zavodih,
3. vzpostaviti kontinuirano usposabljanje koordinatorjev kulturno-umetnostne vzgoje v vzgojno-izobraževalnih zavodih in kulturnih ustanovah po posameznih področjih,
4. v letu 2021 začeti izdajati mesečni e-novičnik o kulturnih dogodkih za otroke (vrtci in OŠ) na območju MOL za koordinatorje kulturno-umetnostne vzgoje,
5. vzpostaviti kontinuirana izobraževanja za starše o pomenu kulturno-umetnostne vzgoje za otroke, ki bi se izvajala v vzgojno-izobraževalnih zavodih.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: S pripravo strategij posameznih zavodov, ki bodo nastajale v sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi zavodi in družinami bomo vzpostavili platformo za premišljeno in dolgoročno načrtovanje programov kulturno-umetnostne vzgoje, kar bo pomembno prispevalo k vzgoji občinstva. Z novičnikom in izobraževanji za koordinatorje kulturno-umetnostne vzgoje bomo dosegli večjo obveščenost ključnih partnerjev pri načrtovanjih in izvedbah programov kulturno-umetnostne vzgoje.

Kazalniki:

- število strateških dokumentov na področju kulturno-umetnostne vzgoje,
- število partnerstev med kulturnimi in vzgojno-izobraževalnimi ustanovami,
- število gostovanj umetnikov v vzgojno-izobraževalnih ustanovah.

Pojasnilo: Za uspešno izvajanje programov kulturno-umetnostne vzgoje je ključno sodelovanje področja kulture in izobraževanja, saj zajema tako izobraževanje o umetnosti kot izražanje ustvarjalnosti. Kulturno umetnostna vzgoja je vpeta v vsa področja dejavnosti, učne predmete in šolske dejavnosti, njen osnovni cilj pa je v otroku spodbuditi potrebo po lastnem ustvarjanju.

2. cilj: Dvigniti delež mladih obiskovalcev kulturnih dogodkov (15–29 let)

Ukrep 1: Javne zavode MOL in NVO spodbuditi k oblikovanju strategije oziroma vsaj enega kontinuiranega programa za mlade pa tudi k razvoju projektov, ki bi omogočali večje vključevanje mladih v pripravo, izvedbo in obisk kulturnih prireditev.

Ukrep 2: Povečati število abonentov KUL abonmaja za 30 %.

Javni zavodi in NVO so na pobudo LGL v letu 2014 začeli izvajati KUL abonma, ki je mestni abonma za mlade od 15. do 25. leta. KUL abonma združuje produkcije različnih ljubljanskih javnih kulturnih zavodov in zajema različne veje umetnosti, od gledališča prek filma do glasbe in vizualnih umetnosti. Namen abonmaja je mladim omogočiti obisk čim bolj raznolike umetniške produkcije po dostopni ceni 25 evrov. V sezoni 2014/15 je imel KUL abonma 198 abonentov, v sezoni 2015/16 214, v sezoni 2016/17 228, v sezoni 2017/18 218, v sezoni 2018/19 pa 232. Z okrepljeno promocijo in iskanjem mladim zanimivih dogodkov ima abonma zagotovo večji doseg.

Ukrep 3: Opraviti raziskavo o kulturnih preferencah mladih.

Raziskava bo zajela reprezentativen vzorec mladih, z njo pa bi skušali ugotoviti, na kakšen način se mladi vključujejo v kulturno življenje in kakšne so njihove preference.

Pojasnilo: Kulturno-umetnostna vzgoja spodbuja domišljijo in prispeva k razvoju kreativnosti, estetskih kompetenc, iniciativnosti, inovativnosti, svobodnega, samostojnega in kritičnega razmišljanja, krepi avtonomijo ter zavest o kulturni identiteti in tako omogoča celosten razvoj posameznika. Je pomemben dejavnik socialne povezanosti med mladimi, zato je ključno, da kulturne ustanove in izvajalci oblikujejo programe in projekte, s katerimi bi dosegli mlade, predvsem pa skušajo mlade pritegniti že k njihovem snovanju. V Ljubljani poteka precej kulturnih programov in projektov, ki so namenjeni predvsem mladim (Kinotrip, festival Itn., KUL abonma, abonma Trasferzala, Šiškafejs, program Živel strip! itd.). Raziskavo bomo opravili do leta 2023.

3. cilj: Kulturno-umetnostna vzgoja za različne generacije

Ukrep: Razširitev koncepta kulturno-umetnostne vzgoje na različne generacije, ne zgolj mlade in najmlajše. Medgeneracijska gradnja občinstva, koordiniranje medsektorskega sodelovanja z izobraževalnimi institucijami izven kulture in šolstva.

Pojasnilo: Kulturno-umetnostno vzgojo je nujno razširiti v skladu s sodobnimi trendi v izobraževanju. Vseživljenjsko učenje je koncept, ki se ga v sodobno politiko izobraževanja vpeljuje že desetletja. V Evropi je do večjega poudarka prišlo od nastanka t. i. Lizbonske strategije. V luči stalnega procesa vzgoje občinstva je treba koncept kulturno-umetnostnega izobraževanja razširiti na vse generacije in v skladu s tem prilagoditi tudi razpisne pogoje in vsebine, da lahko vsem generacijam omogočimo dostop do vsebin kulturno-umetnostne vzgoje.

16.2 Kulturni turizem

Kulturni turizem je v MOL v obdobju zadnjih štirih let doživel intenziven razvoj. Mesto se kot turistična destinacija strateško usmerja v kulturni turizem v širšem pomenu. Ta vključuje široko paleto vrst od dediščinskega, filmskega in festivalskega do kulinarčnega in vinskega turizma, opredeljuje pa tudi doživetja, povezana z načinom življenja lokalnega prebivalstva. Kultura je izjemno pomemben del turizma, zato se MOL tržno vzpostavlja kot mesto kulture in umetnosti. Kulturo je smiselno ovrednotiti in ponujati turistom še naprej, vendar na osnovi trajnostnega razvoja, ne da bi jo izpostavili tveganjem.

Stanje: Glavni motiv za obisk Ljubljane v letu 2018 je po podatkih javnega zavoda Turizem Ljubljana ogled splošnih turističnih znamenitosti. Dve tretjini obiskovalcev sta prišli z namenom okušanja lokalne hrane in pijače ter ogleda arhitekture. Zaradi kulturnega dogodka (ogleda razstave, muzeja, galerije, obiska koncerta ali predstave) je Ljubljano obiskalo 17,9 % tujih obiskovalcev. Iz izkušenj in merjenj zadnjih let ugotavljamo, da je prav kultura najpogostejši motiv za obisk Ljubljane, v skladu s širšim razumevanjem kulturnega turizma.

Da bi povečali število kulturnih turistov in njihov delež v celotni strukturi turistov, smo pripravili Strateške smernice kulturnega turizma v Ljubljani (2017–2020). Glavna cilja dokumenta sta povečanje deleža domačih in tujih obiskovalcev, ki v Ljubljano prihajajo z motivom obiska kulturnih znamenitosti (arhitektura, muzeji in galerije) ter dogodkov in prireditev (koncerti, predstave, festivali), in dvig deleža tujih turistov med obiskovalci kulturnih dogodkov, zavodov in institucij oziroma zmanjšanje razkoraka med številom prihodov tujih turistov in deležem tujih obiskovalcev kulturnih dogodkov ter galerij in muzejev.

1. cilj: Povečati delež domačih in tujih turistov, ki Ljubljano obiščejo zaradi kulturne ponudbe

Ukrepi:

1. nadaljnja letna srečanja širše delovne skupine za kulturni turizem in Oddelka za kulturo, namenjena evalvaciji že izvedenih aktivnosti, načrtovanju nadaljnjih aktivnosti in izobraževanju ter predstavitvi trendov v (kulturnem) turizmu,
2. nadaljnje oblikovanje dveh rednih pozivov k predložitvi kulturnih programov za javne zavode in NVO, s katerimi izberemo do 10 vrhuncev leta v redni kulturni ponudbi Ljubljane, do 7 tradicionalnih mednarodnih festivalov/dogodkov v Ljubljani in do 3 specializirane (profilirane) mednarodne festivale/dogodke v Ljubljani,
3. nadaljnja izvedba vsakoletnega javnega razpisa za izvajanje kakovostnih kulturno-turističnih dogodkov na javnih površinah,
4. spodbujanje kulturnih institucij, zavodov, programskih izvajalcev in NVO, da redno in pravočasno sporočajo podatke o kulturnih vsebinah,
5. digitalizacija Plečnikove arhitekture (virtualni sprehod) z namenom, da se arhitekturno dediščino še bolj valorizira in naredi dostopnejšo za vse,
6. vzajemno trženje turističnih in kulturnih ponudnikov preko povezovanja med turističnimi in kulturnimi ponudniki z namenom povečati prepoznavnost Ljubljane kot evropske prestolnice s kakovostno kulturno ponudbo,
7. nadaljnje zbiranje in analiziranje podatkov o številu in izvoru tujih turistov v galerijah in muzejih z namenom učinkovitejše promocije,
 - oblikovanje priporočil za trženje kulturne ponudbe tujim turistom, ki bodo kulturnim ustanovam v pomoč pri komuniciranju s tujimi turisti.

Čas izvedbe: 2020–2023

Kazalniki:

- število turistov, ki prihajajo v Ljubljano zaradi kulturnih dogodkov,
- podaljšan čas bivanja turistov,
- število dogodkov, ki jih organizirajo javni zavodi in NVO v MOL na področju kulture in so vključeni v organizirano turistično ponudbo,
- aktivna in ažurirana spletna stran s kulturnimi vsebinami/zgodbami na spletnem mestu Visit Ljubljana,
- oblikovana priporočila za trženje kulturne ponudbe tujim turistom.

Pojasnilo: Turizem Ljubljana ima že vzpostavljeno partnersko sodelovanje s številnimi kulturnimi zavodi in NVO. Institucije redno sporočajo podatke za spletno mesto Visit Ljubljana. Turizem Ljubljana z nekaterimi kulturnimi institucijami in deležniki že sodeluje na sejnih in borzah v tujini oziroma jih trži s pomočjo turistične kartice. Skladno s Strateškimi smernicami kulturnega turizma v Ljubljani (2017–2020) so se vzpostavili mehanizmi sistematičnega partnerskega sodelovanja med ponudniki kulturnih vsebin in turističnim sektorjem ter učinkovit sistem obveščanja o kulturni ponudbi Ljubljane in komunikacije preko rednega kanala e-naslova kulturniturizem@visitljubljana.si. V okviru strategije razvijamo in prilagajamo obstoječo kulturno-turistično ponudbo za tuje turiste, kar obsega razvoj integralnih turističnih produktov, razvoj kulturno-turističnih doživetij (vodenja, sprehodi, ture), ki so prilagojeni potrebam in pričakovanjem sodobnega turista, izvajamo tudi vsakoletni javni razpis za sofinanciranje kulturno-turističnih prireditev na javnih površinah in oblikujemo redne pozive k predložitvi kulturnih programov, ukrepi pa predvidevajo še tesnejše sodelovanje med Turizmom

Ljubljana, kulturnimi zavodi, NVO in spodbujanje sodelovanja med zasebnim sektorjem ter ponudniki kulturnih vsebin.

2. cilj: Promovirati privlačno kulturno-turistično ponudbo izven ožjega mestnega središča, razširiti gibanje turistov v druge predele Ljubljane in vključiti lokalno prebivalstvo v organizirano turistično ponudbo

Ukrep: Razvoj Ljubljanskih kulturnih četrti.

Čas izvedbe: 2019–2022

Kazalnik: merjenje gibanja turistov.

Pojasnilo: Raziskava Analiza turistične potrošnje obiskovalcev Ljubljane (Ninamedia, 2018) kaže, da je prevladujoče gibanje turistov po Ljubljani omejeno na ožje mestno središče (nabrežje Ljubljanice od Zmajskega mostu do Karlovške oziroma Zoisove ceste, Kongresni trg, Čopova ulica, Slovenska cesta in Ljubljanski grad). Cilj je razširitev območja gibanja turistov na druge predele Ljubljane. Dodatna kulturna ponudba in oblikovanje prepoznavnih kulturnih četrti je eden od ukrepov, ki lahko doprinesejo k uresničevanju tega cilja. Kulturne institucije, zavodi, programski izvajalci, NVO in drugi subjekti se že povezujejo v kulturne, ustvarjalne in muzejske četrti. Četrti so za turiste zanimive, saj so obvladljive in na dosegu, hkrati pa združujejo možnosti različnih doživetij in dajejo poseben utrip mestu. Namen razvoja kulturnih četrti je tudi vključevanje lokalnega prebivalstva in s tem spodbujanje razvoja lokalnih dogodkov in produktov, ki bodo turistu ponudili pristno, avtentično doživetje.

3. cilj: Razvoj integralnih turističnih produktov s kulturnimi vsebinami

Ukrep 1: Oblikovanje priročnika za razvoj delnih in integralnih produktov s kulturno vsebino.

Čas izvedbe: 2021–2022.

Kazalnika:

- število novih integralnih turističnih produktov oziroma delnih turističnih produktov s prevladujočo kulturno vsebino,
- število domačih in tujih turistov, ki Ljubljano obiščejo zaradi kulturne ponudbe.

Pojasnilo: Raziskava na terenu je pokazala, da je trenutno na voljo izjemno malo integralnih turističnih produktov s kulturno tematiko in vsebinami. Tudi ko govorimo o mednarodno uveljavljenih festivalih v Ljubljani, večinoma ni mogoče kupiti paketnega programa, ki bi vključeval tako vstopnice kot nastanitev oziroma katero drugo turistično storitev. Zato so razvojni koraki v smeri spodbujanja tovrstnih turističnih produktov zelo pomembni. Konceptualna zasnova in vsebina pisnih priporočil so v prvem delu namenjena kulturnim institucijam (kako naj pripravijo vsebine, ki so privlačne za hotelirje in agencije), v drugem delu pa turističnim agencijam ter organizatorjem tur/potovanj. Priporočila vključujejo povezovanje organizatorjev mednarodnih festivalov in razstav s turističnim potencialom za turiste, da s ponudniki kulinarike (Okusi Ljubljane), nastanitev in s turističnimi agencijami pripravijo skupne pakete in vzajemno trženje; povezovanje javnih zavodov in NVO, ki so organizatorji posamičnih dogodkov z mednarodnim potencialom (koncerti, razstave, predstave) s prevozniki, nastanitvami in/ali turističnimi agencijami; povezovanje agencij in ponudnikov kulturnih doživetij z namenom priprave programov za ustvarjalne počitnice in drugih oblik kreativnega turizma; povezovanje bližnjih gledališč

in agencij z namenom oblikovanja mednarodnih abonmajev; povezovanje kulturne in gastronomske ponudbe.

4. cilj: Razvoj kulturno-turistične ponudbe, povezane z Unescovo svetovno kulturno dediščino v Ljubljani

Ukrep: Ljubljansko barje in reka Ljubljanica: priprava programa doživljajskega vodenja na temo koliščarjev v Ljubljani.*

Čas izvedbe: 2021–2022

Kazalnika:

- število obiskovalcev na vodenih ogledih na temo Ljubljanskega barja in Ljubljanice,
- prepoznavnost Ljubljanskega barja in Ljubljanice kot turističnih znamenitosti.

Pojasnilo: Reka Ljubljanica povezuje Ljubljansko barje s središčem Ljubljane. Kolišča Ljubljanskega barja so že vpisana na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine. Na Ljubljani je razvita ponudba turističnih voženj. Zgodbo Ljubljanice na privlačen način predstavlja razstava Moja Ljubljanica v doživljajskem razstavišču Ljubljanica na Vrhniki. Ogled lahko združuje eksponate, ki so povezani s koliščarji in so del zbirk v Mestnem muzeju Ljubljana in Narodnem muzeju Slovenije. Zgodbo najdenih predmetov lahko oplemenitimo z doživljajskimi elementi, ogledom prezentacije prazgodovinske civilizacije na Špici in vožnjo z deblakom (oz. barko).

*Izvajanje ukrepov na temo Ljubljanskega barja je vezano na vzpostavitev infrastrukture (interpretacijski center) in osnovnih pogojev (plovnost Ljubljanice, urejene kolesarske poti po Barju), ki so predpogoj za razvoj teh ukrepov.

16.3 Mladi v kulturi in umetnosti

Stanje

Kultura in umetnost sta tisti področji, kjer lahko mladi razvijajo svoje raznolike ustvarjalne zmožnosti in bistveno prispevajo h kakovosti življenja. Kultura je pomemben dejavnik socialne kohezivnosti, obenem pa tudi področje, kjer lahko ustvarjalni mladi najdejo priložnosti za svoje profesionalno udejstvovanje. Še posebej je danes to intenzivno v segmentu kreativnih industrij, kjer se pojavljajo tudi alternativne oblike organiziranja in poslovnih modelov. Kljub temu je ravno populacija mladih tista, ki jo je s kulturo izmed vseh najtežje doseči, saj opazamo, da je srednješolsko obdobje tisto, kjer izrazito upade interes za branje in obiskovanje kulturnih ustanov. Dijaki in študentje predstavljajo tako v Mestni knjižnici Ljubljana le 25,6 % vsega članstva, prav tako pa upad mladih v strukturi obiskovalcev opazajo v gledališčih. MKL se je leta 2010 v dokumentu *Da bodo še naprej obiskovali knjižnico: Oddelek za mladostnike v MKL*, posvetila kompleksnejšim pristopom pridobivanja mladih uporabnikov knjižnice, zlasti fantov, prednostno skozi igranje in videoigre. Dva javna zavoda imata za svoje poslanstvo izključno delo z otroki in mladimi, in sicer LGL in Pionirski dom - Center za kulturo mladih. Ciljni pristopi za mlade so zelo pomembni. *KUL abonma*, ki nagovarja srednješolce in študente s posebno ponudbo na področju gledališča, sodobnega plesa in filma, je odličen primer ustreznega pristopa s povezovanjem več producentov, ki delujejo na omenjenih področjih tako v javnem kot nevladnem sektorju. Pomemben dejavnik pri kulturnem opismenjevanju mladih je Kino Šiška, ki z različnimi programi nagovarja mlade: Špil liga povezuje dijaške glasbene skupine, Šiškafejš in Šiška freestyle sta

festivala urbane kulture mladih, izvedena v sodelovanju z Javnim zavodom Mladi zmaji, mlajše občinstvo pa najde program tudi v Indekšu. Močno izstopa tudi MGL, ki se pridobivanja mladega občinstva loteva sistematično in angažirano, rezultat pa je izjemno visok delež mladih abonentov, česar v drugih gledališčih ni. Tudi MGLC in MGML sta v zadnjem času razvila številne projekte, namenjene srednješolcem. Med projekti NVO pa velja kot primer dobre prakse izpostaviti Šilo, šolsko imprologo, ki srednješolce spodbuja h gledališkemu ustvarjanju, in programa Živel strip! ter Svetlobna gverila, ki vključujeta precejšnje število mladih ustvarjalcev. Na področju filma Kinodvor od leta 2016 izvaja program za mlade Kinotrip, ki ga pripravljajo in vodijo »mladi za mlade«. Na ta način postanejo aktivni programski in organizacijski člen v reproduktivni kinematografiji.

Kulturna strategija MOL ustrezno umešča izboljšanje položaja mladih v razvoj umetnosti in kulture, pri čemer se na področju kulture osredotočamo na mlade do 20 let, saj je to tisto ciljno občinstvo, ki ga je najtežje nagovoriti. Pri mladih po 15. letu zanimanje za kulturo začne upadati, obenem pa so mladi med 15. in 20. letom vendarle tako opredeljena skupina, da jo je mogoče nagovarjati z enakimi vsebinami. Strategijo bomo v naslednjem obdobju nadgradili s tremi prednostnimi vidiki kulturnega udejstvovanja mladih:

- z večjim poudarkom na tistih vsebinah, ki z vidika dostopnosti dosegajo boljše rezultate in nagovarjajo širši krog mladih (knjižnica, glasba, film),
- s sistematičnim pristopom k oblikovanju občinstva, ki posebej upošteva ciljno skupino mladih med 15. in 20. letom,
- s projekti, ki omogočajo mladim umetnikom zaposlitve ali stalnejše oblike angažiranja, med njimi tudi projekte s področja oblikovanja in kreativnih industrij, ki omogočajo razvitje ustvarjalnega potenciala mladih in obenem predstavljajo možnost za njihovo karierno pot.

Pomemben akter na tem področju je tudi Javni zavod Mladi zmaji, katerega poslanstvo je odpiranje prostora za kakovostno, aktivno in ustvarjalno preživljanje prostega časa mladih in ki deluje po načelih mladinskega dela. V okviru tega deluje neformalna akademija Basement. Ta nudi okolje za razvoj glasbene, gledališke in plesne dejavnosti z izvrstnimi tehničnimi pogoji, usposobljenim kadrom in mentorsko podporo. Mladi vstopajo v program s svojimi idejami in se s procesom učijo dela s tehnično opremo, z vsebinsko pripravo, z izpeljavo kreativnih idej in s končno produkcijo. Pomemben del je tudi učenje poštenega kulturnega managementa in promocije. Basement je prostor za vadbo glasbenih skupin, koncerte, okrogle mize, delavnice, nastope gledaliških ali plesnih skupin in produkcijo avdio izdelkov. Prav tako je učna baza za mnoge neformalne tehnične poklice s področja kulture (tonski tehnik, producent, lučkar, multimedijec ipd.). Basement poleg uporabe sodobnih spletnih omrežij vodi tudi lastni internetni radio, ki bo postal osrednji medij Javnega zavoda Mladi zmaji in obveščevalec za dejavnosti Mreže MC Ljubljana. Z delom na radijskem mediju mladi spoznavajo poklice in pridobivajo izkušnje in kompetence za delo na večjem mediju.

Javni zavod Mladi zmaji od leta 2020 s pomočjo mobilnega mladinskega centra Ljuba in Drago dostopa do delov Ljubljane, kjer ni infrastrukture za mlade, in tako izenačuje pogoje za vse mlade v mestu. V okviru uličnih festivalov in dogodkov meščanom omogoča brezplačen ogled kulturnih prireditev, ki jih izvajajo mladi, mladim pa omogoča izkušnjo prvih nastopov in organizacije.

Javni zavod Mladi zmaji je tudi partner projekta Kreativne Evrope BITE of Art – Naj te ugrizne umetnost, ki predstavlja podporo kandidaturi Ljubljane za Evropsko prestolnico kulture 2025. Gre za predstavitev novega poslovnega modela evropskim izvajalcem kulturnih dejavnosti sodobne umetnosti za vzgojo mladega občinstva. V okviru projekta »Naj te ugrizne umetnost« bodo z uporabo novih orodij za privabljanje novega, mladega občinstva v sodobno umetnost razvili inovativni poslovni model. Ta

predstavlja skupno vizijo kulturnih in umetniških organizacij, ki prihajajo iz Španije, Slovenije in Srbije. V projektu združujejo sodobno tržno, poslovno in komunikacijsko strokovno znanje z inovativnimi umetniškimi dogodki ter ustvarjajo paket, katerega bistven namen je na novo definirati pristop sodobne umetnosti do trga in je namenjen mladim kot novemu občinstvu sodobne umetnosti. Z njim bodo prispevali k zagotavljanju finančne stabilnosti izvajalcev kulturnih in umetniških dejavnosti. V današnji hitro spreminjajoči se družbi, ki jo oblikujejo hiter razvoj tehnologije, nove ideje, spremembe v komunikaciji in navadah ljudi, se različne panoge soočajo s ključnim izzivom – ali zavrniti prilagajanje novim razmeram okolja ali jih sprejeti in izkoristiti za lasten napredek. To danes velja tako za organizacije kakor tudi za kulturo in umetnost, ki sta obkroženi s spreminjajočimi se pogoji delovanja in postajata vedno bolj oddaljeni od navadnih državljanov, predvsem mladih. Izziv je na dveh ravneh:

1. način komunikacije med kulturnimi subjekti in mladimi ter
2. inovacija v smislu ponujene vsebine.

1. cilj: Povečati število mladih v MOL, ki so uporabniki kulture, za vsaj 10 % letno, za vsaj 2 % letno pa povečati število mladih v MOL, ki se dejavno vključujejo v kulturno ustvarjanje

Cilj je odpiranje prostora mladim umetnikom v različnih kulturnih zavodih, zlasti v javnih zavodih s področja kulture, katerih ustanoviteljica je MOL, ter spodbujanje mladih k večjemu obiskovanju kulturnih prireditev, branju knjig, večanju njihove bralne in medijske pismenosti ipd.

Ukrep 1: Javni zavodi MOL s področja kulture oblikujejo razvojni projekt, ki se osredotoča na večanje dostopnosti kulturnih dobrin za mlade in povečuje delež mladih, ki najdejo zaposlitev na področju kulture.

Področje kulture ima v MOL glede uresničevanja tega cilja izjemen potencial. Javni sektor v kulturi na ta način dobiva potrebno notranjo kadrovsko dinamiko, ki je upočasnjena zaradi omejevanja zaposlovanja in starostne strukture zaposlenih na umetniških delovnih mestih. Iz naslova zaposlitev mladih za čas trajanja projektov in iz naslova opredelitve določenega števila delovnih mest, ki so vezana na zaposlovanje mladih ustvarjalcev, lahko zavodi dobijo pomemben razvojni zagon in okrepijo svoje programe. Drugi del ukrepa se nanaša na oblikovanje pristopov, ki bodo na vseh področjih kulture in umetnosti v MOL spodbujali razvoj občinstva, različnih ciljnih skupin, med katerimi imajo posebno mesto mladi med 15. in 20 letom. Pri tem je še posebej ključna vloga javnih zavodov s področja kulture in upravljalcev javne kulturne infrastrukture ter JSKD. Ukrep predvideva, da takšen projekt izpelje nekaj akterjev mestne kulture skupaj in tako zagotovi večjo uspešnost projekta ter morebiti njegove trajnejše učinke.

Ukrep 2: Do leta 2023 povečati število abonentov KUL abonmaja za vsaj 30 %.

Potencial KUL abonmaja je bistveno večji od trenutnega števila abonentov (198 v letu 2014). Sodelovanje 11 kulturnih ustanov, od mestnih do državnih javnih zavodov ter NVO je izvrsten primer dobre prakse in zavedanja teh ustanov, kako pomembno je nagovoriti mlade med 15. in 20. letom in jim omogočiti, da postanejo kritični in razgledani obiskovalci kakovostnih kulturnih dogodkov. V letu 2014 so si za 23 evrov mladi abonenti lahko ogledali 12 dogodkov s področja gledališča, glasbe, kina in razstavne dejavnosti, v letu 2015 pa 13 za enako ceno. Vse to govori o tem, da je treba ta projekt močnejše promovirati in ga tudi oblikovati po željah in potrebah mladih. Eden od ključnih razvojnih preskokov projekta bo intenzivno vključevanje mladih že v nastajanje programa, tj. v vse faze izvedbe projekta in ne le v fazo njegove promocije.

Ukrep 3: Povečati delež mladih vseh starostnih skupin k obiskovanju MKL in večanje deleža bralcev med mladimi, zlasti v starostni skupini 15–20 let, tako z rednim obiskovanjem s strani vseh osnovnih šol in vrtcev kot z izvedbo ciljnega promocijskega projekta Mladi obiskujemo MKL!, ki ga knjižnica zasnuje skupaj z mladimi.

Navajanje na obiskovanje splošnih knjižnic je izredno pomembno za oblikovanje trajnih bralnih navad, zato je ključno, da otroci že v času predšolske vzgoje, zlasti pa skozi devetletko poleg šolskih knjižnic obiskujejo tudi splošne knjižnice, saj bodo tako ostali njihovi uporabniki tudi po zaključku šolanja. Pomembno je to navado širiti tudi na raven družinskega branja in družinskega obiskovanja knjižnic. Do leta 2017 bo MKL oblikovala sklop storitev, ki bodo namenjene ciljni skupini mladih (večinoma srednješolcem) z namenom povečati aktivno vključenost mladih v knjižnico. Pri pripravi in izvajanju storitev za ciljno skupino mladih bo MKL vključevala ideje, sposobnosti in znanja mladih pri oblikovanju vsebin, vodenju in izvajanju vsebin. Pri pripravi in izvajanju storitev za ciljno skupino mladih bo MKL sodelovala in oblikovala partnerstva z različnimi izvajalci s področja mladinskega sektorja.

MKL je med ciljno skupino mladih vzpostavljena kot fizični in virtualni prostor za dostop do neformalnega in priložnostnega učenja. Delavnice, tečaji, e-učilnica, spletne vsebine kot oblike posredovanja znanja in informacij vključujejo različne oblike opismenjevanja mladih: informacijska, digitalna, finančna, zdravstvena, avdio in vizualna ter medijska pismenost. Vsebine so oblikovane na različnih stopnjah zahtevnosti glede na raznoliko strukturo ciljne skupine mladih med 15. in 20. letom starosti.

Ukrep 4: Javni zavodi s področja kulture v MOL in upravljalci javne kulturne infrastrukture od leta 2016 naprej najmanj en cilj v svojem letnem programu usmerijo izrecno v populacijo mladih med 15. in 20. letom, pri čemer se povezujejo z ustanovami, ki delujejo na področju mladinskega sektorja, in v načrtovanje teh aktivnosti vključijo mlade.

Javni zavodi s področja kulture imajo enega izmed najpomembnejših ciljev v kulturni strategiji MOL večanje dostopnosti kulture in pridobivanje novega občinstva. V tem smislu so mladi obiskovalci in potencialni mladi ustvarjalci njihov strateški in dolgoročni cilj. Javni zavodi bodo v obdobju 2020–2023 svoje cilje glede mladih umestili v svoje srednjeročne razvojne dokumente.

Pričakovani učinki: Sistematično delo z mladimi v javnih zavodih na področju kulture z namenom povečanja tako obiska kulturnih prireditev ter ustvarjalnosti kot zanimanja za poklice v kulturi med mladimi, spodbujanje bralne kulture med mladimi.

2. cilj: Vzpostavitev spletnega kanala za delovanje virtualnega »Radia Basement« – internetni medij za sporočanje, angažiranje in dialog med mladimi

Ukrep: Podpora oblikovanju ekipe mladih izvajalcev s pomočjo izkušenih mentorjev.

Čas izvedbe: 2020–2025

Pričakovani učinki: Vzpodbuditev kritičnega premisleka in refleksije, zvišanje nivo javnega dialoga, omogočanje ustvarjalnosti, razvijanje razumevanja kulture in medkulturnega dialoga. V letu 2025 bo Radio Basement glas LJ 2025 in velik del našega programa bo pokrival dogajanje na EPK 2025.

Pojasnilo: Vsebina Radia Basement podpira kulturo v najširšem pomenu besede. Cilj je ustvariti skupnostni radio, na katerem mladi ustvarjajo aktualne vsebine za mlade in pri tem sledijo visokim

standardom kakovosti. V središču bodo ključne teme, ki so relevantne za skupnost in posameznika. S produkcijo vključujočega radijskega programa bomo soustvarjali strpno in odprto družbo.

Palača Cukrarna

Ukrep: Do leta 2023 v središču mesta vzpostaviti večji mladinski center znotraj mreže Mladinskih centrov Ljubljana.

Pojasnilo: Posebno pozornost bomo pri oblikovanju mreže Mladinskih centrov Ljubljana posvetili možnosti, da znotraj mreže vzpostavimo večji in glede na programsko strukturo kompleksnejši center, ki bi poleg zagotavljanja programov za mlade v središču Ljubljane nastopal tudi kot stičišče vseh, ki se profesionalno ukvarjajo z izboljšanjem položaja mladih in delujejo v mladinskem sektorju. Tak center bo koordiniral tiste dele programa znotraj mreže centrov, ki bodo skupni vsem članom in bodo tvorili prepoznavnost mreže. Center je previden v Palači Cukrarna in bo dejavnost mladinskih centrov vsebinsko povezoval z dejavnostjo knjige in literature. Če Ljubljana pridobi naziv Evropska prestolnica kulture za leto 2025, bomo v začetku leta 2021 preučili možnost, da bi bila Palača Cukrarna začasno sedež organizacije, ki bo zadolžena za izvedbo projekta EPK 2025.

16.4 Participativni (skupnostni) projekti v četrtih skupnostih MOL

Cilj: Krepitev občutka povezanosti in pripadnosti lokalni skupnosti med prebivalci sedemnajstih četrtih skupnosti MOL prek t. i. »skupnostnih projektov«

Ukrep: Nov ciljni razpis za projekte, nastale na podlagi pobud prebivalcev in prebivalk MOL, ki krepijo občutek medsebojne povezanosti in pripadnosti lokalnemu okolju.

Čas izvedbe: 2021–2023

Pričakovani učinki:

- bogatejše kulturno in družabno življenje v četrtih skupnostih MOL,
- okrepljena identiteta prebivalcev in prebivalk MOL z lokalnimi okolji, v katerih živijo,
- večja kulturna prepoznavnost posameznih naselij in četrtih skupnosti MOL,
- izmenjava znanj in izkušenj o skupnostnih projektih na celotnem območju MOL in LUR.

Kazalniki:

- število prijav,
- število realiziranih projektov na podlagi ciljnega razpisa,
- število aktivno vključenih prebivalcev in prebivalk MOL v izvedbo izbranih projektov.

Pojasnilo: MOL se urbanistično razvija kot policentrično mesto. V skladu s to vizijo želimo okrepiti lokalna središča znotraj sedemnajstih četrtih skupnosti MOL, in sicer kot središča kulturnega in družabnega življenja. Z namenom spodbujanja t. i. »skupnostnih projektov« bomo uvedli nov ciljni razpis, ki bo omogočil prebivalcem in prebivalkam vseh 17 četrtih skupnosti, da sami predlagajo projekte, vključno z lokacijami za njihovo izvedbo, za katere menijo, da lahko izboljšajo kakovost življenja. Cilj je ustvariti mrežo novih ustvarjalno-skupnostnih žarišč na celotnem območju MOL. Še več, v kontekstu regionalnega kulturnega sodelovanja se bodo ljubljanska lokalna središča povezovala z drugimi lokalnimi središči znotraj 25 občin LUR, in sicer prek skupnih projektov, ki slonijo na kulturi. Pojem kulture se pri tovrstnih projektih uporablja v širšem pomenu besede in vključuje razne prakse, ki so značilne za sodobni način življenja v mestu, kot so urbani skupnostni vrtovi, urbani športi ipd.

Mestni inkubator, ki deluje v okviru javnega zavoda Mladi zmaji, v delni meri ta cilj že uresničuje. Je instrument za sofinanciranje mladinskih lokalnih pobud, ki izboljšujejo kakovost življenja v mestu. Izvajanje programa »Kaj je dobro in je lahko še boljše?« pomaga aktivnim mladim od 18. do 29. leta v Ljubljani ideje spreminjati v projekte. Sestavljajo ga delavnice, mentorstvo in finančna podpora.

16.5 Kulturni programi za večjo socialno vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin

Cilj: Večja socialna vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin s pomočjo kulture

Ukrep: Nov ciljni razpis za projekte, ki krepijo udeležbo oseb iz ranljivih družbenih skupin v kulturnem življenju.

Čas izvedbe: 2021–2023

Pričakovana učinka:

- povečanje števila projektov NVO s področja kulture, ki dosegajo socialno kohezivne učinke kulture,
- večja dostopnost kakovostnih kulturnih in umetniških vsebin pripadnikom ranljivih skupin.

Kazalnika:

- število realiziranih projektov na podlagi ciljnega razpisa,
- število pripadnikov ranljivih družbenih skupin, ki bodo vključeni v izbrane projekte.

Pojasnilo: Udeležba v kulturnih in umetniških dejavnosti je pomemben vidik vključenosti v družbeno življenje. Pripadniki ranljivih skupin lahko imajo omejen dostop do kulturnih in umetniških vsebin, in sicer zaradi različnih okoliščin, kot so neugodne gnotne razmere, geografska izoliranost, invalidnost itn. Da bi presegli tovrstne omejitve, bomo uvedli nov ciljni razpis kot podporo participativnim kulturnim projektom, ki krepijo socialno povezanost in vključenost pripadnikov ranljivih skupin v družbeno življenje. Namen razpisa je spodbujanje pripadnikov ranljivih skupin, da se aktivno vključijo v kulturno življenje. Z razpisom bomo hkrati okrepili kompetence NVO, ki izvajajo aktivnosti s pripadniki ali za pripadnike ranljivih skupin.

17. Kreativna Ljubljana

17.1 Kulturne in kreativne industrije

V MOL so se zadnja leta razvile številne nove organizacije, pobude, prostori in iniciative na področju kreativnih industrij, ki pomembno prispevajo k razvoju ljubljanske kreativne mreže. MOL je na področju javno-zasebnega partnerstva v zadnjih desetih letih redno identificirala razvojni potencial v četrtinskih skupnostih ter spodbudila in podprla razvoj številnih partnerskih projektov, kot so Knjižnica REČI, Vodnikova domačija, CK Španski borci in mobilni mladinski center Ljuba in Drago. Vzporedno MOL izvaja dolgoročni načrt širjenja kulturnega dogajanja izven mestnega središča tudi z lastnimi ustanovami: Ustvarjalni Center Švicarija, Kino Šiška, Tobačna 001, RogLab, Galerija Cukrarna in Palača Cukrarna. Nenazadnje kreativni sektor podpira tudi z neprofitnim oddajanjem preko sto pisarniških in delovnih prostorov za NVO.

1. cilj: Zagotovitev trajnejših in stabilnih pogojev za razvoj področja kreativnih industrij v MOL ter večja prepoznavnost dejavnosti in akterjev

Ukrepi:

1. spodbujanje dialoga z organizacijami s področja kulturnih in kreativnih industrij (v nadaljnjem besedilu: KKI),
2. podpora pri reševanju prostorskih potreb za produkcijo, promocijo in distribucijo izdelkov ustvarjalcev,
3. spodbujanje partnerstva z obstoječimi organizacijami, iniciativami in kreativnimi vozlišči ter podpora nadaljnjemu razvoju kreativnih četrti izven mestnega središča,
4. spodbujanje souporabe v javni kulturni infrastrukturi,
5. spodbujanje mednarodnega sodelovanja in črpanja evropskih sredstev,
6. sistematično povezovanje z vladnimi strategijami.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Z dialogom z akterji s področja KKI se bo lahko MOL učinkoviteje odzivala na izzive in potrebe kreativnega sektorja ter jih vključevala v svoje strateške načrte. Sodelovanje med ustvarjalnimi vozlišči bo privedlo do povezovanja programov in s tem kvalitetnejše in bolj raznolike kulturne ponudbe. S spodbujanjem souporabe javne kulturne infrastrukture bo MOL učinkoviteje zapolnila prostorske kapacitete svojih kulturnih ustanov, obenem pa bodo te pridobile bolj raznolika in številnejša občinstva. S sofinanciranjem programov, podprtih z evropskimi sredstvi, bo MOL spodbujala povezovanje lokalnih akterjev z mednarodnim prostorom ter s tem dostop do relevantnih mednarodnih trendov, idej in partnerskih mrež. S sistematičnim povezovanjem lokalnih aktivnosti z vladnimi strategijami bosta prestolnica in država omogočili razvoj relevantnih programov in močnejših finančnih vzvodov za spodbujanje kreativnega okolja.

Kazalniki:

- vsaj en razpis letno za uporabo prostorov za potrebe produkcije in promocije izdelkov ustvarjalcev,
- letna srečanja s predstavniki kreativnih vozlišč,
- ena nova oblika souporabe prostora letno v kulturnih ustanovah,
- nadaljnji razpisi za sofinanciranje programov, ki so financirani z evropskimi sredstvi na področju kreativnih industrij.

2. cilj: Nadaljevanje dejavnosti pilotnega projekt RogLab**Ukrepa:**

1. nadaljnja podpora delovanju RogLaba v upravljanju MGML in spodbujanje črpanja evropskih sredstev,
2. sinhronizacija partnerskih programov.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Pilotni projekt RogLab bo še naprej izvajal svoje dejavnosti in jih v prihodnjih letih nadgradil s sinhronizacijo partnerskih programov. Na področju izobraževanja bo vzpostavil nova partnerstva z lokalnimi visokošolskimi ustanovami. Na področju razvojnih in družbenokoristnih projektov bo stremel k ciljem trajnostnega razvoja, navedenim v Agendi 2030 in Strategiji razvoja Slovenije 2030. Na področju mednarodnega sodelovanja bo RogLab kandidiral v evropskih programih skupaj s sorodnimi organizacijami (Program Srednja Evropa, Erasmus+ ipd.), vzpostavil tesnejša

sodelovanja z evropsko in globalno mrežo izdelovalnic ter še naprej pripravljaj mednarodne natečaje. Nacionalno mreženje bo RogLab okrepil z izvajanjem programa mobilnega laboratorija FabBox.

Kazalniki:

- število uporabnikov in obiskovalcev,
- število partnerjev in financerjev,
- število novih razvojnih projektov,
- število (mednarodnih) koprodukcij projektov.

Pojasnilo: Pilotni projekt RogLab deluje od leta 2012. Deluje kot mini vozlišče ustvarjalnih dejavnosti s poudarkom na dostopnosti produkcijskih orodij za mala in srednja podjetja, samostojne ustvarjalce, NVO in druge partnerske organizacije. Njegov namen je v malem merilu razvijati in v praksi preskušati vsebine, partnerstva in načine delovanja, ki bi po prenovi nekdanje tovarne lahko našli svoje nadaljevanje in nadgradnjo v novem Centru Rog. Deluje na področjih arhitekture, oblikovanja in sodobne umetnosti, obenem pa intenzivno spodbuja medsektorsko sodelovanje, tako z izobraževalnimi in znanstvenimi ustanovami kot z gospodarstvenim, okoljskim in prostorskim sektorjem. Omogoča zgodnje vključevanje domačih in mednarodnih deležnikov v proces razvoja Centra Rog ter preverbo interesa za sodelovanje pri programu in njegovem prihodnjem delovanju. Glavne dejavnosti RogLaba so upravljanje digitalnega proizvodnega laboratorija ter ponudba strokovne in tehnične podpore ustvarjalcem in producentom s ciljnih področij; vzpostavljanje javno-javnih, javno-zasebnih in javno-civilnih partnerstev s poudarkom na meddisciplinarnem in medsektorskem povezovanju ter upravljanje partnerske mreže; izvajanje programov kulturno-umetnostne vzgoje in programov usposabljanj z namenom ozaveščanja strokovne in splošne javnosti o pomenu kreativne uporabe novih proizvodnih tehnologij; izvajanje družbenokoristnih razvojnih projektov, ki odgovarjajo na izzive 21. stoletja. Vzpostavlja nacionalna in mednarodna sodelovanja z namenom dolgoročnega oblikovanja mednarodne mreže partnerstev za bodoči Center Rog. MOL je leta 2018 za RogLab prejela mednarodno nagrado za inovativnost Eurocities Innovation Award.

17.2 Center Rog

Center Rog bo javni prostor, ki bo s sodobno infrastrukturo, visoko usposobljenim kadrom in mednarodnimi povezavami ustvarjalcem, organizacijam, podjetjem in posameznikom omogočal ustvarjalno podporno okolje za razvoj inovativnih projektov, ki bodo prispevali k trajnostnemu in družbeno odgovornemu razvoju, s prenosom znanj, ki so ključna za krožno preobrazbo in omogočajo vključitev kreativnih skupnosti v krožne poslovne modele.

Vizija

Z oživitvijo tovarne Rog v Center Rog bomo vzpostavili povezavo mestnega središča z novonastajajočim kulturnim središčem ter Galerijo Cukrarna in Palačo Cukrarna. Revitalizacija območja Roga obsega prenovu in preureditev tovarne Rog, izgradnjo nujno potrebnih parkirišč v kleti in preureditev tovarniškega dvorišča v večnamenski park.

Organizacijska struktura

Center Rog bo nepridobitna organizacija, ki bo omogočila razvoj prostora za sodelovanje in povezovanje med kulturnimi, izobraževalnimi in znanstvenimi ustanovami, gospodarstvom, NVO ter posamezniki iz Slovenije in tujine. Delovala bo kot proizvodni, izobraževalni, predstavitveni in družabni prostor z vsebinskim poudarkom na družbeni odgovornosti kot delu širše trajnostne naravnosti mesta in družbe.

Druženokoristne strokovne vsebine

Vzpostaviti želimo nov model produkcijskega prostora, ki bo omogočal infrastrukturno in programsko podporo malim in srednjim podjetjem, NVO in samostojnim ustvarjalcem iz t. i. kreativnega sektorja ter spodbujal meddisciplinarno sodelovanje, ki je potrebno za spopadanje z izzivi, ki jih prinaša hitro spreminjajoče se tehnološko, kulturno, ekonomsko in politično okolje v času 4. industrijske revolucije. Vsebinsko bo center namenjen podpori druženokoristnim projektom, sledil bo načelom varovanja okolja, krožne ekonomije in družbene pravičnosti. Glede na sedanje stanje okolja in vse večje zahteve mlajših generacij za okoljsko in družbeno pravičnost bodo produkti in družbene inovacije, ki bodo sledili zgornjim načelom, v kratkem na trgu dragocenejši kot klasične potrošne dobrine.

Prostor namenjen souporabi

V štirih etažah na 8.500 m² bodo v pritličju proizvodni prostori in skupne delavnice, in sicer od izdelovalnih delavnic s sodobnimi računalniško vodenimi tehnologijami in zelenega laboratorija do lesarskih in tekstilnih delavnic, pa tudi takšnih, ki temeljijo na tradicionalnejših metodah in tehnikah. V prvem nadstropju bo večnamenska razstavna in družabna dvorana, v drugem bodo individualni delovni prostori, v mansardi pa administracija centra. V lokalih s pogledom na Ljubljano bo prostor za komercialno oddajo kavarnicam in trgovinam, s čimer bo zagotovljena delna finančna podpora za izvajanje neprofitnih programov. S to programsko zasnovo bomo stavbo tovarne ohranili v njeni prvotni funkciji, saj bo tudi v prihodnje delovala kot tovarna, vendar decentralizirano in z novimi sodobnimi vsebinami, ki jih zahteva naš čas.

Povezava s sosesko in okoliškim prebivalstvom

V življenje Centra Rog želimo vključevati tudi okoliško prebivalstvo. Skupne delavnice ne bodo namenjene le profesionalnim ustvarjalcem, saj bodo s programi omogočale ustvarjanje tudi ljubiteljem, študentom in otrokom. Del prostorov bo namenjen javni knjižnici, da ponudi dodatne storitve, ki podpirajo vključevanje vseh generacij uporabnikov. Ta knjižnica bo vključevala tudi specializirano zbirko gradiv s področja arhitekture, oblikovanja in kreativnih industrij. Nenazadnje bo vsem prebivalcem in obiskovalcem MOL namenjen tudi novi javni park, ki bo nastal na nekdanjem tovarniškem dvorišču.

Mednarodna vpetost in referenčnost

Ambicija Centra Rog je postati referenčna organizacija v regiji na področju spodbujanja druženokoristnih idej, produktov in storitev. V ta namen bo nova institucija v sodelovanje pritegnila referenčne strokovnjake in mednarodno priznan kader. Center Rog bo vpet v mednarodno mrežo podobnih centrov.

1. cilj: Izboljšanje infrastrukturnih pogojev za ustvarjalce in producente na področju kulturnega in kreativnega sektorja s ciljem povečanja produkcije na teh področjih in zvišanja kakovosti projektov

Ukrepi:

1. prenova stavbe nekdanje tovarne Rog in ureditev njenega območja,
2. zagotavljanje novih produkcijskih prostorov,
3. dostopnost do različnih sodobnih tehnologij,
4. zagotavljanje informacijske, kadrovske, strokovne in tehnične podpore po meri uporabnika,
5. zagotavljanje finančne podpore ustvarjalcem in producentom s ciljnih področij v obliki ciljnih razpisov in koprodukcij,

6. zagotavljanje knjižnične mreže v centru mesta s specializirano strokovno literaturo,
7. povezovanje z lokalnimi in mednarodnimi deležniki s področja KKI,
8. povezovanje z nacionalnimi strategijami in programi.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: S kakovostno ponudbo in dostopnostjo produkcijske infrastrukture in storitev bo Center Rog postal živahno meddisciplinarno ustvarjalno središče; bistveno bo spodbudil razvoj ciljnih področij tako v kvalitativnem kot kvantitativnem smislu. Ponudba rezidenčnih delovnih prostorov bo omogočala dvosmerno izmenjavo slovenskih in tujih umetnikov, ustvarjalcev in raziskovalcev.

Kazalniki:

- število družbenokoristnih projektov na ciljnih področjih arhitekture in oblikovanja,
- število koprodukcijskih projektov,
- število uporabnikov,
- število obiskovalcev,
- usklajenost z nacionalnimi strategijami,
- prepoznavnost Centra Rog na mednarodnem prizorišču.

2. cilj: Sistematična podpora in razvoj kreativnih industrij

Ukrepi:

1. zagotovitev strokovnega pokrivanja področja kreativnih industrij na nivoju MOL,
2. ustanovitev Centra Rog kot žarišča razvoja na ciljnih področjih,
3. zagotovitev visoko usposobljenih kadrov s strokovnimi, poslovnimi in upravljavskimi znanji ter medpodročnimi in medkulturnimi kompetencami,
4. vzpostavitev prožnega upravljavskega modela s sistematičnim vključevanjem mednarodnih in domačih deležnikov s ciljnih področij ter gospodarstva, izobraževanja in raziskovanja v delovanje Centra Rog; spodbujanje partnerstev z zasebnimi podjetji, NVO in javnimi ustanovami za povezovanje znotraj kulturnega sektorja in kulture z drugimi sektorji,
5. spodbujanje meddisciplinarnega in medpodročnega obravnavanja tem, ki se kažejo kot ključni družbeni izzivi sodobnega časa,
6. zagotavljanje pogojev za izvajanje kakovostne produkcije s ciljnih področij,
7. spodbujanje vseživljenjske ustvarjalnosti s ponudbo pedagoških in andragoških programov ter spodbujanje strokovnega razvoja z zagotavljanjem izobraževalnih programov in podpore teoretski refleksiji,
8. sistematična promocija dejavnosti Centra Rog v domači in mednarodni javnosti s ciljem, da se vzpostavi pomembno regionalno kreativno središče,
9. sistematično povezovanje z relevantnimi vladnimi strategijami za promocijo kreativnega sektorja, medpodročnega povezovanja, izobraževanja itn.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki: Center Rog bo bistveno prispeval k dvigu kakovosti in obsegu dejavnosti na ciljnih področjih ter k oblikovanju novih ustvarjalnih partnerstev. Postal bo referenčna točka podpore ustvarjalnosti v regionalnem merilu. Vključeval bo posameznike, javne ustanove, NVO, mala in srednja podjetja, gospodarske družbe, izobraževalne ter raziskovalne ustanove z namenom, da se ustvarijo medsektorska sodelovanja, ki lažje odgovarjajo na kompleksne izzive 21. stoletja. Center Rog bo

ozaveščal in izobraževal profesionalno in splošno javnost o sodobnih družbenih problematikah in pristopih k njihovem reševanju. S sistemsko podporo in promocijo ciljnih področij bo Center Rog vstopil v mednarodno mrežo primerljivih centrov v Evropi. Sistematično povezovanje z vladnimi strategijami bo omogočilo potrebne pogoje za sodobni razvoj kreativnega sektorja: orodja spodbujanja medpodročnega projektnega povezovanja, zgodnje izobraževanje na področju oblikovanja, umetnosti in novih proizvodnih tehnologij, finančna sredstva za podporo razvojnih projektov.

Kazalniki:

- število partnerstev z zasebnimi podjetji, NVO, javnimi izobraževalnimi ter raziskovalnimi ustanovami,
- število (mednarodnih) koprodukcijskih projektov,
- število uporabnikov,
- število obiskovalcev,
- mednarodna prepoznavnost Centra Rog kot trajnostne in družbenokoristno naravnane ustanove.

18. Regionalno kulturno sodelovanje

Cilj: Krepitev sodelovanja MOL s 25 občinami Ljubljanske urbane regije na področju kulture

Ukrepi:

1. podpora projektom, ki vključujejo regionalne partnerje,
2. podpora javnim kulturnim zavodom MOL za tesnejše sodelovanje s kulturnimi, izobraževalnimi in turističnimi organizacijami, ki delujejo na območju LUR,
3. možnost za izvajalce štiriletnih javnih kulturnih programov, da določene programske enote izvedejo na območju drugih občin LUR in ne nujno na območju MOL,
4. podpora projektom kulturno-umetnostne vzgoje, ki prispevajo k razvoju občinstev na regionalni ravni,
5. podpora projektom, ki prispevajo k večji mobilnosti umetnikov in umetnic znotraj LUR.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki:

- okrepljeno sodelovanje kulturnih producentov na regionalni ravni,
- povečanje števila obiskovalcev kulturnih prireditev,
- nova regionalna kulturna identiteta,
- večja mobilnost umetnikov in umetnic znotraj LUR,
- ustvarjanje novih občinstev.

Kazalniki:

- število kulturnih projektov, ki bodo realizirani v koprodukciji z regionalnimi partnerji,
- število seminarjev, delavnic in drugih projektov s področja kulturno-umetnostne vzgoje, ki jih bodo ljubljanski kulturni producenti izvedli na območju drugih občin LUR,
- število projektov za večjo mobilnost umetnikov in umetnic,
- število obiskovalcev kulturnih dogodkov v okviru regionalnih koprodukcij.

Pojasnilo: Kulturno življenje Ljubljane ni omejeno zgolj na administrativne meje MOL, temveč je v številnih ozirih tesno povezano z njenim zaledjem. To navsezadnje potrjuje tudi podatek o povečanju števila delovnih migrantov, ki se je od leta 2000, ko je v Ljubljano prihajalo na delo 70.660 delovnih

migrantov, povečalo na zdajšnjih 127.660 delovnih migrantov. Največ delovnih migracij poteka znotraj LUR, povečuje pa se število delovnih migracij tudi iz drugih središč izven regije: Kranja, Novega mesta, Celja, Postojne itn. Iz Ljubljane se v druge občine na delo vozi 22.000 zaposlenih, predvsem v Domžale, Kranj in Trzin. Od leta 2000 se je število dnevnih migrantov iz MOL v druge občine podvojilo. V Ljubljano dnevno ali tedensko prihaja tudi približno 40.000 dijakov in študentov. Polovica študentov v Ljubljani je iz LUR. Enako kot prebivalci in prebivalke MOL so tudi dnevni migranti in migrantke, skupaj z drugimi obiskovalci, deležni bogate kulturne ponudbe MOL.

Kandidatura MOL za naziv EPK 2025 je spodbudila intenzivnejše sodelovanje MOL s 25-imi občinami LUR tako na področju kulture kakor na drugih področjih, ki so tesno povezana s kulturo, kot so turizem, izobraževanje, kreativne industrije in prometna povezanost. Svet LUR je 11. julija 2019 soglasno sprejel Sklep podpora h kandidaturi MOL za pridobitev naziva EPK 2025. Na podlagi tega sklepa so župani in predstavniki 26 občin LUR 13. septembra 2019 podpisali sporazum o sodelovanju pri skupnem projektu kandidature MOL za naziv EPK 2025. S tem je kandidatura MOL postala skupna kandidatura vseh 26 občin LUR: MOL, Občine Borovnica, Občine Brezovica, Občine Dobrepolje, Občine Dobrova - Polhov Gradec, Občine Dol pri Ljubljani, Občine Domžale, Občine Grosuplje, Občine Horjul, Občine Ig, Občine Ivančna Gorica, Občine Kamnik, Občine Komenda, Občine Litija, Občine Logatec, Občine Log - Dragomer, Občine Lukovica, Občine Medvode, Občine Mengeš, Občine Moravče, Občine Škofljica, Občine Šmartno pri Litiji, Občine Trzin, Občine Velike Lašče, Občine Vodice in Občine Vrhnika. Ne glede na usodo skupne kandidature za naziv EPK 2025 želimo intenzivirati sodelovanje vseh kulturnih subjektov v regiji.

Glavni cilj je okrepiti sodelovanje javnih zavodov in NVO s področja kulture ter ljubiteljskih kulturnih društev, ki imajo sedež na območju MOL, s kulturnimi producenti, izobraževalnimi ustanovami in turističnimi organizacijami, ki delujejo na območju 25-tih občin LUR.

19. Mednarodno kulturno sodelovanje

19.1 Sodelovanje z evropskimi mesti in mednarodnimi organizacijami na področju kulture

Cilj: Krepitev mednarodne vloge MOL na področju kulture s ciljem globalne prepoznavnosti Ljubljane kot mesta kulture

Ukrepi:

1. podpora mednarodnim koprodukcijam javnih kulturnih zavodov MOL in NVO, zlasti s kulturnimi producenti iz mest, ki so pobratena z Ljubljano, kot so Reka, Chemnitz, Skopje, Atene, Beograd, Zagreb itn.,
2. sklenitev najmanj sedmih bilateralnih sporazumov o dolgoročnem kulturnem sodelovanju z izbranimi tujimi mesti,
3. krepitev vloge Ljubljane v okviru mednarodnih organizacij in mrež (Kulturni forum mreže Eurocities, Unescova mreža kreativnih mest, ICORN itn.),
4. krepitev sodelovanja s tujimi kulturnimi inštituti, ki delujejo na območju MOL,
5. vzpostavitev odnosov z izbranimi mesti z drugih celin (Azija, Afrika, Latinska Amerika).

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovana učinka:

- večja prepoznavnost Ljubljane v mednarodnem prostoru kot mesta z vrhunsko kulturno ponudbo, razvitim kulturnim managementom in napredno kulturno politiko,
- krepitev navzočnosti ljubljanskih umetnikov in umetnic ter ljubljanskih institucionalnih in neodvisnih kulturnih producentov v Evropi in svetu.

Kazalniki:

- število mednarodnih koprodukcij,
- število sklenjenih sporazumov o dolgoročnem sodelovanju na področju kulture z izbranimi tujimi mesti,
- izvedba aktivnosti v skladu s sklenjenimi bilateralnimi sporazumi o kulturnem sodelovanju,
- imenovanje predstavnika MOL za podpredsednika oziroma predsednika Kulturnega foruma mreže Eurocities.

Pojasnilo: V okviru kandidature za naziv EPK 2025 smo mednarodno sodelovanje MOL na področju kulture povzdignili na višjo raven. EPK 2025 je priložnost za svež pristop k ustvarjanju novih mednarodnih kulturnih povezav in mobilnosti umetnikov. Naš temeljni strateški cilj na področju mednarodnega sodelovanja je razvijati lastno kulturno diplomacijo, kar je v skladu z našo dolgoročno vizijo, da se Ljubljana umesti kot eno vodilnih mest na svetu na področju kulture. Z izbranimi evropskimi mesti, zlasti s pobratenimi mesti, smo začeli sklepati dolgoročne kulturne sporazume. Z Reko (EPK 2020) smo tako 22. oktobra 2019 podpisali sporazum o desetletnem sodelovanju na področju kulture in umetnosti. Podoben sporazum smo 11. novembra 2019 podpisali z nemškim Chemnitzem. Tudi z drugimi izbranimi evropskimi mesti, kot so Leeuwarden, Reykjavik, Nürnberg, Košice, Novi Sad, Skopje itn., nameravamo skleniti sporazume o sodelovanju na področju kulture.

MOL je leta 2012 začela aktivno sodelovati s Kulturnim forumom organizacije Eurocities (Eurocities Cultural forum; v nadaljnjem besedilu: Kulturni forum). Člani Kulturnega foruma se sestajajo dvakrat letno, mesto gostitelj na teh srečanjih predstavi aktualno kulturno problematiko mesta ter mednarodne primere različnih praks. Leta 2015 je MOL gostila redno srečanje Kulturnega foruma, leta 2020 kandidiramo za mesto podpredsednika/-ce, leta 2023 pa za mesto predsednika/-ce Kulturnega foruma. Od 2015 aktivno sodelujemo v Unescovi mreži kreativnih mest kot mesto literature, od leta 2011 pa je Ljubljana članica mreže ICORN (trenutno nudimo zatočišče že šesti gostji, preganjani pisateljici).

19.2 Kandidatura MOL za pridobitev naziva Evropska prestolnica kulture za leto 2025

Cilj: Pridobitev naziva EPK za leto 2025**Ukrepa:**

1. angažiranje vseh ljubljanskih in regionalnih kulturnih subjektov ter drugih deležnikov s ciljem priprave čim boljše prijavne knjige in pridobitve naziva EPK 2025 (v letu 2020),
2. vzpostavitev organizacijske strukture, ki bo samostojno vodila projekt EPK 2025 skozi celoten projekt realizacije (v prvi polovici leta 2021).

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinki:

- boljša dostopnost kulture prebivalcem in prebivalkam mesta in regije,

- obogatitev kulturne ponudbe z novimi vsebinami, še posebej z vrhunskimi mednarodnimi programi,
- posodobitev kulturne infrastrukture,
- večja mednarodna prepoznavnost Ljubljane,
- spodbuda razvoju lokalnega in regionalnega gospodarstva,
- povečanje števila obiskovalcev in obiskovalk kulturnih prireditev,
- možnost vplivanja na spremembo nacionalnih kulturnih politik v smislu sodobnih pristopov,
- spodbuda h krepitvi umetnosti in kulture kot bistvenega konstitutivnega elementa države,
- povečanje mednarodnega obiska Ljubljane.

Kazalnika:

- uspešnost kandidature,
- vzpostavitev organizacijske strukture, ki bo strokovno usposobljena za izvedbo projekta EPK 2025 na najvišji profesionalni ravni.

Pojasnilo: Dvanajstčlanski »Strokovni svet za izbor EPK za leto 2025 v Republiki Sloveniji« je 27. 2. 2020 objavil svojo odločitev o uvrstitvi Ljubljane, Nove Gorice, Pirana in Ptuja v ožji izbor slovenskih mest kandidatov za naziv EPK 2025. Vsa štiri mesta morajo do začetka novembra 2020 oddati dopolnjene prijave. Do konca leta 2020 bo znano, katero slovensko mesto bo nosilo naziv EPK 2025.

Naziv EPK 2025 je strateškega pomena za razvoj ljubljanskega kulturnega in ustvarjalnega sektorja, ker bi pridobitev tega naziva močno obogatila kulturno in umetniško življenje, okrepila mednarodno prepoznavnost Ljubljane kot kulturne prestolnice ter imela številne druge dolgoročne pozitivne učinke kulturološkega, ekonomskega in družbenega značaja. Naziv EPK 2025 je izjemna priložnost ne le za MOL, temveč tudi za preostalih 25 občin LUR, da pospešijo tako razvoj kulture kakor razvoj turizma, gospodarstva, mednarodnih odnosov itn. Še več, projekta EPK 2025 ne snujemo ne kot regionalni, temveč kot vseslovenski projekt. Če bo Ljubljana pridobila ta naziv, bodo vanj vključeni tudi kulturni producenti, umetniki in umetnice ter ustvarjalci in ustvarjalke iz vse Slovenije. Pri tem izhajamo iz stališča, da ima Ljubljana kot glavno mesto države posebno odgovornost do zagotavljanja kulturnih dobrin za vse prebivalce Slovenije.

Velja poudariti, da naziv EPK 2025 ni končni cilj, temveč odlična spodbuda za še hitrejše uresničevanje strateške vizije, ki sloni na kulturi kot pomembnem stebru trajnostnega razvoja mesta in regije. V ospredju ni zgolj kakovost kulturnega programa v letu 2025, temveč tudi dediščina, ki jo bo projekt EPK 2025 pustil za sabo. Z dolgoročno dediščino imamo v mislih tako posodobljeno kulturno infrastrukturo kot uvedbo novih programskih vsebin, ki bodo živele tudi po letu 2025. Jamstvo za ohranjanje pozitivnih učinkov EPK 2025 vidimo v tesnejši povezanosti kulturnih politik mesta in regije s prostorskimi, okoljskimi, socialnimi, gospodarskimi, turističnimi in drugimi politikami.

19.3 Podpora kulturnim projektom, ki so sofinancirani iz proračuna EU

Cilj: Letno sofinanciranje najmanj petih kulturnih projektov, ki so sofinancirani iz proračuna EU

Ukrep: Izvedba letnih javnih pozivov za sofinanciranje projektov, ki so podprti tudi s strani EU.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovana učinka:

- povečanje števila ambicioznejših projektov NVO s področja kulture, ki nastajajo kot mednarodne koprodukcije,
- večja prepoznavnost Ljubljane v mednarodnem prostoru kot mesta, v katerem delujejo odlični mednarodni koproducenti.

Kazalnik: število sofinanciranih kulturnih projektov, ki jih sofinancira EU.

Pojasnilo: Število ljubljanskih NVO, ki se vsako leto potegujejo za sredstva EU, iz leta v leto narašča. Podpora Ministrstva za kulturo za tovrstne projekte ne zadostuje več. Zato smo leta 2018 prvič izvedli Javni poziv za sofinanciranje projektov, izbranih na razpisih programa EU Ustvarjalna Evropa, podprogram KULTURA. Ukrep sofinanciranja je namenjen spodbujanju mednarodnega povezovanja NVO na področju kulture. Na ta način hkrati spodbujamo NVO, da za svoje projekte pridobivajo sredstva iz različnih virov.

19.4 Mobilnost umetnikov in kulturnih delavcev v evropskem prostoru

Cilj: Okrepiti mobilnost ljubljanskih umetnikov in umetnic prek mednarodnih programov »Artist in Residence«

Ukrep: Širitev mreže ljubljanskih umetniških rezidenc z novimi prostornimi kapacitetami.

Čas izvedbe: 2021–2023

Pričakovani učinki:

- povečanje števila prostorov, ki so namenjeni bivanju in ustvarjanju tujih umetnikov v Ljubljani,
- večja prepoznavnost Ljubljane v mednarodnem prostoru kot odprtega mesta za tuje ustvarjalce,
- nova, mednarodna umetniška sodelovanja in produkcije.

Kazalnika:

- število gostujočih umetnikov in umetnic v okviru programa umetniških rezidenc, sofinanciranega iz proračuna MOL,
- število ljubljanskih umetnikov in umetnic, ki bivajo in ustvarjajo v tujih umetniških rezidencah.

Pojasnilo: Eden najambicioznejših projektov, ki so zasnovani v okviru kandidature MOL za naziv EPK 2025, je projekt »27 + 27 mestnih rezidenc«. Osnovna ideja tega projekta je, da bi vsaka država EU v letu 2025 lahko imela svojo umetniško rezidenco v Ljubljani. Tako bi v polnem pomenu besede predstavili evropsko kulturno raznolikost. Hkrati bi imeli ljubljanski umetniki in umetnice možnost rezidence v 26 državah EU v letu 2025. Ne glede na to, ali bo mednarodni strokovni svet izbral Ljubljano kot slovensko mesto, ki bo skupaj z nemškim mestom nosilo naziv EPK 2025, želimo še naprej širiti programe »Artist in Residence« in tako okrepiti mobilnost ljubljanskih umetnikov in umetnic. Eden izmed naših splošnih ciljev je mednarodna promocija Ljubljane kot mesta umetniških rezidenc, ki je prijazno za umetnike in umetnice z vsega sveta.

20. Digitalna preobrazba v kulturi

Cilj: Večja dostopnost kulturnih vsebin v digitalnem okolju

Ukrepa:

1. kontinuirana digitalizacija in digitalno arhiviranje umetniških del in drugih kulturnih vsebin, ki nastajajo ob finančni podpori MOL,
2. posodobitev spletnih strani javnih kulturnih zavodov, ki jih je ustanovila MOL.

Čas izvedbe: 2020–2023

Pričakovani učinek: povečanje števila umetniških del in drugih kulturnih vsebin, ki so prosto dostopne javnosti prek spleta.

Kazalnika:

- število obiskovalcev spletnih strani javnih kulturnih zavodov MOL in Mesta literature,
- število kulturnih vsebin, sofinanciranih iz proračuna MOL, ki so brezplačno dostopne prek spleta.

Pojasnilo: Kakovostne kulturne vsebine so danes dostopne tako v fizičnem prostoru kot v digitalnem okolju. Kriza, ki jo je povzročil novi koronavirus, je postavila v ospredje vprašanje dostopnosti kulturnih vsebin prek spleta. V času fizične distance, ko ni mogoče obiskovati kulturnih prireditev, je spletna dostopnost digitalnih in digitaliziranih vsebin še posebej pomembna. Izkušnja je pokazala, da so se vsi, tako NVO kot javni zavodi, v popolnosti preselili na splet in ustvarili paralelni kulturni prostor, ki je bil v času izolacije eden od najbolj učinkovitih sredstev za soočanje z negotovimi razmerami.

Vse vsebine so bile brezplačne. Na podlagi navedenega je treba z izvajalci sofinanciranih kulturnih programov in projektov doseči dogovor o povečanju števila sofinanciranih umetniških del in drugih kulturnih vsebin, ki so prosto dostopni prek spleta. Pri tem je treba upoštevati avtorske pravice v zvezi z dajanjem umetniških del na voljo javnosti.

21. Investicijski projekti MOL na področju kulture 2020–2023

Zap. št.	Naziv projekta	Začetek projekta	Zaključek projekta	vsebinska predstavitev na strani
1.	Galerija Cukrarna	2018	2022	47
2.	Križanke	2021	2026	46
3.	CK Španski borci	2018	2021	49
4.	Vila Zlatica	2019	2021	48
5.	Severna emonska vrata	2020	2021	43–44
6.	Vodnikova domačija	2020	2021	48–49
7.	Center Rog	2016	2024*	67–70
8.	Minipleks mestnega kina	2019	2023	34–35
9.	Palača Cukrarna	2019	2023	30, 64
10.	Baragovo semenišče	2020	2024	18
11.	Ljubljanski grad	2020	2023	45–46
12.	Grad Tivoli	2020	2023	45
13.	Kulturne poti	2021	2023	44–45

*odvisno od izpraznitve s strani začasnih uporabnikov

22. Delež za umetnost

Cilj: Vzpostavitev sistema, ki bo omogočil izvajanje t. i. »umetniškega deleža« pri investicijskih projektih MOL

Država je s spremembo Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo v letu 2017 (ZUJIK-G, Ur. l. RS, št. 61/17) uzakonila shemo financiranja, po kateri se delež vsake javne investicije nameni za umetniška dela. MOL je že v fazi priprave zakonske spremembe podprla pobudo, da se v slovenski prostor uvede t. i. »delež za umetnost« kot posebna oblika javnofinančne podpore z namenom kultiviranja javnega prostora in povečanja obsega javnih vlaganj v umetniške stvaritve. Še več, v fazi javnega posvetovanja smo Državnemu zboru RS predlagali, da se tudi zasebnim investitorjem naloži obveznost, da del sredstev, namenjenih za gradnjo ali obnovo objektov, namenijo za opremo teh objektov ali njihove okolice z umetniškimi deli, vendar je bila na koncu sprejeta zakonska sprememba, ki se nanaša zgolj na objekte v javni lasti.

V skladu z zakonsko novelo iz leta 2017 se pri investicijah, pri katerih javno (so)financiranje znaša manj kot deset milijonov evrov, se za umetniški delež nameni najmanj 1,25 % vrednosti naročenih gradbenih, obrtnih in inštalacijskih del. Če pa vrednost javne investicije znaša več kot deset milijonov evrov, se za umetniški delež nameni najmanj 1 % vrednosti naročenih gradbenih, obrtnih in inštalacijskih del. Predpisana višina sredstev za umetniški delež se začne izvajati za javna naročila, objavljena po 1. januarju 2021, do takrat pa so javni investitorji dolžni zagotoviti tri četrtine predpisane vrednosti. V skladu z 79.a členom ZUJIK je umetniški delež v javnih investicijskih projektih za organe lokalnih skupnosti in osebe javnega prava, katerih ustanovitelji so lokalne skupnosti, definiran kot priporočilo.

Čas izvedbe: do konca leta 2023

23. Statistika kulturnega dogajanja, spremljanje in poročanje

23.1 Statistika kulturnega dogajanja

Cilj: vzpostavitev sistema zbiranja in analize podatkov o kulturnem življenju na območju MOL

Ukrepi:

1. vzpostavitev enotne metodologije zbiranja in analize statističnih podatkov s področja kulture v sodelovanju z Referatom za statistiko, ki deluje v okviru Službe za razvojne projekte in investicije Mestne uprave MOL,
2. krepitev sodelovanja z Ministrstvom za kulturo na področju izmenjave podatkov o sofinanciranju javnih kulturnih zavodov in NVO s področja kulture, ki imajo sedež na območju MOL,
3. krepitev sodelovanja z drugimi občinami LUR z namenom zbiranja kvalitetnih podatkov o kulturnem življenju v celotni regiji.

Čas izvedbe: 2020–2023.

Pričakovani učinek: kakovostni statistični podatki kot podlaga za boljše spremljanje učinkov kulturne strategije MOL.

Kazalniki:

- vzpostavljen sistem statistike kulture na območju MOL z jasno definiranimi kazalniki,
- uspešnost sodelovanja z Ministrstvom za kulturo in drugimi občinami LUR,
- sodelovanje kulturnih zavodov, NVO s področja kulture in drugih izvajalcev kulturnih programov in projektov,
- kakovost pridobljenih podatkov.

Pojasnilo: Med pripravo kandidature za naziv EPK 2025 se je pokazalo pomanjkanje določenih statističnih podatkov o kulturnem življenju na območju MOL, še posebej pa na območju LUR. Glavna razloga za to sta veliko število različnih pravnih subjektov, ki izvajajo kulturne dejavnosti, ter pomanjkljivo sodelovanje med ustanovitelji javnih kulturnih zavodov (MOL, država, druge občine LUR). Statistični urad zbira podatke na nacionalni ravni in javno ne objavlja podatkov samo za območje MOL. Podatki s področja kulture, s katerimi razpolaga MOL, se včasih razlikujejo od podatkov Statističnega urada RS, tudi pri kulturnih ustanovah, sofinanciranih iz proračuna MOL. Podatki, s katerimi razpolaga MOL, so sicer omejeni predvsem na kulturne programe in projekte pravnih in fizičnih oseb, ki se vsako leto sofinancirajo iz proračuna MOL. Kakovostni statistični podatki so podlaga za spremljanje učinkovitosti kulturne politike.

23.2 Spremljanje in poročanje

Oddelek za kulturo vsako leto najpozneje do konca aprila pripravi poročilo o izvajanju strategije v preteklem letu za obravnavo na Mestnem svetu MOL. Poročilo vsebuje oceno rezultatov za vsak cilj posebej, vključno z navedbo razlogov zaradi morebitnega odstopanja od načrtovanih ciljev in ukrepov. Pri pripravi letnega poročila obvezno sodelujejo tudi pristojne strokovne komisije za kulturne dejavnosti s svojimi strokovnimi mnenji, predlogi in pripombami.

V okviru letnega poročila je Mestnemu svetu MOL mogoče predlagati spremembe in dopolnitve posebnih ciljev in ukrepov, če se ugotovi, da zaradi bistveno spremenjenih finančnih ali drugih okoliščin posameznega cilja ali ukrepa ni mogoče uresničiti na predviden način. Omenjene spremembe in

dopolnitve lahko vključujejo tudi možnost predlaganja novega posebnega cilja oziroma ukrepa, pod pogojem, da ni v nasprotju s splošnimi strateškimi cilji ter temeljnimi vrednotami in načeli kulturne politike MOL.